

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

w ramach

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Z perspektywą do 2023

Ubocze, 2015 r.

Spis treści

Rozdział I Charakterystyka LGD	4
1. Forma prawna i nazwa LGD.....	4
2. Opis obszaru	4
3. Potencjał LGD.....	5
3.2. Struktura LGD	8
3.3. Skład i reprezentatywność organu decyzyjnego LGD.....	8
3.4. Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym	9
3.5. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD	9
3.6. Wiedza i doświadczenie osób zaangażowanych w opracowanie i realizację LSR oraz standardy wiedzy i kompetencji określone dla LGD.....	10
Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR	11
1. Opis partycypacyjnych metod tworzenia LSR oraz informacje z przeprowadzonych konsultacji.....	11
Rozdział III Diagnoza – opis obszaru i ludności	18
1. Sytuacja społeczno – gospodarcza.....	18
1.1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup	18
1.2. Obszar realizacji LSR obejmuje liczbę mieszkańców większą niż średnia liczba mieszkańców objętych LSR w latach 2007-2013 w województwie	18
1.4. Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR przekracza liczbę bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie	20
2. Charakterystyka gospodarki	21
3. Działalność sektora społecznego	23
4. Problemy społeczne z uwzględnieniem ubóstwa i wykluczenia społecznego.....	24
5. Wewnętrzna spójność obszaru LSR	25
6. Zagospodarowanie przestrzenne.....	25
7. Dziedzictwo kulturowe.....	26
8. Walory przyrodnicze	26
9. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki	27
10. Intensywność ruchu turystycznego.....	27
11. Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne	28
Rozdział IV Analiza SWOT	29
1. Analiza SWOT	29
1.1. MOCNE STRONY.....	29
1.2. SŁABE STRONY.....	29
1.3. SZANSE	30
1.4. ZAGROŻENIA	31
Rozdział V Cele i wskaźniki.....	36
1. Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru.	36
2. Wykazanie zgodności celów z celami programów w ramach, których planowane jest finansowanie LSR.....	40
3. Przedstawienie przedsięwzięć, wskazanie sposobu ich realizacji oraz specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i ogólnych.....	40
4. Sposób i źródło pozyskania danych do pomiaru wskaźników oraz stan początkowy i docelowy wskaźników	41

Rozdział VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru	48
1. Procedury oceny i wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD i grantobiorców	48
2. Kryteria wyboru operacji	49
3. Warunki przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	50
4. Informacja o realizacji projektów grantowych, operacji własnych oraz projektów współpracy	50
Rozdział VII Plan działania	52
Rozdział VIII Budżet LSR	53
Rozdział IX Plan komunikacji.....	54
Rozdział X Zintegrowanie	54
1. Spójność z innymi strategiami rozwoju.....	54
2. Spójność ze strategiami rozwoju gmin z obszaru LGD.....	55
3. Wewnętrzna integracja LSR	56
Rozdział XI Monitoring i ewaluacja.....	56
Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	57
Wykaz wykorzystanej literatury	57
Spis rysunków, tabel i wykresów	58
Załączniki do LSR	59
Załącznik nr 1 Plan Działania.....	59
Załącznik nr 2 Plan komunikacji cele, działania, adresaci, środki i narzędzia komunikacji, wskaźniki, efekty	65
Załącznik nr 3 Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu	74
Załącznik nr 4 Budżet i plan finansowy	81
Załącznik nr 5 Procedura aktualizacji LSR	82

Rozdział I Charakterystyka LGD

1. Forma prawna i nazwa LGD

Nazwa: „Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania – Partnerstwo Izerskie”

Status prawny: stowarzyszenie powstało i działa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o Stowarzyszeniach (Dz.U. z 2003 r. Nr 96, poz. 874, z 2004 r. poz. 102, poz. 1055, z 2007 r. 112, poz. 766 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654, na podstawie art.15 ustawy z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427 oraz 2008 r. Nr 98, poz. 634 oraz Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 20 lutego 2015 r., poz. 378). Ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z 20 lutego 2015 r. (Dz.U. poz. 349 z dnia 20 lutego 2015 r.) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

Nadzór nad LGD sprawuje Marszałek Województwa Dolnośląskiego.

Stowarzyszenie zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 11 września 2008 roku pod numerem KRS 000031347.

2. Opis obszaru

LGD Partnerstwo Izerskie swoim działaniem obejmuje 18 gmin, które obszarowo są spójne i tworzą zwarty geograficznie obszar, graniczą ze sobą w bezpośrednim sąsiedztwie, w południowo zachodniej części województwa dolnośląskiego. Gminy leżą w trójkącie między granicami Polski, Czech i Niemiec.

Powierzchnia obszaru wynosi 1 853 km² co stanowi 9,29% powierzchni Dolnego Śląska. Teren ten zamieszkuje 136 444 mieszkańców, z czego 90 379 (66% mieszkańców obszaru) to mieszkańcy wsi. Obszar Partnerstwa należy do terenów mało zurbanizowanych i o znacznie mniejszym zaludnieniu niż Dolny Śląsk. Na 1 km² przypada 74 mieszkańców¹.

Członkami LGD jest osiemnaście gmin, wśród nich są dwie gminy miejskie poniżej 5 tys. mieszkańców, osiem gmin miejsko-wiejskich, osiem gmin wiejskich. Gminy należące do LGD są skupione w 5 powiatach: 6 gmin z powiatu lubańskiego, 5 gmin z lwóweckiego, 2 gminy z bolesławieckiego, 3 gminy ze zgorzeleckiego oraz 2 gminy z jeleniogórskiego. Wykaz gmin z ich podstawowymi cechami przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Obszar działania LGD z podziałem na gminy.

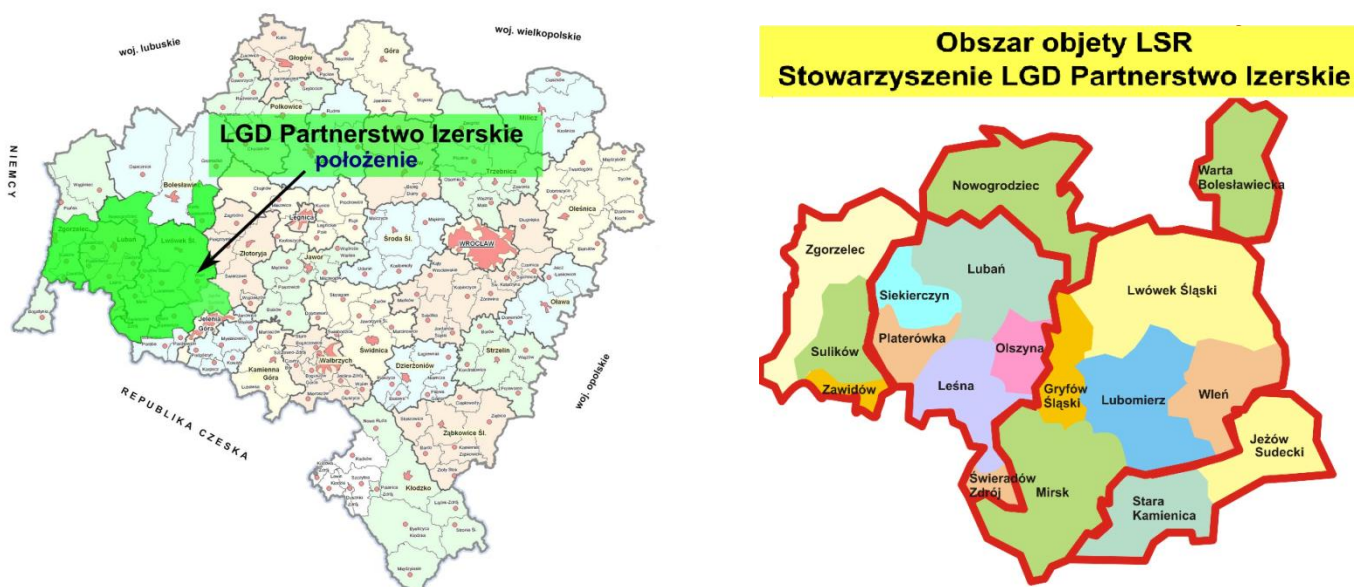
Gminy	Rodzaj gminy	KOD TERYTORIALNY	Ilość miejscowości	Powierzchnia i ludność				
				Powierzchnia [km ²]	Ludność			
					Ogółem	Miasto	Obszar wiejski	Na km ²
Świeradów Zdrój	Miasto	0210021	0	21	4 342,00	4 342,00	0,00	210,00
Zawidów	Miasto	0225011	0	6	4 353,00	4 353,00	0,00	717,00
Gryfów Śląski	Miejsko-wiejska	0212013	7	67	10 077,00	6 902,00	3 175,00	151,00
Leśna	Miejsko-wiejska	0210033	13	105	10 489,00	4 654,00	5 835,00	100,00
Lwówek Śląski	Miejsko-wiejska	0212033	28	240	17 798,00	9 271,00	8 527,00	74,00
Lubomierz	Miejsko-wiejska	0212023	13	131	6 200,00	1 968,00	4 232,00	47,00
Mirsk	Miejsko-wiejska	0212043	17	187	8 862,00	4 053,00	4 809,00	48,00
Nowogrodzic	Miejsko-wiejska	0201043	13	176	15 240,00	4 230,00	11 010,00	86,00

¹ Dane GUS. Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2013 r.

Olszyna	Miejsko-wiejska	0210053	9	47	6 625,00	4 474,00	2 151,00	141,00
Wleń	Miejsko-wiejska	0212053	12	86	4 380,00	1 818,00	2 562,00	51,00
Jeżów Sudecki	Wiejska	0206062	8	94	7 088,00	0,00	7 088,00	75,00
Lubań	Wiejska	0210042	12	142	6 554,00	0,00	6 554,00	46,00
Platerówka	Wiejska	0210062	4	48	1 651,00	0,00	1 651,00	34,00
Siekierczyn	Wiejska	0210072	7	50	4 535,00	0,00	4 535,00	92,00
Stara Kamienica	Wiejska	0206092	10	111	5 328,00	0,00	5 328,00	48,00
Sulików	Wiejska	0225052	16	95	6 141,00	0,00	6 141,00	65,00
Warta Bolesławiecka	Wiejska	0201062	10	110	8 419,00	0,00	8 419,00	76,00
Zgorzelec	Wiejska	0225072	22	137	8 362,00	0,00	8 362,00	61,00
SUMA	-	-	201	1 853	136 444,00	46 065,00	90 379,00	74,00
Dolny Śląsk	-	-	-	19 947	2 909 997,00	2 019 978,00	890 019,00	146,00

Źródło: dane GUS, BDL stan na 31.12.2013 r.

Mapa obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

Rysunek 1. Mapa obszaru LGD na tle województwa oraz mapa ukazująca spójność

Źródło: opracowanie własne LGD

3. Potencjał LGD

3.1. Proces tworzenia partnerstwa

Początki partnerstwa na Pogórzu Izerskim sięgają 2002 roku. Wówczas rozpoczęły się wspólne działania na obszarach wiejskich. Szkolenie z Programu Partnerstwa Lokalnego i Warsztaty Ożywienia Gospodarczego w powiecie lwóweckim, lubańskim i zgorzeleckim zrealizowane przy wsparciu z Europejskiego Funduszu Społecznego, pozwoliły poznać się uczestnikom i wspólnie zaplanować pierwsze pomysły na projekty, które były początkiem partnerstwa. W trakcie warsztatów współpracowały samorządy gminne i powiatowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, nauczyciele, sołtysi, rolnicy, mieszkańcy, związki zawodowe. Było to dla wszystkich nowe doświadczenie, które uczyło partnerstwa i wspólnego działania. Wszyscy mogliśmy się przekonać, że łatwiej można wypracować kierunek działań, poprzez argumentację i hierarchię ważności. Pozwoliło to na opracowanie krótkoterminowego i długoterminowego planu działań. Współpraca partnerów Dolnośląskiego Regionalnego Stowarzyszenia Obszarów Wiejskich oraz Południowo-Zachodniego Forum Samorządu Terytorialnego POGRANICZE pomogły, w aplikacji do

Pilotażowego Programu LEADER+ wprowadzanego w Polsce w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego, na lata 2004-2006. Była to szansa na rozwój naszego partnerstwa i pozyskanie środków na opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich, która zawierała diagnozę naszego obszaru, wypracowaną oddolnie przez aktywnych mieszkańców, wszystkich, którzy chcieli zmian i mieli swoje pomysły, na przywrócenie dawnej świetności Pogórza Izerskiego. Na budowę strategii pozyskano dofinansowanie w kwocie 105 000 złotych. Fundatorem i założycielem Fundacji Partnerstwo Izerskie Bogactwem Trójgranicza było Dolnośląskie Regionalne Stowarzyszenie Obszary Wiejskie. Fundacja otrzymała dofinansowanie w kwocie 750 000 złotych, realizowała ZSRW, w ramach II schematu LEADER+. Realizacja 9 małych projektów uczyła nas partnerstwa, wspólnych działań. Prowadziliśmy wspólną promocję 11 Gmin, rozpoczęliśmy pełną informację o pozyskiwaniu środków unijnych. Nasze doradztwo pozwoliło mieszkańcom poznać zasady, funkcjonowania organizacji pozarządowych, możliwości finansowania swoich pomysłów, przy naszej pomocy powstało 18 Stowarzyszeń założonych przez mieszkańców obszaru. Podnoszenie świadomości mieszkańców, poprzez szkolenia, pokazało potrzeby wsi i aktywnych ludzi gotowych na zmiany. Analizy, ekspertyzy wykonane w ramach projektu, wskazały kierunki rozwoju Pogórza Izerskiego. Umożliwiło to nam między innymi: wytyczenie i oznakowanie szlaku konnego, promocję gospodarstw agroturystycznych, które rozpoczęły współpracę w ramach partnerstwa. Poznaliśmy dziedzictwo kulinarne, którego efektem było wydanie katalogu z przepisami, zarejestrowanie 2 produktów tradycyjnych: „Czarne gołąbki Krużewnickie” i „Świnka pieczona po Zaciszańsku”. Bardzo dużym zainteresowaniem do dziś cieszą się działania z „Odnowy Wsi”, które mobilizują mieszkańców do opracowywania planów odnowy miejscowości, oraz Strategii Sołeckich. Tworzenie dokumentu dla mieszkańców jest bardzo ważnym etapem, dowartościowania społeczności lokalnej, wspólnego planowania. Utworzyliśmy 18 grup, które można również nazwać partnerstwami „Odnowy Wsi”. Wspólne działania z młodzieżą pozwoliły na organizację wyjazdu studyjnego i pokazanie funkcjonowania klubów spotkań młodzieży w Saksonii. Współpraca trójgraniczna pozwoliła, nam wypracować Strategię Współpracy Polska-Czechy-Saksonia z określeniem priorytetów na kolejne lata. Przygotowano propozycję projektu współpracy na lata 2010-2011. Wspólna impreza Partnerstwa z udziałem Gminy Lubań wypromowała małą wieś Henryków, koło Lubania. Poprzez swoją nazwę i 1300 letniego cisa jest obecnie znana nie tylko w regionie i na Dolnym Śląsku. Gościli u nas przedstawiciele Niemiec, Holandii, Austrii. Publikacje, prezentacje, promocja produktów tradycyjnych na imprezach lokalnych, targach, zainteresowały przedstawicieli gmin sąsiednich, które nie uczestniczyły w pilotażu LEADER+. Zaproponowano nam uczestnictwo w sesjach Rad Gmin, komisjach, spotkaniach z sołtysami, które miały przybliżyć projekt mieszkańcom, radnym. Celem spotkań była chęć włączenia się do partnerstwa. Przerodziło się to w powiększenie naszej grupy partnerskiej i chęć dalszej współpracy w nowym programie LEADER. W dniu 11 stycznia 2008 r. w Gryfowie Śląskim odbyło się spotkanie informacyjne, celem spotkania była informacja o programie PROW 2007-2013, który był wdrażany przez Samorząd Województwa. Zaproszono przedstawicieli samorządów, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, oświaty, oraz mieszkańców Pogórza Izerskiego. Mogli oni poznać zasady funkcjonowania LGD. Przedstawione informacje oraz analiza form prawnych uczestniczenia Samorządów Gminnych, jako członków zwyczajnych i brania pełnego udziału w budowaniu Partnerstwa, zdecydowała o powstaniu LGD w formie Stowarzyszenia. LGD powstało na podstawie art.15 ustawy z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427 oraz z 2008 r. Nr 98, poz. 634), oraz ustawy Prawo o Stowarzyszeniach (Dz.U. z 2001 r. Nr. 79, poz. 855 z późn.zm.) z dnia 7 kwietnia 1989 r. W dniu 18 kwietnia 2008 r. odbyło się zebranie założycielskie Stowarzyszenia. 11 września 2008 r. zarejestrowano Stowarzyszenie LGD Partnerstwo Izerskie na obszarze 17 Gmin. Stowarzyszenie opracowało Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2007-2013 z perspektywą do 2015r. Złożyło dokumenty w konkursie o Wybór Lokalnej Grupy Działania do realizacji Wdrażania Lokalnych Strategii Rozwoju w latach 2007-2013, współfinansowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Oś 4 LEADER. Kwota dofinansowania, którą otrzymało LGD to 19 167 924 zł na wdrażanie LSR. Ogłaszane były konkursy na działania z zakresu: Odnowa i Rozwój Wsi, Małe Projekty, Tworzenie i Rozwój Mikroprzedsiębiorstw, Różnicowanie w Kierunku Działalności Nierolniczej. Łącznie zrealizowano 292 projekty. Realizacja działań z zakresu przedsiębiorczości wpłynęła na powstanie nowych 37 firm oraz rozwój działających już przedsiębiorstw, co pozwoliło na utworzenie 19 nowych miejsc pracy oraz utrzymanie stanu zatrudnienia i poprawę kondycji firm. Rozwój obszaru LGD i wykorzystanie lokalnych zasobów. Doradztwo i praca z mieszkańcami oraz organizacjami pozarządowymi przy współpracy z samorządami lokalnymi zaowocowały powstaniem oddolnych inicjatyw. Dzisiaj mamy duży potencjał aktywnie działających mieszkańców, utożsamiających się z regionem, zmieniającą się mentalność i bardzo duży wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwój całego LGD. Mamy rozwijające się sołectwa, miejsca spotkań mieszkańców, zadbałszy o dziedzictwo kulturowe, historyczne, przyrodnicze, szeroką promocję produktów lokalnych i rejestrację kolejnego produktu „Gęsi nadziewanej naleśnikami”. Rękodzieło to nieodłączny element regionu, wyrabiane z lokalnych zasobów (minerały, gliny ceramiczne, piaskowiec). Diagnoza obszaru wskazała na dalszy rozwój LGD w kierunku turystyki i tworzenia miejsc pracy. Takie działania były realizowane przez przedsiębiorców i organizacje pozarządowe przy współpracy z samorządami lokalnymi. Powstały ścieżki edukacyjne przyrodnicze i historyczne, miejsca noclegowe, rekreacyjne oraz infrastruktura sportowa wpływająca na zdrowy styl życia mieszkańców i aktywność fizyczną. Szeroko prowadzona aktywizacja mieszkańców obszaru zaowocowała

uczestnictwem 1872 osób w 83 szkoleniach. Pozwoliło to pogłębić wiedzę, zdobyć nowe doświadczenia i umiejętności. LGD było organizatorem i współorganizatorem wydarzeń lokalnych (87), na których prowadziliśmy promocję obszaru i produktów lokalnych, uczestniczyliśmy w targach krajowych i zagranicznych (20) z materiałami promocyjnymi i produktami. 12 rękodzielników aktywnie współpracuje z LGD i wystawia swoje wyroby. Dzięki promocji i aktywizacji powstały nowe stowarzyszenia przejmujące małe szkoły wiejskie zagrożone likwidacją. Wydaliśmy 32 różne nakłady publikacji, ulotki, filmy, spacer wirtualny, powstała aplikacja mobilna „IZERY”, panoramy sferyczne, wykorzystaliśmy narzędzia multimedialne, które obecnie są najpopularniejszą formą informacji i promocji, jesteśmy na Facebooku, stronie www, Twitter, wydaliśmy bajki przyrodnicze dla dzieci. Nasz obszar promowany jest i rozpoznawany dzięki maskotkom Skrzatów Izerskich, które towarzyszą nam w trakcie wydarzeń promując i zapraszając turystów do odwiedzin. Informacja i kontakt ze społecznością lokalną odbywa się za pośrednictwem kwartalnika „Echa Izerskie” 168tys. egzemplarzy, rozpowszechnianych na obszarze LGD. W kwartalniku informujemy o naszych działaniach, przedstawiamy dziedzictwo kulturowe, historyczne i przyrodnicze, rękodzielników, ciekawe miejsca do odwiedzenia, osobowości obszaru LGD, działalność stowarzyszeń oraz fundacji, efekty zrealizowanych projektów oraz realizację innych projektów dofinansowanych w ramach innych funduszy UE mających wartość dodaną, w realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich o podobnym zakresie do realizacji LSR. Dzięki szerokiej promocji i informacji, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania-Partnerstwo Izerskie, jest rozpoznawalna na obszarze działania oraz poza obszarem (regionalnym, wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym). Realizacja projektu współpracy międzywojewódzkiej (2LGD Lubuskie, 1 LGD Dolny Śląsk)- „Szlaki konne orężem turystyki”, to rozwój kapitału społecznego oraz podejmowanie przedsiębiorczości w obszarze turystyki, integracja kwaterodawców oraz gospodarstw prowadzących działalność związaną z hodowlą koni, pasjonatów jeździectwa. Oznakowano 200 km szlaku konnego, przygotowano miejsca postojowe na szlaku, 11 wiat wyposażonych w ławy i stoły oraz popasy dla koni. Na szlaku znajdują się regulaminy i znaki kierunkowe. Przeszkolono 17 osób, które nabyły kwalifikacje Przewodnika Górskiej Turystyki Jeździeckiej, upoważniające do prowadzenia zorganizowanych rajdów dla turystów. Wydaliśmy przewodnik w języku polskim, niemieckim, angielskim wraz z mapą szlaku. Współpracujemy z Nadleśnictwami przy utrzymaniu szlaku.

Projekt międzynarodowy ”Europejskie Drogi Św. Jakuba” pozwolił na odkrycie na nowo Drogi Św. Jakuba i pokazanie wszystkich walorów przyrodniczych, historycznych obszaru LGD oraz wypromowanie nowego produktu turystycznego. Nawiązano nowe kontakty do współpracy. Powstała międzynarodowa platforma internetowa dla Pielgrzymów wędrujących Drogą Św. Jakuba. Wydaliśmy przewodnik po Drodze Św. Jakuba od Wielkopolski po Dolny Śląsk w języku polskim, niemieckim, angielskim, przewodnik duchowy dla Pielgrzyma wędrującego szlakiem, ulotkę w języku polskim, niemieckim, angielskim, zrealizowaliśmy film pokazujący wędrowkę Pielgrzyma po dziedzictwie historycznym, sakralnym i przyrodniczym od Wielkopolski po Dolny Śląsk. Odbyło się szkolenie Przewodników po Drodze Św. Jakuba, w którym uczestniczyło 16 osób. Dzisiaj prowadzą Pielgrzymów po Drodze Św. Jakuba, zorganizowaliśmy pieszą pielgrzymkę pokoleniową dla 70 osób, która pokazała, że ta forma będzie nowym produktem turystycznym na naszym obszarze i dla partnerów biorących udział w projekcie (2 LGD z Wielkopolski; 1 Lubuskiego, 3 z Dolnego Śląska).

Stowarzyszenie posiada doświadczenie w realizacji operacji, których zakres był podobny do zakresu realizowanego w LSR. Przykładami takich projektów są:

- „Organizacja wystawy produktów regionalnych Dolnego Śląska wraz z przeprowadzeniem warsztatów rękodziela artystycznego oraz występem zespołu folklorystycznego „Podgórzanie” podczas Dożynek Prezydenckich w Spale w dniach 24-25 września 2011” (kwota dofinansowania 13 676 zł)

- „Stop bierności – postaw na aktywność!” w ramach PO KL działanie 7.2 – realizowany na dwóch gminach Gryfów Śląski i Lubań (projekt trwał od 2013 r. do 2015 r., kwota dofinansowania 999 946,56 zł, 32 osoby zostały zatrudnione),

- „Przedsiębiorczość społeczna na szlaku Izerskich Wiosek Tematycznych” – realizowany na 17 gminach w 2014 r. (dofinansowanie z FIO 71 310 zł , efektem było powstanie 6 wiosek tematycznych),

- „Jabłko, gruszka i pietruszka – zdrowy jestem od maluszka!” – realizowany w ramach Fundacji BGK im. J.K. Steczkowskiego w 2014 r. na terenie gminy Gryfów Śląski i Mirsk (kwota dofinansowania 9 000 zł),

- „Malowniczy Dolny Śląsk – na styku trzech granic” w ramach zadania budżetowego „Upowszechnianie turystyki i promocja walorów turystycznych regionu”, realizowanego w 2015 r.

- Dostawa produktów regionalnych i tradycyjnych Dolnego Śląska wraz z prezentacją i degustacją (kwota dofinansowania 14 000 zł)

W lutym 2015 roku Gmina Jeżów Sudecki złożyła deklarację i Uchwałę o przystąpieniu do LGD, dzisiaj obszar działania to 18 Gmin.

Wszystkie zrealizowane działania w projektach przyczyniły się do wzrostu rozpoznawalności obszaru Stowarzyszenia LGD-Partnerstwo Izerskie. Rozwoju turystyki, rękodziela, zaangażowanie mieszkańców w realizację swoich własnych pomysłów, powstawanie organizacji pozarządowych i aktywny udział trzeciego sektora we współpracy z samorządami i mieszkańcami oraz przedsiębiorcami. Region bogaty w dziedzictwo kulturowe, historyczne i przyrodnicze odzyskał swoją świetność i na mapie południowo-zachodniej Polski ma coraz mocniejszą

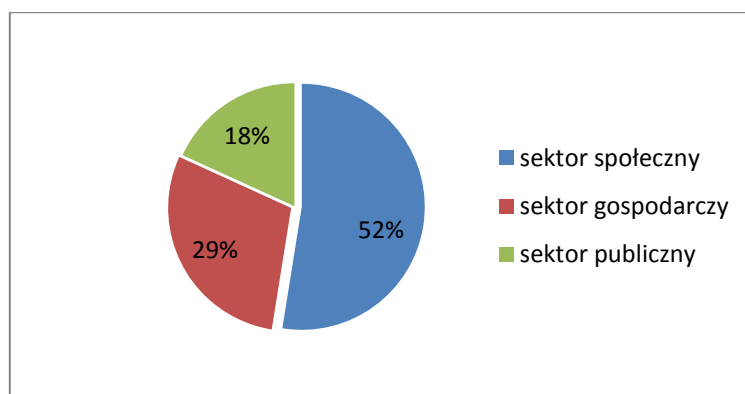
pozycję. Odwiedzany jest przez turystę krajowego oraz zagranicznego. Kontynuacja działań w ramach nowego okresu programowania pozwoli na dalszy rozwój i głębsze poznanie regionu przez odwiedzających nas turystów i potencjalnych inwestorów.

3.2. Struktura LGD

Stowarzyszenie LGD Partnerstwo Izerskie skupia 103 Członków, którzy reprezentują trzy sektory z czego 19 stanowi sektor publiczny, 30 sektor gospodarczy, 54 sektor społeczny.

Członkowie Stowarzyszenia LGD Partnerstwo Izerskie posiadają kwalifikacje i doświadczenie w zakresie: prawa cywilnego i administracyjnego, ekonomii, ochrony środowiska, zarządzania zasobami ludzkimi, kulturoznawstwa, animacji kultury, rolnictwa. Struktura organów LGD zapewnia reprezentację różnych grup interesów, a co za tym idzie zrównoważony rozwój obszaru.

Od daty powołania Stowarzyszenie rozszerzyło swój skład pozyskując nowych Członków, skład grupy jest różnorodny i reprezentatywny dla lokalnej społeczności. W jej skład wchodzi kobiety i mężczyźni, osoby 50+, seniorzy, osoby młode do 35 lat, przedsiębiorcy i rolnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy. Dostęp do udziału w partnerstwie zawsze był i pozostaje otwarty. Reprezentację procentową Członków z podziałem na sektory przedstawia Wykres 1.

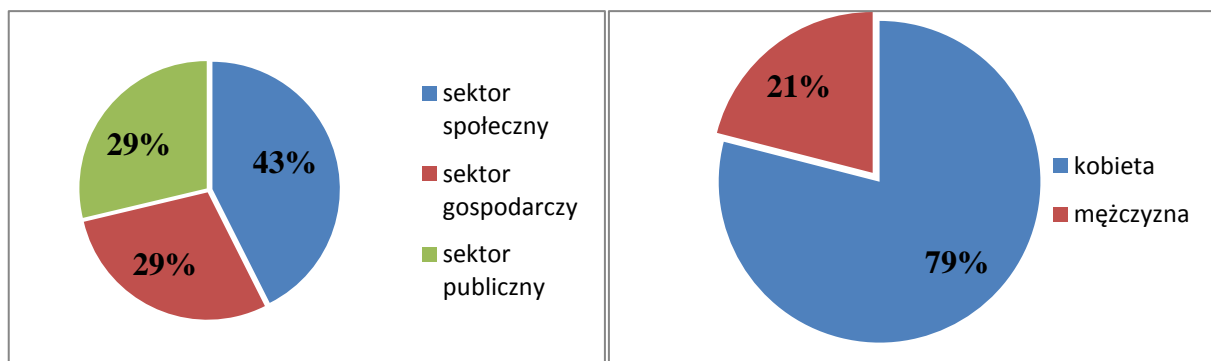

Wykres 1. Udział poszczególnych sektorów w LGD Partnerstwo Izerskie
Źródło: Opracowanie własne LGD Partnerstwo Izerskie

3.3. Skład i reprezentatywność organu decyzyjnego LGD

Organem decyzyjnym do wyboru operacji Stowarzyszenia LGD Partnerstwo Izerskie jest Rada Programowa. Składa się ona z **14 osób**, które są wybierane z pośród członków Walnego Zebrania Stowarzyszenia LGD Partnerstwo Izerskie na kadencję trwającą 4 lata. Członkowie Rady Programowej nie mogą być członkami innych organów LGD, reguluje to Statut Stowarzyszenia. Do wyłącznej kompetencji Rady Programowej należy wybór operacji, ustalenie kwoty wsparcia dla beneficjentów ubiegających się o dofinansowanie na realizację operacji zawartej w Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020. Realizacja operacji rozpocznie się od II półrocza 2016r.

Rada Programowa posiada w swoim składzie reprezentantów wszystkich sektorów – **sektor publiczny stanowi 29%**, sektor gospodarczy 29%, sektor społeczny 43%, z czego 79% to kobiety, a 21% mężczyźni. Wykres 2 przedstawia procentowy udział poszczególnych sektorów w Radzie Programowej oraz udział kobiet i mężczyzn.

Wykres 2. Udziały poszczególnych sektorów w Radzie Programowej
Źródło: opracowanie własne LGD Partnerstwo Izerskie

W składzie organu decyzyjnego znajdują się przedsiębiorcy, kobiety, osoba poniżej 35 roku życia, osoba powyżej 55 roku życia, z certyfikatem językowym, posiadające doświadczenie w zakresie przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu grup defaworyzowanych. Osoby posiadające doświadczenie zawodowe oraz udokumentowaną wiedzę z zakresu działań sprzyjających ochronie środowiska. Wszyscy członkowie Rady Programowej posiadają wykształcenie wyższe, doświadczenie zostało poświadczane certyfikatami, dyplomami, które znajdują się w biurze LGD.

3.4. Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym

Rada Programowa podejmuje decyzje o wyborze grantów lub operacji, które będą realizowane w ramach wdrażania przedmiotowej strategii w oparciu o:

- Regulamin Organizacyjny Rady Programowej,
- Procedurę wybór i oceny grantobiorców,
- Procedurę oceny i wyboru operacji własnych,
- Procedurę ustalania i zmiany kryteriów wyboru grantobiorców,
- Procedurę ustalania i zmiany kryteriów wyboru operacji,
- Zachowanie parytetów poszczególnych sektorów przy ocenie i wyborze,
- Bezstronność w podejmowaniu decyzji (deklaracja poufności i bezstronności oraz rejestr interesów),
- Jawność procesu wyboru, poprzez udostępnienie procedur i protokołu z posiedzeń do wiadomości publicznej,
- Uwzględnienie sytuacji szczególnych zaistniałych w procesie wyboru i oceny operacji wraz ze sposobem ich rozwiązania, np. rozbieżność w ocenie,
- Możliwość odwołania się (złożenia protestu) wnioskodawców.

W celu zapewnienia sprawnego i bezbłędnego procesu decyzyjnego Rada Programowa wykorzystuje do oceny aplikację Elektroniczna Obsługa Wniosków. Aplikacja zapewnia prawidłowy przebieg procesu oceny z obowiązującymi przepisami prawa i procedurami.

3.5. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD

Statut jest dokumentem nadrzędnym i określa zadania organów LGD. Warto wspomnieć, że jasno zostało rozdzielona funkcja zarządcza od decyzyjnej. W rozdziale 4 Statutu §23 pkt. 5 precyzuje, że „Członkowie Rady nie mogą być jednocześnie członkami Zarządu Stowarzyszenia lub Komisji Rewizyjnej”. Organami decyzyjnymi w Stowarzyszeniu LGD Partnerstwo Izerskie są: Walne Zebranie Członków, Rada Programowa, Zarząd. Funkcje kontrolną sprawuje Komisja Rewizyjna.

Każdy z wymienionych organów posiada swój Regulamin organizacyjny dokładnie opisujący zasady i procedury funkcjonowania. Regulaminy są załącznikami do wniosku o wybór LSR, a ich zapisy zapewniają przejrzystość, jawność działania i podejmowania decyzji.

1. **Regulamin Walnego Zebrania Członków** - Kompetencje zapisane są w Rozdziale 4 §21 Regulaminu Obrad Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia LGD Partnerstwo Izerskie, szczegółowe zasady organizacji i prac Walnego Zebrania Członków.
2. **Regulamin Zarządu** - Kompetencje określa Statut Rozdział 4 §24 oraz Regulamin pracy Zarządu Stowarzyszenia LGD Partnerstwo Izerskie, który określa sposób zwoływania posiedzeń, podejmowania uchwał, protokołowania posiedzeń, reprezentowanie na zewnątrz Stowarzyszenia, podział prac członków zarządu, jeden z członków zarządu jest zatrudniony w biurze. Regulamin i zmiany uchwalane są przez Walne Zebranie.
3. **Regulamin Rady Programowej** - Kompetencje Rady Programowej określone zostały w Statucie Rozdziale 4§ 25, pkt.5. oraz Regulaminie Pracy Rady Programowej, która odpowiedzialna jest za wybór operacji oraz limity dofinansowania ze środków pozostających w dyspozycji LGD zgodnie z Ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem społeczności, a w szczególności Regulaminu Rady Programowej, który określa skład Rady, procedurę wyboru członków Rady, sposób oceny wniosków, przebieg posiedzenia, procedurę wyłączenia członków od udziału w wyborze, sposób dokumentowania posiedzeń Rady Programowej, procedurę przejrzystego wyboru operacji, określenie kwoty wsparcia, zasady wynagradzania członków Rady Programowej, wybór operacji poprzez elektroniczny program oceny, ocenę papierową w przypadku decyzji innej niż elektroniczna, ujawnianie konfliktu interesu przed posiedzeniem Rady oraz w trakcie głosowań odnotowany będzie w rejestrze korzyści Członków Rady Programowej. Aktualizacja regulaminu następuje po zgłoszeniu zmian przez Członków Rady. Zmiany w Regulaminie zatwierdzane są przez Walne Zebranie, Przewodniczący Rady Programowej przedkłada zmiany z uzasadnieniem, za pośrednictwem Zarządu na Walnym Zebraniu.
4. **Regulamin Komisji Rewizyjnej** - Kompetencje zapisane są w Statucie Rozdział 4 §26 pkt 1 oraz w Regulaminie Pracy Komisji Rewizyjnej: zakres przeprowadzenia kontroli, zwoływanie posiedzeń, podejmowanie uchwał, prowadzenie dokumentacji z posiedzeń. Regulamin jest uchwalany przez Walne

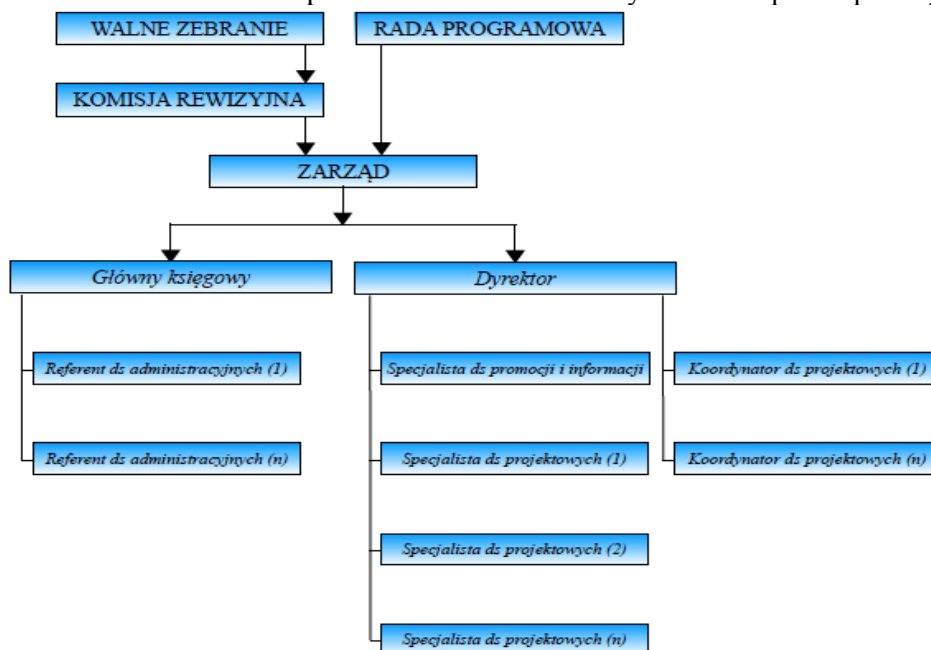
Zebranie Członków, zmiany do regulaminu Przewodniczący Komisji zgłasza do Zarządu LGD, który przedstawia do zatwierdzenia zmiany Walnemu Zebraniu.

5. **Regulamin Pracy Biura** – reguluje pracę biura, zakres działania i kompetencji pracowników, określono sposób pomiaru jakości udzielanego doradztwa. Zmiany w regulaminie biura dokonywane są przez Zarząd na podstawie wniosków zgłaszanych przez Dyrektora biura lub członków Zarządu. Każdego roku dokonuje się analizy pracy biura, która jest również podstawą do wprowadzenia zmian usprawniających pracę biura.

Wszystkie dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD znajdują się na stronie internetowej www.lgdpartnerstwoizerskie.pl w zakładce „Regulaminy/Statut/Procedury”. Każdy z członków otrzymuje komplet dokumentów regulujących funkcjonowanie wraz z uzupełnieniami, które wynikają z dostosowania dokumentów do wdrażanych programów, podjęcia innych działań przez stowarzyszenie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

3.6. Wiedza i doświadczenie osób zaangażowanych w opracowanie i realizację LSR oraz standardy wiedzy i kompetencji określone dla LGD

Struktura Biura LGD Partnerstwo Izerskie przedstawiona została na Rysunku 2 i opisana poniżej.

Rysunek 2. Struktura Biura LGD.

Źródło: opracowanie własne LGD Partnerstwo Izerskie

Osoby zaangażowane w realizację LSR posiadają długoletnie doświadczenie, w realizacji dokumentów strategicznych mających wpływ na rzetelne wdrożenie LSR.

Dyrektor Biura – Zarządzanie, realizacja zadań określonych Statutem, gospodarka finansowa i kadrowa, wykonywanie zadań wynikających z realizacji PROW 2014-2020, informowanie beneficjentów, organizowanie sprawnego funkcjonowania Biura i obsługi beneficjentów oraz mieszkańców obszaru LGD. Pracuje od 2008 r. w Biurze LGD, (Prezes Zarządu LGD) wykształcenie wyższe, posiada doświadczenie w realizacji podejścia LEADER od Pilotażowego Programu LEADER+ Schemat I i II oraz Osi IV LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2007-2013, przygotowania dokumentów strategicznych (Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich; Lokalnej Strategii Rozwoju 2008 z perspektywą 2015). Opracowuje wspólnie z zespołem i pracownikami Lokalną Strategię Rozwoju do wyboru na lata 2016-2023.

Główny Księgowy – Gospodarka finansowa i kadrowa, realizacja założeń budżetowych LGD. Pracuje od 2012 r. wykształcenie wyższe ekonomiczne, kursy z zakresu rachunkowości, doświadczenie pracy w biurze rachunkowym pozwoliła na zdobycie wiedzy z zakresu prowadzenia ksiąg rachunkowych, certyfikat DIALOG, bardzo dobra znajomość spraw kadrowych, współpraca z sektorem społecznym, szkolenia z zakresu przygotowywania dokumentów strategicznych.

Referent ds. administracyjnych – Obsługa sekretariatu LGD, przygotowywanie udziału w targach, konferencjach, szkoleniach i innych wydarzeniach promujących LGD, doradztwo dla beneficjentów mierzone kartą doradczą, planowanie i koordynowanie przedsięwzięć w ramach PROW, realizowanie postanowień administratora bezpieczeństwa informacji. Pracuje od 2012 r. wykształcenie średnie ekonomiczne, staż pracy w obsłudze sekretariatu i sprawach administracyjnych, certyfikat DIALOG, znajomość spraw kadrowych, szkolenie z zakresu animacji, koordynator projektu „Wiosna tematycznych”, szkolenie z zakładania organizacji pozarządowych, współpraca

z sektorem społecznym, logistyka organizacji wydarzeń kulturalnych na obszarze LGD, współpraca przy redagowaniu kwartalnika „ECHA IZERSKIE”, szkolenie z wdrażania dokumentów strategicznych.

Specjalista ds. promocji i informacji – przygotowywanie i udział w targach, konferencjach, szkoleniach, współpraca z prasą lokalną i mediami, prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych związanych z realizacją LSR, aktywizowanie mieszkańców do udziału w realizacji LSR, rekrutacja beneficjentów na szkolenia, spotkania, seminaria. Pracuje od 2014 r. (stażysta) wykształcenie wyższe, asystent koordynatora projektu „Stop bierność – postaw na aktywność! (w projekcie partnerskim), koordynator w projekcie „Wiosek tematycznych”, animator lokalny, współpraca z sektorem społecznym, szkolenie z wdrażania dokumentów strategicznych, obsługa komputera, redagowanie strony internetowej.

Specjalista ds. projektowych – wykonywanie zadań wynikających z realizacji PROW 2014- 2020, udzielanie informacji. Pracuje od 2010 r. wykształcenie wyższe, obsługa Rady Programowej, elektronicznej aplikacji do oceny projektów, prowadzenie dokumentacji wyboru operacji do dofinansowania, archiwizacja dokumentów Rady Programowej oraz dokumentów beneficjentów, animator lokalny, szkolenia z wdrażania dokumentów strategicznych, doradztwo dla beneficjentów mierzone kartą doradcą.

Specjalista ds. projektowych – pracuje od 2010 r. wykształcenie wyższe, obsługa Zarządu, Walnego Zebrania, Komisji Rewizyjnej, prowadzenie dokumentacji z posiedzeń organów stowarzyszenia, przygotowanie dokumentacji na Walne Zebranie Członków, logistyczne przygotowanie spotkań, szkoleń, wyjazdów studyjnych, archiwizacja dokumentów, współpraca z mediami, doradztwo dla beneficjentów mierzone kartą doradcą.

Koordinator ds. projektowych – koordynacja i realizacja projektów w LGD, przygotowywanie, organizacja spotkań, szkoleń, działania informacyjne, aktywizowanie mieszkańców w realizację LSR. Pracuje od 2013 r. wykształcenie wyższe, współkoordynator projektów współpracy, znajomość języka niemieckiego, uczestnictwo w targach poza obszarem LGD z przygotowaniem logistycznym, współpraca z rękodzielnikami i producentami produktów lokalnych, prowadzenie portali społecznościowych Facebook, Twitter, doradztwo dla beneficjentów mierzone kartą doradcą, koordynacja lokalnych wydarzeń, targów na obszarze LGD oraz regionalnych i ponad regionalnych, doradztwo projektowe.

Wiedza i doświadczenie szczegółowo zostały przedstawione w załączniku nr 16 do wniosku. Plan szkoleń dla członków organu decyzyjnego i pracowników biura jest załącznikiem do LSR, w którym przedstawiono szkolenia.

Doradztwo świadczone jest bezpośrednio, telefonicznie lub za pośrednictwem Internetu (e-mail). Efektywność doradztwa określa umiejętności i wiedzę nabytą przez korzystających i jest mierzona stopą efektywności doradztwa, którą określona dla dwóch grup korzystających: korzystający ogółem i korzystający aplikujący o wsparcie. Narzędziem do mierzenia doradztwa jest imienna karta doradcza dla 5 obszarów doradczych. Regulamin Biura określa zasady funkcjonowania, ramowy zakres działania i organizacji, uprawnienia Dyrektora, zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników oraz metody oceny efektywności świadczonego doradztwa wraz z kartą doradcą.

Członkowie Zarządu posiadają doświadczenie i ukończone szkolenia, z wdrażania dokumentów strategicznych, realizowali Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Oś IV LEADER. Członkowie Zarządu uczestniczyli czynnie, w pracach wdrożeniowych, promocyjnych na obszarze LGD. Przedstawiony schemat organizacyjny przedstawia stanowiska pracy w Biurze LGD. Opis stanowisk oraz pracę biura reguluje Regulamin Biura.

Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR

1. Opis partycypacyjnych metod tworzenia LSR oraz informacje z przeprowadzonych konsultacji

„Trzeba przełamać mit, że wiemy, co jest za tymi wszystkimi zamkniętymi drzwiami”

Jasmine Love

1.Zadanie partycypacyjne

Angażowanie społeczności

„Zeszyt partycypacji publicznej, 1-2/2-14”

Warsztaty, 2014

W tworzeniu Lokalnej Strategii Rozwoju Kierowanej przez Społeczność (LSR), Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Izerskie” uczestniczyli przede wszystkim mieszkańcy. Naszym zadaniem była chęć „odzwierciedlenia rzeczywistej woli społeczności. Dlatego musimy podążać w kierunku nowego modelu, w którym obywatele są tymi, którzy podejmują kluczowe decyzje dotyczące polityki gminnej”². Narzędzia i metody, służące do przeprowadzenia działań partycypacyjnych w tym konsultacji społecznych dobraliśmy w oparciu o publikację „Konsultacje okiełznane”³:

² Reglement de participacio ciutadana de Figaro-Montmany (Regulamin partycypacji obywatelskiej gminy Figaro-Montmany), Gmina Figaro-Montmany, 2006

³ Oktawiusz Chrzanowski, Ewa Rościszewska, Partycypacja publiczna krok po kroku, Warszawa, 2015

1. **Warsztaty** – przeprowadzono 18 warsztatów, na terenie każdej gminy należącej do Partnerstwa Izerskiego. Uczestnikami byli mieszkańcy, przedsiębiorcy, radni, pracownicy urzędów, członkowie organizacji pozarządowych, przedstawiciele grup defaworyzowanych. Warsztaty prowadzone były metodami interaktywnymi, które wymagały aktywnego uczestnictwa, sprzyjały wymianie poglądów i wiedzy pomiędzy uczestnikami procesu.

2. **Mapowanie** – w naszym przypadku wykorzystaliśmy ją do przeanalizowania wykorzystania środków z okresu programowania 2007-2013 i określenia miejsc, którym należy poświęcić więcej uwagi przy informowaniu i angażowaniu mieszkańców. Mapowanie stało się wizualizacją potencjału zasobów i lokalnego kapitału społecznego LGD jaki został zbudowany przez okres 10 lat. Spacer badawczy.

3. **Wywiad indywidualny** – został przeprowadzony w oparciu o scenariusz, podczas spotkań i rozmów telefonicznych z pojedynczymi osobami.

4. **Grupa robocza** – została zbudowana z osób, mających doświadczenie z okresu programowania 2007-2013. Do grupy roboczej należeli Członkowie Rady Programowej, Członkowie Zarządu, osoby realizujące projekty, animatorzy. Ich wiedza została wykorzystana głównie przy opracowywaniu zasad wyboru operacji i ustalenia kryteriów wyboru.

5. **Ankiety** – starając się dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców naszych ankiet, udostępnialiśmy je różnymi „kanałami”: zamieściliśmy na stronie www, gdzie można było je wypełnić elektronicznie i automatycznie przesłać; podczas spotkań informacyjnych była możliwość wypełnienia ich w formie papierowej; część ankiet była wysyłana drogą mailową bezpośrednio do osób zainteresowanych. Ankiety zostały dostosowane do grup odbiorców:

- Analiza potrzeb mieszkańców obszaru działania "Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania-Partnerstwo Izerskie"
- Arkusz pomysłu projektu
- Ankieta dla przedsiębiorców i rolników
- Formularz Zgłoszeniowy – deklaracja udziału w pracach nad LSR na lata 2014-2020
- Ankieta dla organizacji pozarządowych
- Konsultacje społeczne – były przeprowadzone w oparciu o formularze „Karty uwag” zamieszczone na stronie www i rozdawane podczas spotkań.

6. **Spotkania informacyjne** – zostały zorganizowane na terenie każdej gminy należącej do naszego partnerstwa,

7. **Rada mieszkańców** – w naszym przypadku były to rady sołectek wraz z mieszkańcami, które wypracowały wspólne stanowisko na tematy związane z tworzeniem LSR (patrz tabelka poniżej).

8. **Spotkania z ekspertami** – w poszczególnych kwestiach wymagających wiedzy z danego tematu, korzystaliśmy z wsparcia ekspertów. I tak przy opracowywaniu kryteriów wyboru ekonomista pomógł je sprecyzować, aby były wymierne i rzeczywiste.

9. **Spacer badawczy** – tutaj chcieliśmy się skupić na opinii osób, które do tej pory nie wiedziały nic o działalności LGD. Na terenie 5 gmin, skrajnie rozmieszczonych na obszarze LGD, wybrano wg klucza osoby, które przekazały swoje opinie. Każda trasa wiodła w sąsiedztwie inwestycji zrealizowanych w ramach PROW 2007-2013.

Dane wyjściowe do przygotowania konsultacji społecznych i ankiet zostały zgromadzone na podstawie danych z GUS, PUP, MOPS.

W celu dotarcia do jak najszerszej liczby mieszkańców, zaproszenia na spotkania były wysyłane do uczestników różnymi kanałami komunikacji m.in. przez: drogą mailową, zamieszczane na stronach www i portalach społecznościowych 18 gmin i LGD. Poza tym informacje o spotkaniach zawieszano na tablicach informacyjnych w gminach, sołectwach, w miejscach użyteczności publicznej tj.: ośrodki zdrowia, tablice informacyjne przy parafiach. Informacje o spotkaniach i ankietach były także publikowane w lokalnych mediach tj.: lwówecki.info, wlen.info, aplikacja mobilna IZERY. Ze względu na dużą pulę środków dla przedsiębiorców, informacje o spotkaniach i dostępnych ankietach były udostępnione na stronie BUSINESS NAVIGATOR-portalu informacyjnym skierowanym głównie dla firm i instytucji z całej Polski.

Etapy tworzenia LSR na etapie, których wykorzystano partycypacyjne metody planowania LSR:

2. Diagnoza i analiza SWOT.
3. Określenie celów i wskaźników w doniesieniu do opracowania LSR oraz opracowania planu działania.
4. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenia kryteriów wyboru.
5. Opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji.
6. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR.

W przyjętych metodach partycypacyjnych udało się określić grupę dewaloryzowaną i włączyć ją do prac nad dokumentem. Przyjęto do realizacji 5 głównych etapów przy realizacji których wykorzystano min. 4 metody partycypacji (szczegóły poniżej). Na zakończenie prac, podczas Walnego Zebrania Członków w drodze demokratycznego głosowania przyjęto dokument.

Tabela 2. Metody partycypacyjne, spotkania konsultacyjne i analiza wniosków z konsultacji

Etap	Metoda	Grupa docelowa i ilość uczestników	Data i miejsce	Analiza wniosków z konsultacji
I. Diagnoza i analiza SWOT	Warsztaty	osoby 50+, niepełnosprawni, osoby do 35 r.ż., przedsiębiorcy, przedstawiciele JST i organizacji pozarządowych. Liczba uczestników 297 osób.	30.07.2015 Ubocze-Gryfów Śląski, 30.07.2015 Nowogrodzic, 31.07.2015 Pobiedna-Leśna 04.08.2015 Biedrzychowice-Olszyna 05.08.2015 Warta Bolesławiecka 19.08.2015 Platerówka 20.08.2015 Lwówek Śląski 21.08.2015 Jeżów Sudecki 25.08.2015 Zawidów 26.08.2015 Spytków-Zgorzelec 27.08.2015 Wleń 03.09.2015 Mirsk 07.09.2015 Kromnów – Stara Kamienica 08.09.2015 Świeradów-Zdrój 08.09.2015 Sulików 09.09.2015 Lubomierz 14.09.2015 Lubań 15.09.2015 Siekierczyn	Na podstawie prac warsztatowych i w uzgodnieniach z zarządem LGD opracowane zostały przedsięwzięcia do realizacji w PROW 2014-2020. Podczas spotkań wyklarowały się grupy osób, które zakwalifikowano do grupy defaworyzowanej: osoby 50+ (osoby po 50 roku życia, młodzież (osoby w przedziale wiekowym 18-35), osoby długotrwale bezrobotne (osoby pozostające bez pracy powyżej roku), kobiety. Po spotkaniu z grupą osób niepełnosprawnych w Mirsku, pojawiły się wnioski, że w zakresie działań PROW 2014-2020 nie ma działań, które bezpośrednio rozwiążą problemy niepełnosprawnych.
	Ankiety	Mieszkańcy, osoby 50+, niepełnosprawni, osoby do 35 r.ż, przedsiębiorcy, przedstawiciele JST i organizacji pozarządowych. Liczba uczestników 297 osób.	30.07.2015 Ubocze-Gryfów Śląski 30.07.2015 Nowogrodzic 31.07.2015 Pobiedna-Leśna 04.08.2015 Biedrzychowice-Olszyna 05.08.2015 Warta Bolesławiecka 19.08.2015 Platerówka 20.08.2015 Lwówek Śląski 21.08.2015 Jeżów Sudecki 25.08.2015 Zawidów 26.08.2015 Spytków-Zgorzelec 27.08.2015 Wleń 03.09.2015 Mirsk 07.09.2015 Kromnów – Stara Kamienica 08.09.2015 Świeradów-Zdrój	Na podstawie ankiet: analiza potrzeb mieszkańców, arkusz pomysłu projektu, dla przedsiębiorców i rolników, formularz zgłoszeniowy, dla organizacji pozarządowych, zostały sprecyzowane problemy naszego obszaru: niska aktywność społeczności lokalnej, zaniedbanie dot. obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, niski poziom przedsiębiorczości i duże bezrobocie, niespójna promocja atrakcji turystycznych Pogórza Izerskiego. Na podstawie ankiet poznaliśmy opinie, które zostały uwzględnione w analizie SWOT (Tabela 7, 8, 9, 10)

			08.09.2015 Sulików 09.09.2015 Lubomierz 14.09.2015 Lubań 15.09.2015 Siekierzyn	
	Mapowanie	Pracownicy biura: Liczba uczestników 3 osoby.	24.09.2015 r., Ubocze	W zależności o rodzaju działań mapowanie kształtowało się odmiennie. Działania z zakresu odnowy wsi i małych projektów rozkładały się równomiernie na całym terenie działania Partnerstwa Izerskiego. Projekty z zakresu różnicowania w kierunku działalności pozarolniczej były zrealizowane głównie w południowo-wschodniej części LGD, na terenie powiatu lwóweckiego. Z kolei z zakresu tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw najczęściej projektów zrealizowano we wschodniej części Partnerstwa Izerskiego na terenie powiatu lwóweckiego i lubańskiego. Wyniki tych badań wykorzystano do planowania podziału środków w ramach budżetu na wdrażanie LSR
	Wywiad indywidualny	Osoby wybrane wg klucza, uczestnicy spotkań w LGD-50 osób	Ubocze, 1-30.10.2015 r.	Wywiad indywidualny potwierdził problemy obszaru, które wypracowano w ankietach, zostały one ujęte w Tabeli 7, 8, 9, 10.
	Spotkania informacyjne	Mieszkańcy, liczba uczestników: 39 osób.	05.09.2015 r. Niwnice, 15.07.2015 r. Lubomierz, 05.09.2015 r. Żarska Wieś	Podczas imprez plenerowych przekazywano informację o przygotowaniu LSR i możliwości konsultowania poszczególnych etapów tworzenia dokumentów. Pozyskiwano także informacje, które pomogły przy sporządzaniu analizy SWOT.
II. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania	Warsztaty	Mieszkańcy Liczba uczestników 41 osób.	Chromiec, 13.11.2015 r. Radomierzyce, 16.10.2015 r.	Podczas warsztatu uczestnicy wypracowali cele i wskaźniki do LSR, które ujęto w Rozdziale V.
	Spotkanie z ekspertami	Ekspert i pracownicy biura Liczba uczestników 9 osób.	Ubocze, 4.11.2015 r.	Pracownicy biura, opracowali na podstawie analizy SWOT cele i wskaźniki, a następnie zostały one skonsultowane z ekspertami z dziedzin partnerstwa lokalnego, wdrażania metod partycypacyjnych, ekonomii. W dalszej kolejności zostały one zaprezentowane osobom uczestniczącym w konsultacjach i grupie roboczej.
	Ankiety	Mieszkańcy Liczba uczestników 28 osób.	6-13.11.2015 r.	Na stronie LGD udostępniono do konsultacji propozycję celów ogólnych, szczegółowych oraz wskaźników. Mieszkańcy poprzez ankietę konsultacyjną: kartę uwag, nadesłali swoje opinie. Zmiany jakie zostały zaproponowane wpłynęły na sprecyzowanie celów, wskaźników i zostały uwzględnione w przedsięwzięciach.

	Grupa robocza	Osoby z doświadczeniem z poprzedniego okresu programowania: przedstawiciele rady programowej, członkowie zarządu, uczestnicy lub realizatorzy projektów. Liczba uczestników 12 osób.	Ubocze, 16.11.2015 r.	Grupa robocza konsultowała cele i wskaźniki wykorzystując informacje z warsztatów, spotkań z ekspertem i ankiet.
	Spotkania informacyjne	Mieszkańcy, Liczba uczestników podczas 20 spotkań: 475 osób.	Lubań, 25.09.2015 r. Stara Kamienica, 30.10.2015 r. Lwówek Śląski, 22.10.2015 r. Sulików, 16.09.2015 r. Nowogrodzic, 22.10.2015 r. Gryfów Śląski 20.10.2015 r. Wleń 16.09.2015 r. Siekierczyn, 27.10.2015 r. Lubań 29.10.2015 r. Lwówek Śląski 23.10.2015 r. Zgorzelec, 28.09.2015 r. Świeradów Zdrój, 28.10.2015 r. Zawidów, 28.10.2015 r. Olszyna 2.09.2015 r. Warta Bolesławiecka 10.11.2015 r. Włosień, 18.11.2015 r. Lubomierz, 25.11.2015 r. Mirsk 26.11.2015 r. Leśna, 30.11.2015 r. Jeżów Sudecki, 30.11.2015 r. Lubomierz, Ogólnopolski Festiwal Filmów Komediiowych w Lubomierzu, 15.08.2015 r. Henryków Lubański, Dożynki Powiatowe, 30.08.2015 r. Żarska Wieś, Kartoflada, 05.09.2015 r. Niwnice, Dożynki gminne, 05.09.2015 r.	Spotkanie informacyjne zostały zorganizowane na terenie każdej gminy należącej do naszego partnerstwa oraz na radach powiatu lubańskiego i lwóweckiego. Odbywały się w trakcie posiedzeń rad gmin, polegały na informowaniu o postępach prac nad LSR oraz konsultacji wypracowanych do tej pory celów i wskaźników. Stowarzyszenie LGD Partnerstwo Izerskie uczestniczyło także w imprezach plenerowych na obszarze LGD. Z informacji skorzystali mieszkańcy, potencjalni beneficjenci działań LGD - osoby które wypełniły ankietę pomysłu na projekt i potrzeb mieszkańców. Uczestnicy imprezy otrzymali ulotki informacyjne, zachęcające do przyłączenia się do opracowania LSR, które zawierają także wskazówki gdzie na stronie internetowej LGD można znaleźć informacje o konsultacjach społecznych.

III. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenia kryteriów wyboru	Spotkanie z ekspertami	Ekspert i pracownicy biura Liczba uczestników 8 osób.	Ubocze, 17.11.2015 r.	Pracownicy biura, przy konsultacjach z ekspertem na podstawie wypracowanych celów, wskaźników i planu działania przygotowali zasady wyboru operacji i kryteria wyboru.
	Warsztat	Członkowie Rady Programowej osoby z doświadczeniem, wg doboru celowego, znają się, przychodzą sami, Liczba uczestników 22 osób.	Ubocze, 27.11.2015 r.	W wyniku spotkania wspólnie wypracowano zasady wyboru operacji i kryteria wyboru.
	Rada mieszkańców	Mieszkańcy Liczba uczestników 28 osób.	Lwówek Śląski, 20.11.2015 r.	Podczas obrad i dyskusji, przy udziale moderatora, który przedstawił wypracowane podczas warsztatów zasady i kryteria wyboru operacji, rada uzgodniła wspólne stanowisko, a następnie przedstawiła je na spotkaniu z grupą roboczą, gdzie zostało poddane dyskusji.
	Grupa robocza	Osoby z doświadczenie z poprzedniego okresu programowania: przedstawiciele rady programowej, członkowie zarządu, uczestnicy lub realizatorzy projektów. Liczba uczestników 12 osób.	Ubocze, 30.11.2015 r.	W wyniku spotkania zostały opracowane zasady wyboru operacji i kryteria wyboru.
IV. Opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji	Spotkanie z ekspertami	Ekspert i pracownicy biura Liczba uczestników 9 osób.	Ubocze, 7.12.2015 r.	Spotkanie dotyczyło wypracowania i konsultacji elementów LSR objętych monitoringiem i ewaluacją. Na jego podstawie wypracowano zasady monitoringu i ewaluacji.
	Wywiad indywidualny	Mieszkańcy, Liczba uczestników 57 osób.	Ubocze, 7-11.12.2015 r.	W oparciu o schemat pytań przeprowadzono wywiady z mieszkańcami zarówno telefoniczne jak i bezpośrednie w biurze LGD. Na ich podstawie skonsultowano metody badawcze w ramach ewaluacji, które wypracowano wraz z ekspertem.
	Ankieta	Mieszkańcy Liczba uczestników 43 osoby.	7-11.12.2015 r.	Ankiety dotyczyły skorygowania zasad aktualizacji LSR w oparciu o wyniki ewaluacji przygotowań podczas spotkania z ekspertem.

	Spotkanie informacyjne	Mieszkańcy Liczba uczestników 18 osób.	30.08.2015 r. Henryków Lubański	Podczas imprezy plenerowej w oparciu o zestaw pytań uzyskano opinie na temat planowanych zasad monitoringu i ewaluacji.
V. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR	Wywiad indywidualny	Mieszkańcy Liczba uczestników 62 osoby.	23-30.11.2015, Ubocze	Wywiad pozwolił wyłonić najbardziej skuteczne metody komunikacji w oparciu o opinię osób, które reprezentowały różne sektory. Potwierdziła się droga elektroniczna (maile, informacje na stronach www, portalach społecznościowych), zamieszczanie ogłoszeń w radio, na tablicach ogłoszeń w sołectwach, miejscach użyteczności publicznej, sklepach wiejskich oraz podczas spotkań w gminach najbardziej oddalonych od siedziby LGD Partnerstwo Izerskie.
	Warsztaty	Przedstawiciele grup defaworyzowanych Liczba uczestników 51 osób.	09.09.2015 Lubomierz; 03.09.2015 Mirsk; 04.08.2015 Biedrzychowice-Olszyna	Spotkania z przedstawicielami grup defaworyzowanych: młodzieżą, osobami 50+, kobietami, miały za zadanie określenie najlepszych form komunikacji z tymi grupami. Uzgodniono, że grupę 50+ najlepiej informować poprzez rozwieszanie ogłoszeń w miejscach użyteczności publicznej tj.: ośrodki zdrowia, sklepy wiejskie, tablice ogłoszeń w sołectwach i przy kościołach. Młodzież chętniej skorzysta z informacji zamieszczanych w portalach społecznościowych, stronach www i drogą mailową. Przedstawiciele pozostałych grup wpisali się w powyżej wymienione kanały komunikacji.
	Ankieta	Mieszkańcy Liczba uczestników 58 osób.	10.11.2015 r. – 30.11.2015 r.	Ankieta on line potwierdziła, że elektroniczne środki przekazywania informacji mają dość ograniczony zasięg docierania do potencjalnych beneficjentów. Dokumenty on line są chętnie wypełniane przez osoby zaangażowane w działalność LGD, które już miały do czynienia z tą organizacją. Dużo trudniej dotrzeć do osób, które pierwszy raz korzystają z naszej strony www i dopiero zapoznają się z naszą działalnością.
	Spacer badawczy	Beneficjenci, którzy zrealizowali projekty w ramach PROW 2007-2013. Liczba uczestników 8 osób w 5 miejscowościach. W sumie 40 osób.	24.09.2015 r. Sulików, Nowogrodziec, Wleń, Mirsk i Olszyna	Na podstawie spaceru badawczego, zbadaliśmy odczucia mieszkańców nt. dostępności do informacji o działaniach LGD zarówno zrealizowanych projektach, jak i dostępie do informacji. Spacer odbył się w Sulikowie, Nowogrodźcu, Wleniu, Mirsku i Olszynie. Na podstawie opracowanych wyników stwierdzono, że konieczne jest szerokie informowanie o działaniach nie tylko w Internecie, ale także poprzez prasę lokalną, tablice ogłoszeń w obiektach użyteczności publicznej i podczas spotkań. Jednak chodzi o uczestnictwo w spotkaniach organizowanych przez inne instytucje niż LGD, które zapraszają LGD na spotkanie. W ten sposób możemy dotrzeć do osób, które do tej pory nie znały LGD.

Źródło: opracowanie własne LGD Partnerstwo Izerskie.

Rozdział III Diagnoza – opis obszaru i ludności

1. Sytuacja społeczno – gospodarcza

Obszar LGD zamieszkuje (według stanu na 31.12.2013 r.) 136 444 osób, co stanowi nieco ponad 4,69% ogólnej ludności Dolnego Śląska. W strukturze płci, nie odbiegamy od sytuacji w innych częściach Dolnego Śląska i Polski: nasz region zamieszkuje 69 308 kobiet co stanowi 50,8% ogólnej liczby ludności. W roku 2015 do Lokalnej Grupy Działania została przyjęta Gmina Jeżów Sudecki. W Lokalnej Strategii Rozwoju uwzględniono dane bazowe wszystkich 18 gmin.

1.1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup

Poniżej określono grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji na terenie LGD. Określono je jako grupy defaworyzowane i docelowe. Grupy te zostały zdefiniowane na podstawie badań własnych LGD, warsztatów informacyjno-szkoleniowych (dla Grupy Roboczej) i przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Grupy defaworyzowane

- **Osoby długotrwale bezrobotne**

Osoby długotrwale bezrobotne to takie, które w przeciągu ostatnich 24 miesięcy były zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy, przez co najmniej 2 miesiące. Osób takich szybko przybywa. Często problemem w znalezieniu zatrudnienia jest brak doświadczenia (nawet ukończenie szkoły zawodowej czy technikum nie daje praktycznych podstaw zawodu, a jedynie wiedzę teoretyczną), problemy w obsłudze najnowszych technologii, braki znajomości języka obcego. LSR będzie wspierać osoby z tej grupy poprzez ich aktywizację zawodową, udostępnianie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz premiowanie firm z obszaru LGD, które będą takie osoby zatrudniać.

- **Osoby w wieku 50+**

Są to osoby, które utraciły dotychczasowe miejsca pracy z różnych przyczyn: w wyniku restrukturyzacji, długotrwałej choroby, które nie chciały/nie miały szansy podniesienia swoich kwalifikacji itp. Takim osobom ciężko jest w tym wieku zmienić branżę, w której pracowali wiele lat; często nie nadążają za nowoczesnymi technologiami (konieczność obsługi komputera, sprawne poruszanie się po Internecie, obsługa różnego typu urządzeń i multimediiów). Do braku kompetencji często dochodzi brak wiary w siebie i w swoje umiejętności, niechęć do podnoszenia kwalifikacji, obawa przed niepowodzeniem, zły stan zdrowia. LSR będzie wspierać osoby z tej grupy poprzez ich aktywizację zawodową, udostępnianie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz premiowanie firm z obszaru LGD, które będą takie osoby zatrudniać.

- **Osoby młode do 35 r.ż.**

Są to osoby młode do 35 roku życia, dla których często brak jest ciekawych i dobrze płatnych ofert pracy. Zauważalna jest również niechęć do podejmowania ryzyka działalności gospodarczej. Niedostosowane wykształcenie i umiejętności do rynku pracy. Zagrożenia cywilizacyjne dotyczące zanieczyszczeń środowiska oraz pogorszonego stylu życia ludzi, w tym młodych. Istotne jest zatem tworzenie warunków i zachęt do podejmowania działalności gospodarczej przez młodych m.in. poprzez preferencje punktowe w kryteriach oceny operacji. Działania te zwiększą szanse młodych na rynku pracy.

- **Kobiety**

Ta grupa to głównie kobiety, które po urodzeniu dziecka/ci nie podjęły pracy lub zrezygnowały z niej, gdyż zaangażowały się w opiekę nad potomstwem. Po kilku latach chcą podjąć pracę, ale brak im doświadczenia zawodowego, mają poważne braki w obsłudze nowych technologii, potrzebują doszkolenia, zmiany bądź podniesienia kwalifikacji. Często towarzyszy temu niewiara we własne siły, obawa przed niepowodzeniem, brak środków finansowych na prywatne kursy, szkolenia czy odpłatne zajęcia w szkołach (np. językowych). Dla takich osób LSR przewiduje działania aktywizujące zawodowo, zwiększające ich szanse na znalezienie zatrudnienia, oraz daje możliwość pozyskania środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Ponadto, LGD będzie premiować firmy z obszaru, które będą takie osoby zatrudniać.

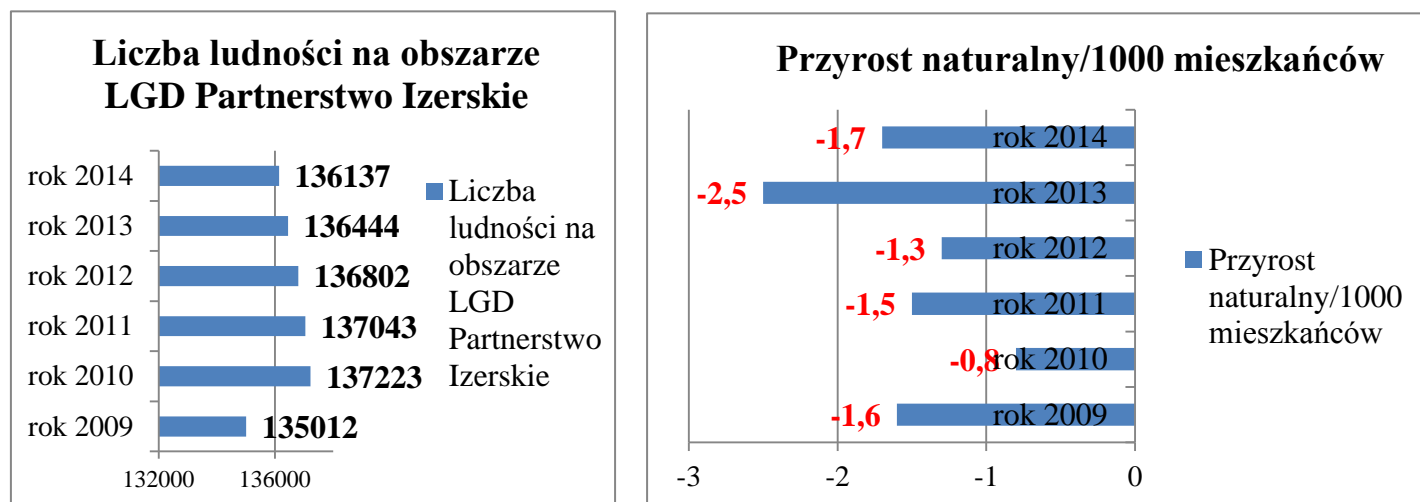
Grupy docelowe to: Przedsiębiorcy, mieszkańcy obszaru LGD, organizacje pozarządowe, spółdzielnie socjalne, spółki, związki wyznaniowe, JST oraz turyści.

Niezależnie od zdefiniowania grup docelowych i defaworyzowanych, produkty operacji realizowanych w ramach LSR będą służyć również ogółowi społeczeństwa.

1.2. Obszar realizacji LSR obejmuje liczbę mieszkańców większą niż średnia liczba mieszkańców objętych LSR w latach 2007-2013 w województwie

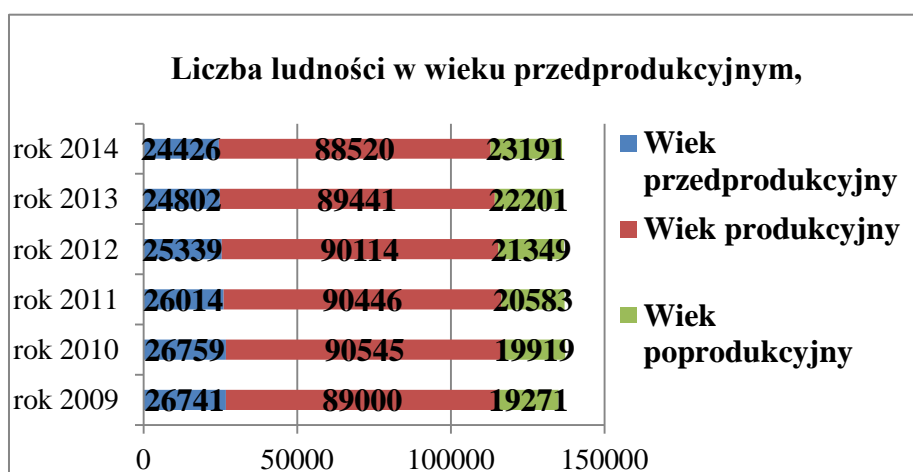
W województwie dolnośląskim PROW 2007-2013 wybrano 19 Lokalnych Strategii Rozwoju, które obejmowało swoim zasięgiem 1 195 298 mieszkańców. **Średnia liczba mieszkańców objętych LSR w latach 2007-2013**

w województwie dolnośląskim wynosiła 62 910 mieszkańców, obszar realizacji LSR Partnerstwa Izerskiego na lata 2014-2020 jest znacznie wyższy od średniej wojewódzkiej i na dzień 31.12.2013 wynosi 136 444 mieszkańców.

Wykres 3. Liczba ludności i przyrost naturalny na obszarze LGD
Źródło: GUS, BDL, 31.12.2013 r.

Wykres 3 przedstawia strukturę ludności na obszarze LGD Partnerstwo Izerskie w latach 2009-2014. Można zaobserwować tendencję spadkową. Powyższy wykres obrazuje również wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w latach 2009 – 2014. Przeważająca wartość ujemna świadczy o ubytku naturalnym na terenie LGD Partnerstwo Izerskie. W roku 2013 ubytek ujemny był o wartości -2,5, zatem o 2,5 osoby na każde 1000 osób populacja się zmniejszyła. W województwie dolnośląskim wskaźnik przyrostu naturalnego był ujemny na poziomie -1,6 w skali całego kraju w roku bazowym wyniósł -0,5.

Wykres 4. Liczba ludności z podziałem na wiek.
Źródło: GUS, BDL, 31.12.2013 r.

Wykres 4 przedstawia strukturę wiekową w latach 2009-2014 na obszarze LGD. Możemy zaobserwować, że ludność obszaru w przeważającej części jest w wieku produkcyjnym. Jednocześnie rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Wpływ na to zjawisko ma starzenie się społeczeństwa oraz niski przyrost naturalny.

1.3. Rynek pracy

Według danych z GUS na dzień 31.12.2013 r. poziom bezrobocia dla całego obszaru LGD wyniósł 9529 zarejestrowanych bezrobotnych, co stanowi 6,98% stopy bezrobocia. Pośród bezrobotnych dominują osoby, które pozostają bez zatrudnienia od ponad roku. Badania wskazują, że osoby pozostające bez pracy przez tak długi okres, mają dużo większe problemy z ponowną adaptacją do warunków pracy, niż pozostający bez pracy przez kilka miesięcy. Osoby te cechują się dodatkowo niskim poziomem wykształcenia oraz zagrożone są patologiami społecznymi: bezrobocie, marginalizacja, alkoholizm, postępujące ubóstwo, dezorganizacja, oraz uzależnienie osób

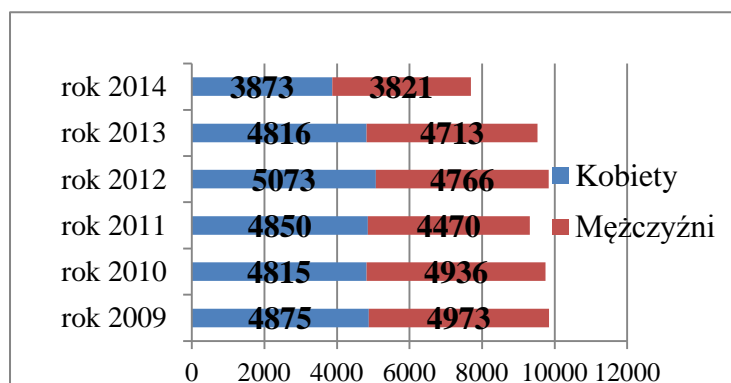
i rodzin od pomocy społecznej. Doprowadza do bierności i braku chęci współpracy z pracownikami socjalnymi. Jak widać w Tabeli 3 stopa bezrobocia w ostatnich latach w poszczególnych powiatach spadła w każdym z powiatów, jednak ciągle jest wyższa niż stopa bezrobocia dla Dolnego Śląska i Polski.

Tabela 3. Stopa bezrobocia z podziałem na powiaty.

Stopa bezrobocia (%)						
Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat bolesławiecki	15,8	14,9	12,2	13,9	12,6	8,9
Powiat jeleniogórski	19,5	22,9	21,0	20,8	19,8	15,7
Powiat lubański	25,4	24,7	22,9	23,1	21,6	17,8
Powiat lwówecki	24,8	24,7	24,6	25,6	26,2	22,4
Powiat zgorzelecki	13,9	13,2	12,6	14,4	14,7	12,1
Dolny Śląsk	12,8	13,1	12,4	13,5	13,1	10,4
Polska	12,1	12,4	12,5	13,4	13,4	11,4

Źródło: GUS, BDL, 31.12.2013 r.

Badaliśmy na obszarze bezrobocie z podziałem na płeć w latach 2009 – 2014 jest widoczny spadek bezrobocia. Nadal utrzymuje się tendencja przewagi kobiet bezrobotnych nad mężczyznami, dlatego też kobiety zostały zakwalifikowane do grup defaworyzowanych. Wykres 5 przedstawia dane w poszczególnych latach z podziałem na płeć.

Wykres 5. Liczba bezrobotnych z podziałem na płeć

Źródło: GUS, BDL 31.12.2013 r.

1.4. Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR przekracza liczbę bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie

Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR na dzień 31.12.2013 przekracza o 2,5% liczbę bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie dolnośląskim. Przyczyną tego stanu rzeczy jest niski przyrost naturalny, niskie kwalifikacje, brak chęci do podejmowania pracy przez długotrwale bezrobotnych, roszczeniowa postawa oraz migracje zarobkowe młodzieży i wykształconych ludzi. Wynika to z rosnącej konkurencji globalnej ze strony bogatszych państw. Tabela 4 przedstawia dane porównawcze.

Tabela 4. Udział bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	7,7%	7,9%	8,0%	8,7%	8,8%	7,5%
Dolny Śląsk	7,7%	7,8%	7,5%	8,3%	8,2%	6,6%
Obszar LGD Partnerstwo Izerskie	11,2%	10,8%	10,5%	11%	10,7%	8,8%

Źródło: GUS, BDL, 31.12.2013 r.

1.5. Dochód podatkowy

Na przełomie lat 2010-2015 wskaźnik „G” gmin Partnerstwa Izerskiego sukcesywnie wzrasta jednak ciągle jest on niższy od średniej obliczonej dla województwa. **Dochód podatkowy na 1 mieszkańca na obszarze LSR na dzień 31.12.2013 r. wynosi 1142,78 zł i jest niższy o 176,74 zł od średniej liczonej dla województwa dolnośląskiego, która wynosi 1341,70 zł.** W Tabeli 5 przedstawiono dochód podatkowy dla wszystkich gmin z odniesieniem do województwa.

Tabela 5. Dochód podatkowy – wskaźnik „G”.

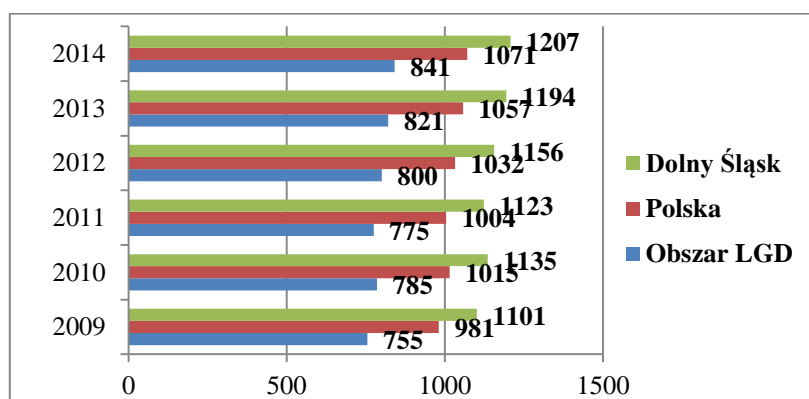
Gmina	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nowogrodzic	995,22	973,74	893,58	1016,80	1239,64	1335,18
Warta Bolesławiecka	1505,36	1463,51	1443,92	1530,20	1705,58	1800,62
Jeżów Sudecki	981,33	880,24	852,95	944,13	978,24	1071,13
Stara Kamienica	766,27	732,64	767,56	770,19	853,20	1063,06
Świeradów-Zdrój	1213,84	1358,69	1390,41	1462,69	1606,60	1665,50
Leśna	870,67	737,16	776,02	829,99	945,08	961,20
Lubań	810,21	859,40	743,56	828,53	1037,09	1135,53
Olszyna	686,01	669,84	692,38	660,42	856,78	956,96
Platerówka	1383,02	1132,18	1186,07	1444,88	1543,83	1590,24
Siekierczyn	858,55	805,07	810,52	877,70	1116,42	1225,39
Gryfów Śląski	705,38	830,58	760,21	780,54	852,07	902,15
Lubomierz	565,43	529,12	551,88	527,75	591,22	689,34
Lwówek Śląski	1051,45	975,34	987,06	1021,01	1135,43	1194,37
Mirsk	860,91	829,60	835,19	927,19	935,76	1005,28
Wleń	1041,85	743,59	678,50	745,37	783,23	831,33
Zawidów	915,38	872,15	868,55	966,03	1015,72	1044,19
Sulików	1416,56	1343,76	1334,55	1459,91	1551,29	1635,01
Zgorzelec	1387,12	1459,76	1456,58	1564,59	1822,98	1908,06
Średnia z gmin	1000,80	955,35	946,08	1019,88	1142,78	1223,03
Dolny Śląsk	1128,14	1119,61	1114,83	1196,62	1341,70	1429,54 zł

Źródło: GUS, BDL, 31.12.2013 r.

2. Charakterystyka gospodarki

Na obszarze Partnerstwa Izerskiego we wszystkich gminach dominują mikro i małe przedsiębiorstwa, brakuje średnich i dużych przedsiębiorstw produkcyjnych. Jest to wadą, ponieważ nie tworzą się nowe miejsca pracy i nie ma znaczącego wpływu do budżetu oraz zaletą, gdyż nie ma uciążliwego wpływu na środowisko, gminy z obszaru mogą stać się przyjaznym miejscem do zamieszkania, sprzyjającym rozwojowi ekoturystyki i produkcji ekologicznej żywności. Na obszarze LGD w końcu 2013 r. zarejestrowanych jest ponad 11 178 podmiotów gospodarczych, wśród których przeważają małe i średnie przedsiębiorstwa, a przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą. Wyraźna jest aktywność mieszkańców Świeradowa – Zdrój, zwłaszcza w branży turystycznej. Spotkania informacyjno – konsultacyjne wykazały, że istotne znaczenie ma wsparcie rozwoju nowych technologii i odnawialnych źródeł energii.

Przedsiębiorczość na obszarze obrazuje duża ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, co ukazuje wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru REGON przypadających na 10 tys. mieszkańców. Dla obszaru LGD wskaźnik ten w roku 2013 wynosił 821, gdzie średnia dla województwa dolnośląskiego wynosiła 1194, zaś dla Polski 1057, widać więc, że wskaźnik dla obszaru LGD jest najniższy. Poniższy wykres przedstawia szczegółowe dane dla wskaźnika w latach 2009-2014 w porównaniu ze średnią wojewódzką i krajową.

Wykres 6. Wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru REGON przypadających na 10 tys. mieszkańców
Źródło: GUS, BDL, 31.12.2013 r.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie prowadzonej działalności gospodarczej na obszarze Partnerstwa Izerskiego według kodu PKD w latach 2010 – 2014. Jak widać przeważają branże z zakresu budownictwa, handlu i różnego rodzaju usług świadczonych dla ludności. Nadal powinniśmy wspierać i rozwijać branże z zakresu usług rozwijających turystykę. Natomiast wykres 7 obrazuje ilość zarejestrowanych działalności na obszarze LGD w latach 2009-2014. W roku 2013 liczba prowadzonych działalności wynosiła 11178, możemy również zauważyć, że ciągle wzrasta ich liczba.

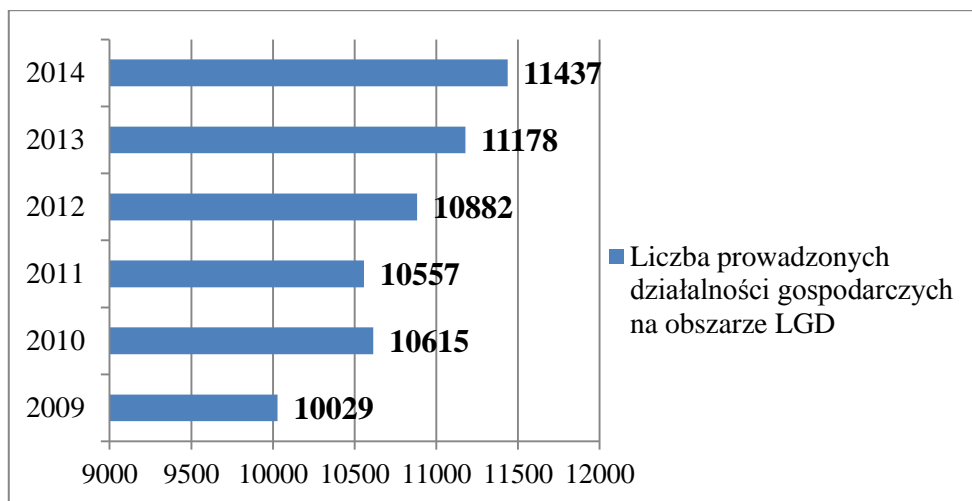
Istotną barierą przy tworzeniu i rozwijaniu firm są zmieniające się przepisy i regulacje prawne oraz wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej. Problemem jest niechęć osób do zakładania działalności gospodarczych, podejmowanie własnej działalności gospodarczej, to brak odpowiednich środków finansowych do zainwestowania, brak znajomości potrzeb rynku.

Tabela 6. Zestawienie działalności gospodarczych wg kodów PKD

Podmioty gospodarki narodowej wpisanej do rejestru REGON według sekcji PKD na terenie gmin Partnerstwa Izerskiego w latach 2009-2014						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sekcja A-Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	439	476	445	443	435	302
Sekcja B-Górnictwo i wydobywanie	12	15	14	14	21	25
Sekcja C- Przetwórstwo przemysłowe	923	963	929	981	999	1019
Sekcja D-Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	8	9	10	10	18	14
Sekcja E-Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	47	40	37	39	44	46
Sekcja F-Budownictwo	1524	1685	1782	1920	2104	2218
Sekcja G-Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2672	2728	2553	2524	2500	2501
Sekcja H-Transport i gospodarka magazynowa	661	667	614	618	620	661
Sekcja I-Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	376	406	396	398	399	407
Sekcja J-Informacja i komunikacja	88	102	112	122	130	139
Sekcja K-Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	285	293	278	260	251	229
Sekcja L-Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	668	710	821	861	866	879
Sekcja M-Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	468	502	504	518	545	566
Sekcja N-Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	194	225	232	247	270	295
Sekcja O-Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	135	135	135	135	134	134
Sekcja P-Edukacja	277	275	283	333	323	339
Sekcja Q-Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	426	469	507	519	541	555
Sekcja R-Działalność związana z kulturą, rozrywką i	203	213	216	224	219	232

rekreacja						
Sekcja S i T-Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	623	702	689	716	759	876
Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, BDL, 31.12.2013 r.

Wykres 7. Ilość prowadzonych działalności gospodarczych na obszarze LGD

Źródło: GUS, BDL, 31.12.2013 r.

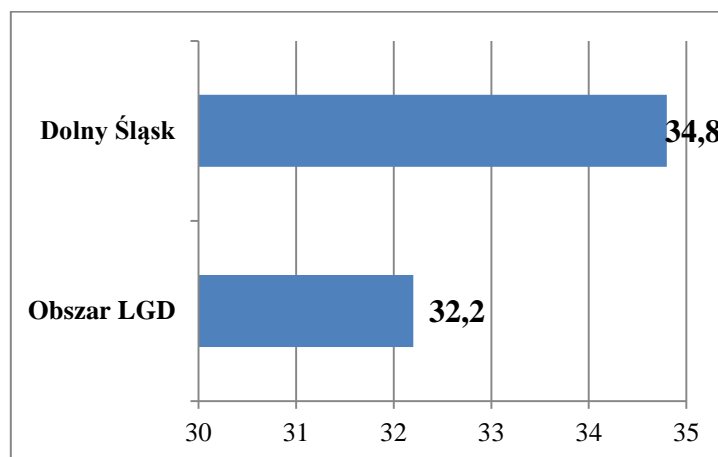
2.1. Rolnictwo

Z uwagi na rolniczy charakter terenów Partnerstwa Izerskiego warto wspomnieć o branży jaką jest rolnictwo. Użytki rolne Partnerstwa Izerskiego stanowią 83 098 ha. Pod względem rolniczym zaliczany jest do terenów rolniczo – paszowych od południa, warunki glebowe charakteryzuje przewaga gleb biellicowych, głównie IV klasy bonitacyjnej w znacznym stopniu zakwaszone. Gleby klasy III stanowią 20% ogółu gruntów. Na obszarze LGD rozwija się rolnictwo towarowe, które jest pozostałością po likwidacji Państwowych Gospodarstw Rolnych. Obszar pod względem rolniczym jest trudnym, wymagającym dużych nakładów. Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), stanowią łącznie, w całym partnerstwie 44,70% powierzchni użytków rolnych.

Według danych z KRUS na dzień 31.12.2013 na obszarze LGD funkcjonuje 6447 gospodarstw rolnych, natomiast zatrudnionych osób w rolnictwie jest 6699. Przeważające kierunki produkcji to produkcja roślinna i zwierzęca. W rozwoju rolnictwa przeszkodą jest brak rynków zbytu oraz znikoma liczba zakładów przetwórstwa rolnego. W ostatnich latach zauważona została zmiana profilu działalności wielu gospodarstw rolnych lub różnicowanie ich działalności, głównie w kierunku wypoczynkowo – turystycznym. Prowadzi to do powstawania nowych miejsc pracy i dodatkowego źródła dochodu.

3. Działalność sektora społecznego

Według stanu na dzień 31.12.2013 r. na terenie gmin obszaru LGD działa 333 różnego rodzaju zarejestrowanych organizacji pozarządowych, w tym fundacje. Szacujemy, że kilkadziesiąt innych działa jako organizacje niezarejestrowane (zespoły folklorystyczne, grupy odnowy wsi). Wykres 8 przedstawia ilość organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców. Większość organizacji to aktywnie działające ośrodki życia społecznego i kulturalnego w swoich miejscowościach. Budują społeczeństwo obywatelskie poprzez rosnącą więź i poczucie tożsamości z lokalnym środowiskiem. Większość z nich nie jest nastawiona na zysk, wkładem własnym przy realizacji działań jest praca własna członków, świadczona nieodpłatnie. Z roku na rok wzrasta liczba organizacji i ich aktywność, ale daleko jeszcze do nasycenia społeczeństwa profesjonalnie działającymi organizacjami czy grupami nieformalnymi. Mimo dużego zapалу i zaangażowania osób działających w organizacjach, napotyka ją na bariery, jedną z największych to bariera finansowa.

Wykres 8. Liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców

Źródło: <http://www.mojapolis.pl/pointers/map/1146/>

Organizacje pozarządowe w ramach działań PROW 2007-2013 z działania „Małe projekty” zrealizowały łącznie 51 projektów. Kwota dofinansowania wyniosła 1 026 703,56 zł co stanowiło 24,3% całej kwoty budżetu z tego działania.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się zdecydowany wzrost aktywności organizacji społecznych. Powiększająca się liczba dobrze prosperujących organizacji efektywnie pozyskujących fundusze staje się inspiracją dla kolejnych Liderów. Główne działanie, w jakie organizacje powinny się włączyć na obszarze LGD to wspólna promocja, rozwój małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Warto, aby jednoczyć się, wspólnie uczyć i pomagać sobie nawzajem.

Problemem jest też brak środków na rozwój i aktywizację zespołów folklorystycznych i innych grup działających na obszarze LGD, oraz słabe wykorzystanie potencjału świetlic wiejskich i miejsc spotkań, brak animatorów. Warto byłoby stworzyć punkty konsultacyjno-doradcze dla organizacji, aby wesprzeć ich działalność, w szczególności w zachodniej części obszaru gdzie zaobserwowano niższą aktywność społeczną.

Wiele inicjatyw lokalnych mogących rozszerzyć ofertę kulturalną obszaru, turystyczną, zagospodarowania poprzez małą infrastrukturę, nie jest realizowanych ze względu na brak środków i wsparcie merytoryczne. W trakcie konsultacji społecznych zwrócono uwagę na problem organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków z innych źródeł (EFS, FIO, PO KL) polegający na braku doświadczenia w realizacji projektów. Dlatego też zdecydowano przeznaczyć więcej środków dla organizacji pozarządowych niż dla JST.

4. Problemy społeczne z uwzględnieniem ubóstwa i wykluczenia społecznego

Problemem społecznym prowadzącym do wykluczenia społecznego jest zbyt niskie zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego, którego cechą jest postawa roszczeniowa wobec władz, niechęć do podejmowania własnych działań, organizowania się w struktury formalne. Mieszkańcy boją się brania odpowiedzialności za realizację swoich marzeń. Wynika to z braku aktywnych, kompetentnych, lokalnych liderów, nieakceptowania rozwiązań zgłaszanych przez mieszkańców, prowadzi to do zagrożenia dla rozwoju lokalnych społeczności. Zauważamy sporo pozytywnych zmian, ale nadal jest potrzeba organizowania wspólnych działań skierowanych do naszych społeczności.

Na obszarze Lokalnej Grupy Działania – Partnerstwo Izerskie funkcjonują gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, które mają za zadanie zapobiegać problemom bezrobocia, ubóstwa, patologii. Wsparcia potrzebują zarówno osoby długotrwale bezrobotne, jak również osoby starsze powyżej 50 r.ż., kobiety, osoby młode do 35 r.ż.

Problem ubóstwa na obszarze LGD dotyczy nie tylko pojedyncze osoby, ale całe gospodarstwa domowe. Ubóstwo, rozumiane, jako brak środków materialnych do życia, bieda, niedostatek, wiąże się z problemami osób długotrwale bezrobotnych, bezdomnych, osób starszych, którzy nie rozwiązują swoich problemów ze względu na ubóstwo (brak środków na zakup leków, żywności, opłaty mieszkaniowe).

Często rodziny wielodzietne lub niepełne nie radzą sobie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Brak wykształcenia, bieda, alkoholizm, niezaradność życiowa powoduje uzależnienie od pomocy społecznej. Tabela 7 przedstawia dane porównawcze w latach 2009 – 2014 dotyczące procentu osób korzystających z pomocy społecznej dla obszaru LGD w porównaniu do Dolnego Śląska i Polski. Jak widać na przestrzeni lat procent ten maleje, jednak nadal jest on wyższy od korzystających z województwa i kraju.

Tabela 7. Procent mieszkańców objętych pomocą społeczną

Procent mieszkańców objętych pomocą społeczną						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obszar LGD Partnerstwo Izerskie	7,21	6,63	6,14	6,36	6,82	6,05
Dolny Śląsk	5,14	4,76	4,36	4,67	4,81	4,24
Polska	5,94	5,54	5,05	5,84	5,97	5,32

Źródło: GUS, BDL, 31.12.2013 r.

Ważnym problemem jest zapewnienie właściwej opieki osobom w wieku poprodukcyjnym, w tym samotnym i pozbawionym opieki ze strony najbliższej rodziny. Na obszarze LGD funkcjonuje pięć placówek opiekuńczych, jest to ilość niewystarczająca do ilości mieszkańców. Żyjemy i pracujemy coraz dłużej, dlatego jest potrzeba tworzenia usług opiekuńczych w formie opieki domowej, powstawanie i zapewnienie usług w zakładach opiekuńczo leczniczych i domach pomocy społecznej.

Na obszarze LGD mieszkańcy mają zbyt niski dostęp do kultury. Funkcjonujące tutaj gminne ośrodki kultury i świetlice wiejskie nie w pełni zaspokajają potrzeby lokalnych społeczności.

Główne potrzeby w zakresie pomocy społecznej to usamodzielnienie i aktywizacja osób, rodzin, rozszerzenie działań w zakresie pomocy socjalnej, polegającej na pobudzeniu aktywności, w zaspakajaniu potrzeb rodzin i osób, a tym samym przeciwdziałanie bierności i roszczeniowości. Należy podejmować nowe sposoby rozwiązywania problemów, realizować działania skutecznie i efektywnie, aby zmobilizować i pomóc podopiecznym oraz zwiększyć współpracę z Powiatowymi Urzędami Pracy. Istotnym elementem jest pobudzanie lokalnej aktywności gospodarczej i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości. Społeczną część działań uzupełniają będą szkolenia oraz wsparcie na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dodatkowo należałoby wypracować mechanizmy zachęcające osoby wykluczone społecznie do udziału w wydarzeniach integracyjnych, sportowych i kulturalnych, co przyczyniłoby się do wzrostu poczucia tożsamości oraz własnych wartości.

5. Wewnętrzna spójność obszaru LSR

Obszar LSR jest spójny w wielu aspektach. Gminy należące do LGD wiejskie i miejsko – wiejskie oraz dwa małe miasta o niewielkim i znikomym uprzemysłowieniu. Na obszarze LSR dominują mikroprzedsiębiorstwa, które mają jedyną tendencję do wzrostu oraz kilka średnich przedsiębiorstw, które mogą doposażyć i rozwinąć swoje usługi. Obszar LSR należący do LGD ma wysokie bezrobocie powyżej stopy bezrobocia w województwie dolnośląskim i w kraju. Cechą spójną dla całego obszaru jest większa grupa bezrobotnych, którą stanowią kobiety i ta tendencja utrzymuje się od kilku lat. Obszar charakteryzuje się bogatym dziedzictwem kulturowym, historycznym i przyrodniczym, który jest szansą na rozwój turystyki. W dalszej części LSR spójność wewnętrzna została opisana w poszczególnych rozdziałach.

6. Zagospodarowanie przestrzenne

LGD położona jest w „trójgraniczu” Polska, Czechy, Niemcy. Przez obszar Partnerstwa Izerskiego przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Na obszarze znajdują się siedziby banków, poczty, szpital, ośrodki zdrowia, policja, straż miejska, basen, sieci sklepów oraz targowiska, które stanowią ważny punkt dystrybucji produktów rolnych i lokalnych z obszaru, na którym realizujemy LSR. Obszar charakteryzuje się dobrą dostępnością do sieci dróg utwardzonych, które obsługują najważniejsze połączenia zewnętrzne i wewnętrzne gmin oraz rejony o największej koncentracji zabudowy. Jednak w dalszym ciągu stan techniczny tych dróg uznawany jest za niezadawalający. W celu zapewnienia bezpieczeństwa powstaje coraz więcej chodników dla pieszych, jednakże są usytuowane głównie w centrach wsi, brakuje chodników łączących sąsiadujące ze sobą miejscowości, również liczba miejsc parkingowych jest niewystarczająca, brakuje odpowiedniego oświetlenia. Sieć ścieżek pieszo – rowerowych jest słabo rozwinięta, brakuje ścieżek rowerowych poprawiających bezpieczeństwo mieszkańców. Na obszarze LGD wzrasta popularność instalacji zmniejszających szkodliwe oddziaływanie na środowisko, w ostatnich latach powstało kilkanaście instalacji solarnych w prywatnych budynkach i obiektach użyteczności publicznej.

Obszar LGD posiada szeroką ofertę edukacyjną. System oświatowy tworzą szkoły podstawowe, gimnazja, licea ogólnokształcące, technikum, szkoły zawodowe, szkoła specjalna, liceum uzupełniające dla dorosłych, szkoły policealne. Słabo rozwinięta jest sieć punktów przedszkolnych i żłobków. Kluczowe jest umożliwienie kobietom powrotu na rynek pracy, po urodzeniu dziecka poprzez zapewnienie, odpowiedniej infrastruktury przedszkolnej i żłobkowej.

Infrastrukturę społeczną tworzą również świetlice wiejskie, obiekty kulturalne, sportowe i rekreacyjne. Większość budynków użyteczności publicznej nie spełnia warunków przystosowania dla osób niepełnosprawnych. Obiekty użyteczności publicznej nie są w pełni zagospodarowane. Rewitalizacji wymagają: parki, skwery, obiekty

użyteczności publicznej, aby zapewniły mieszkańcom dostęp do usług kulturalnych i rekreacyjnych. Uwzględniając potrzeby młodzieży, jako jednej z grup najbardziej zagrożonych niekorzystnymi zjawiskami społecznymi, zaplanowano zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne terenów w gminach i sołectwach.

7. Dziedzictwo kulturowe

Pogórze Izerskie posiada bardzo bogatą historię, czego widocznym efektem są dobra kultury materialnej związane z zabytkami sakralnymi (kościół, mauzolea, pomniki), pałacami oraz parkami i ogrodami przypałacowymi, a także zamkami lub ruinami zamków średniowiecznych (Zamek Czocho, Rajsko, Proszówka, Świecie, Wleń, Gronów). Charakterystycznym elementem, dla miejscowości Pogórza Izerskiego są, krzyże pokutne występujące przy drogach i kapliczki przydrożne, których najwięcej występuje w Gminach Lwówek Śląski, Gryfów Śląski, Lubomierz, Wleń i Gminie Mirsk. Istotną rolę odgrywają na tym terenie muzea i izby pamięci, Muzeum Regionalne w Lubaniu, Muzeum Browarnictwa w Lwówku Śląskim).

Wierzenia i tradycje jakie kultywowane są na terenie Pogórza Izerskiego są mieszanką pochodzącą prawie z całej Polski powojennej oraz osadników wojskowych. Ludność zamieszkała w znacznej mierze pochodzi jednak z obszarów Kresów Wschodnich, wyróżnikiem kulturowym jest obszar zamieszkały przez osadników z Jugosławii (Gmina Nowogrodzic).

Obszar LSR należy do wschodniej części Górnych Łużyc oraz zachodniej Dolnego Śląska. Ziemie położone między Kwisą a Nysą Łużycką kulturowo i etnicznie związane były z Łużycami. Tutaj mieszkali Serbołużyczanie, którzy nadali nazwy miejscowościom i rzekom. To tutaj rozwijało się, charakterystyczne dla Łużyc budownictwo wiejskie tzw. domy przysłupowe, które są charakterystycznym elementem krajobrazu na obszarze LGD Partnerstwo Izerskie. Na wyróżnienie zasługuje dom przysłupowy przeniesiony z Wigancic do Zgorzelca, w gminie Sulików dom przysłupowy pełni funkcję galerii oraz muzeum historii górnych Łużyc.

Przez wiele stuleci działał Związek Sześciu Miast Łużyckich, który skupiał mieszczan najzacieśniej grodów krainy, w tym Lubania i Zgorzelca. Świadectwem tej wspaniałej historii są zabytki, które uatrakcyjniają naszą "Małą Ojczyznę". W Dziwiszowie renesansowy zespół pałacowo-parkowy z II połowy XIX wieku, w Jeżowie Sudeckim "Dom Gwarków"-wybudowany w 1601 roku, karczma dla górników okolicznych kopalń. W Siedlęcinie znajduje się Wieża Książęca, która jest jednym z najważniejszych zabytków średniowiecznych w Polsce. Jest największym i najlepiej zachowanym obiektem tego typu w kraju. Najciekawszym elementem wyposażenia są XIV-wieczne malowidła ścienne, przedstawiające legendę o rycerzu króla Artura-sir Lancelocie z Jeziora (jedyne zachowane takie na świecie) oraz najstarsze zachowane w Polsce stropy drewniane.

Do walorów kulturowych zaliczyć możemy również wydarzenia kulturalne i imprezy okolicznościowe, podczas których pielęgnowane są tradycje i zwyczaje charakterystyczne dla tego obszaru, niestety problemem jest nadal niewystarczająca wiedza mieszkańców o historii i kulturze, co wpływa na słabą tożsamość regionalną.

8. Walory przyrodnicze

Podstawowymi formami ochrony przyrody na terenie Partnerstwa Izerskiego są: obszar chronionego krajobrazu Karkonosze-Góry Izerskie, rezerwat przyrody „Torfowisko Izerskie”, „Góra Zamkowa nad Wleniem”, część Obszaru Chronionego Krajobrazu „Grodzic”, a także Obszary Natura 2000: Sztolnie Gmina Leśna, Panieńskie Skały Gmina Lwówek Śląski, Łąki Gór i Pogórza Izerskiego oraz liczne pomniki przyrody. Największym i najważniejszym obszarem chronionym jest utworzony w 1989 roku Park Krajobrazowy Doliny Bobru, który obejmuje 13 270 ha powierzchni.

Dużym zasobem obszaru Partnerstwa Izerskiego są lasy, które zajmują 29% powierzchni. Lesistość obszaru Partnerstwa Izerskie wynosi 381 km². Reprezentowane są tu prawie wszystkie typy siedliskowe lasu, przeważają: las mieszany wyżynny, bór mieszany wyżynny, las mieszany górski. Gatunkiem dominującym jest świerk pospolity, kolejne miejsca zajmują: sosna pospolita, dąb szypułkowy, buk, brzoza, listera jajowata, buławnik czerwony, podkolan biały, widłak. Na terenie 18 gmin znajdują się liczne pomniki przyrody wśród nich najciekawsze to: 1300-letni cis (Gmina Lubań), trzy drzewa cisowe na terenie gminy Wleń około 600 lat, tulipanowce (Gmina Olszyna i Warta Bolesławiecka), dęby szypułkowe, lipy, buk pospolity (Antoniów), „bluszcz kolejarzy” (Zebrzydowa), lipa drobnolistna w Dziwiszowie (Gmina Jeżów Sudecki). Walorami przyrodniczymi, które utworzone zostały przez człowieka, są parki przypałacowe i poddworskie, np. Park na Kamiennej Górze w Lubaniu i parki pod dworskie w Olszynie i Biedrzychowicach. Parki powinny być zrewitalizowane. Nieodwracalne niszczenie zasobów przyrodniczych wymaga przeprowadzenia pełnej inwentaryzacji oraz oznakowania cennych obiektów przyrodniczych oraz wprowadzenia spójnego programu ochrony przyrody.

Pogórze Izerskie ma bardzo urozmaiconą budowę geologiczną. Obszar ten jest terenem bogatym w złoża kruszywa naturalnego (żwir, piasek, pospółka). Występują one przede wszystkim w rzecznych osadach wypełniających dolinę rzeki Kwisy i Bobru. Natomiast wśród surowców dla ceramiki budowlanej na terenie Partnerstwa Izerskiego znajdują się wysokiej jakości ły trzeciorzędowe (rejon Olszyny i złoża „Słowiany” – gmina wiejska Lubań, gmina Nowogrodzic). Występują tu również piaskowce, zlepieńce czerwonego spągowca, ły, piasek, kwarcyty oraz cechsztyńskie brunatne łupki bitumiczne o dużej zawartości miedzi, natomiast licznie występujące kamienie

szlachetne i minerały oraz agaty płóczkowskie stanowią atrakcję dla poszukiwaczy. Występujące tutaj zasoby naturalne są szansą rozwoju przedsiębiorczości obróbki kamieni i minerałów oraz rozwoju turystyki.

Obszar Partnerstwa Izerskiego prawie w całości leży w lewobrzeżnym dorzeczu Odry. Głównymi rzekami obszaru LGD są Kwisa, Bóbr, Nysa Łużycka. Wszystkie cieki wodne wraz z ich licznymi dopływami mają cechy rzek górskich, pięć sztucznych zbiorników retencyjnych: Złotnicki, Leśniański na Kwisie, Pilchowicki, Jezioro Modre na Bobrze, Jezioro Wrzeszczańskie oraz zbiornik Witka, pełnią głównie funkcje rekreacyjne, energetyczne i przeciwpowodziowe.

Na terenie Partnerstwa Izerskiego występują liczne naturalne punkty widokowe. Na uwagę zasługują również walory przyrodnicze powstałe bez ingerencji człowieka, np. Jaskinie pod Płóczkami Dolnymi, Szwajcaria Lwówecka (zespół form skalnych), skałki Słupiec w Giebułtowie, Dzikie Wąwoz koło Maciejowca, Mokre Skały w Giebułtowie, które są atrakcją i szansą rozwoju turystyki. W czasie konsultacji wskazano na potrzebę oznakowania cennego dziedzictwa i wykonania aktualnej inwentaryzacji dziedzictwa przyrodniczego.

9. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki

Szlaki turystyczne na obszarze Partnerstwa Izerskiego to: piesze, rowerowe, pielgrzymkowe, a także ścieżki edukacyjne, przyrodnicze i dydaktyczne. Miłośnicy turystyki znajdą tu szlaki do wypraw kajakowych, akwenu do żeglowania, szlaki i popasy dla amatorów jazdy konnej. Od wielu lat główną atrakcją gminy Jeżów Sudecki jest uprawianie sportów lotniczych na Górze Szybówkowej. Obecnie zbocze tej góry, to raj dla lotniarzy i paralotniarzy zaawansowanych, jak również dla początkujących. Łysa Góra w Dziwiszowie oraz Świeradów-Zdrój to idealne miejsca do uprawiania sportów zimowych, miłośnicy białego szaleństwa mogą tu korzystać z wyciągów narciarskich oraz kolejki gondolowej, licznych wypożyczalni sprzętu. Obszar jaki obejmuje LSR jest atrakcyjny, posiada ciekawe walory kulturowe i przyrodnicze. Jego teren doskonale nadaje się do uprawiania różnych form turystyki kwalifikowanej, posiada potencjał turystyczny, który jest ogromną szansą, na rozwój turystyki w tym regionie. Rozwój turystyki w tym regionie powinien odbywać się przede wszystkim, poprzez maksymalne wykorzystanie bogatych walorów przyrodniczych, które wymagają ochrony i racjonalnego zagospodarowania.

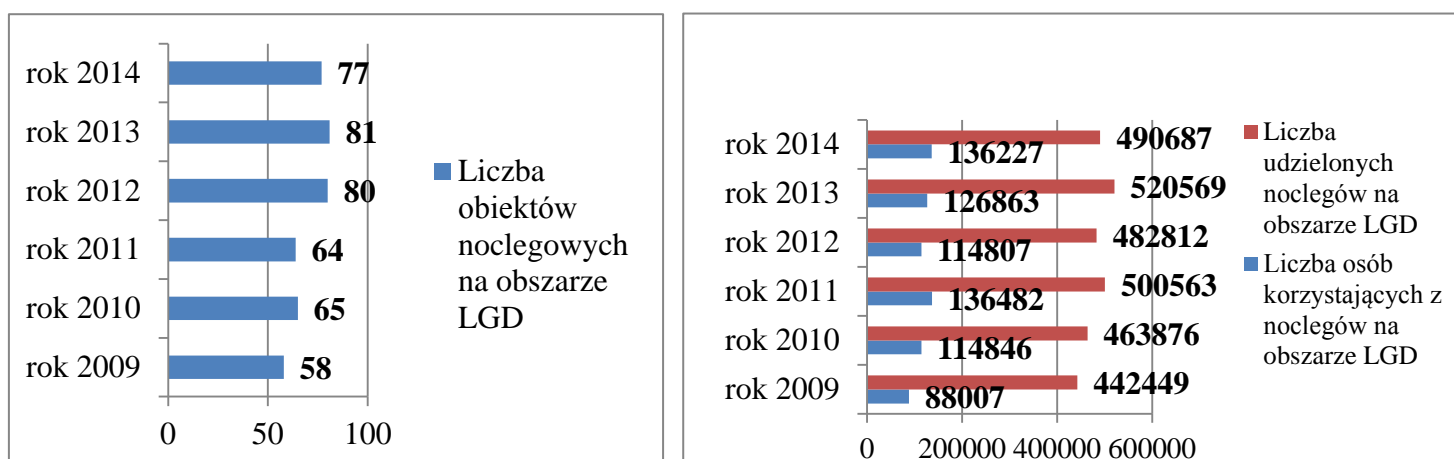
Ważnym elementem przyczyniającym się do rozwoju jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej i kolejowej oraz poprawa warunków dostępu do niej. Na przykład na nieczynnych torach kolejowych można uruchomić szynobusy i kolejki, które z pewnością podniosłyby atrakcyjność turystyczną Pogórza Izerskiego. Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej zwiększy ruch turystyczny. Rozwinięcie bazy gastronomicznej służy nie tylko turystom, ale również mieszkańcom tego regionu. Agroturystyka jest silnie powiązana z rolnictwem i funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego. Jest formą turystyki, której rozwój opiera się głównie na zasobach naturalnych, kulturowych i historycznych obszaru. Angażuje ona podmioty społeczności lokalnej oraz integruje turystę z innymi aspektami rozwoju społeczności i gospodarki lokalnej. Na terenie LGD Partnerstwo Izerskie funkcjonuje ponad 152 gospodarstwa agroturystyczne. Wpisują się idealnie w definicję agroturystyki, która mówi o tym, że prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego to nie tylko wynajem pokoi, ale także stworzenie dodatkowej ciekawej oferty, która przyciągnie turystów, a także zachęci mieszkańców do odwiedzania tych gospodarstw i spędzania w nich wolnego czasu. Gospodarstwa agroturystyczne położone na terenie LGD Partnerstwa Izerskiego wyróżniają się bardzo różnorodnymi ofertami towarzyszącymi: prowadzenie warsztatów rękodzielniczych, organizacja imprez, jazdy konne, zajęcia ze zwierzętami, warsztaty kulinarne, itp. Promocja ofert agroturystycznych wymaga dalszych działań, które wpłyną na rozwój przedsiębiorczości i regionu.

Bardzo ważną rolę w rozwoju turystyki ma promocja turystyczna regionu. Dzięki niej turyści z różnych miast czy krajów mogą dotrzeć do informacji, udostępnianej na stronach www, portalach społecznościowych itp. Udział w targach turystycznych, tworzenie stron internetowych, folderów, map czy nawiązywanie współpracy transgranicznej z innymi państwami pozwala na dalszy rozwój. Niezwykle istotna jest poprawa ochrony środowiska. Tereny Pogórza Izerskiego idealnie nadają się do wypoczynku, czy turystyki kwalifikowanej, jednak coraz częściej mamy zaśmiecone lasy oraz zaniedbane szlaki turystyczne i jeziora. Do zagrożeń, które mogą wpływać na rozwój turystyki zaliczyć należy pojawiające się w ostatnich latach ekstremalne zjawiska pogodowe i ich niekorzystne skutki, które mogą prowadzić do niszczenia i dewastacji miejsc i obiektów stanowiących atrakcje obszaru. Pomimo wysokiej atrakcyjności obszaru barierą rozwoju jest niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna oraz słaba promocja często odnosząca się do terenów poszczególnych gmin. Należy zmienić myślenie o marketingu terytorialnym i przygotować profesjonalną i spójną promocję regionu, czerpiąc pozytywne wzorce od naszych niemieckich i czeskich sąsiadów. Ujednolicenie działań na rzecz promocji i rozwoju regionu powinno być realizowane przez podmioty ze wszystkich sektorów, co w konsekwencji wzmocni współpracę i poprawi relacje partnerskie.

10. Intensywność ruchu turystycznego

Obszar objęty strategią jest obszarem o dobrze rozwiniętym sektorze turystyki. Pogórze Izerskie ma urozmaiconą rzeźbę terenu, bogate walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe, co sprawia, że obszar ten jest bardzo atrakcyjny pod względem turystycznym. Poniższy wykres przedstawia liczbę obiektów noclegowych na obszarze LGD

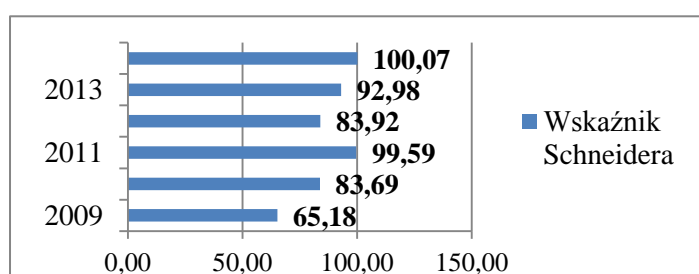
Partnerstwo Izerskie na przełomie lat 2009-2014. Na obszarze w przeważającej liczbie funkcjonują hotele, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne i kwatery prywatne.

Wykres 9. Liczba obiektów noclegowych oraz liczba udzielonych noclegów na obszarze LGD
Źródło: GUS, BDL, 31.12.2013 r.

W roku 2013 na obszarze LGD funkcjonowało 81 obiektów noclegowych. W najbardziej rozwiniętej pod względem bazy noclegowej gminie – Świeradów-Zdrój – w danym roku ogólna liczba korzystających z noclegów wyniosła 398246 osób korzystających z noclegów.

Intensywność ruchu turystycznego na obszarze LGD Partnerstwo Izerskie prezentuje poniższy wykres, który przedstawia wartości wskaźników intensywności turystycznej za pomocą wskaźnika Schneidera. W roku 2013 na stu mieszkańców stałych obszaru LGD przypało 92 turystów korzystających z noclegów. Jak widać poniżej wskaźnik ten wykazuje tendencję rosnącą. Obszar LGD charakteryzuje się sezonowością całoroczną z uwagi na urozmaiconą rzeźbę terenu, jak i ofertę turystyczną. Wszystkie obiekty noclegowe i gastronomiczne świadczą swoje usługi przez cały rok.

Wykres 10. Wskaźnik Schneidera.
Źródło: GUS, BDL, 31.12.2013 r.

11. Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne

Obszar Pogórza Izerskiego charakteryzuje się różnorodnością nie tylko przyrody czy architektury, ale przede wszystkim różnorodnością smaków. Na terenie Pogórza Izerskiego zarejestrowanych jest kilka produktów lokalnych, które na trwałe zostały wpisane na listę produktów tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Są to między innymi: **świnka pieczona po zaciszańsku, gołąbki krużewnickie, gęś nadziewana naleśnikami oraz lwóweckie piwo regionalne**. Innymi charakterystycznymi produktami lokalnymi są: pierogi szalasowe (z podrobami i kaszą gryczaną), chleb ze smalcem i ogórkiem, pita, wyroby z lokalnej małej masarni, itp. Ponadto mieszkańcy tego regionu wytwarzają: miody, powidła z lawendy, sery i inne produkty z mleka koziego i krowiego. Dużą popularnością wśród koneserów regionalnych cieszą się miody pitne. Na obszarze LGD mieszka wielu rękodzielników, którzy wytwarzają ceramikę, biżuterię oraz inne unikatowe rękodzieła.

Znajomość produktów lokalnych często ogranicza się do obszaru ich występowania, tj. produkty pochodzące z powiatu lwóweckiego są mniej znane w innych częściach Partnerstwa Izerskiego. Barierą w rozwoju produktów jest słaba dystrybucja informacji nt. poszczególnych dóbr i miejsc, gdzie mogą być dostępne oraz w przypadku produktów spożywczych-przepisy (Sanepid i Urząd Skarbowy). Występuje zatem potrzeba wspierania rozwoju i promocji produktów, wchodzenia na „szerszy” rynek poprzez wsparcie marketingowe. Problemem produktów jest brak ich komercjalizacji lub wykorzystania rynkowego. Warto skupić się na intensyfikacji promocji produktów i wypracować

markę regionu, z którą będą identyfikować się mieszkańcy co przyczyni się do promocji Pogórza Izerskiego nie tylko w skali kraju, ale również za granicą.

Rozdział IV Analiza SWOT

1. Analiza SWOT

Analiza słabych i mocnych stron SWOT, dla terenu Partnerstwa Izerskiego, została przeprowadzona w trzech obszarach: przyrodniczo-kulturalnym, gospodarczym i społecznym. Pozwoliło to na wyodrębnienie kluczowych zagadnień, które pozwoliły opracować cele LSR. Z kolei szanse i zagrożenia były rozpatrywane bez podziału na obszary, ponieważ wielokrotnie się powtarzały, wpływały jednocześnie na wszystkie obszary. Poza tym szanse i zagrożenia nie odnoszą się do teraźniejszości, są hipotezą, która może ulec zmianie ze względu na czynniki zewnętrzne, niezależne od nas.

1.1. MOCNE STRONY

Na podstawie analizy mocnych stron zauważamy, że obszar Partnerstwa Izerskiego to region wyjątkowy pod względem historycznym, kulturowym oraz przede wszystkim przyrodniczym. Jego położenie u styku trzech granic, z zachowaniem specyficznych cech regionu tj. architektura przysłupowa, obszary chronione, parki krajobrazowe, rezerwy, obszary Natura 2000, otwierają przed nami nowe możliwości współpracy i rozwoju. Różnorodność terenu i duża inwencja mieszkańców stwarzają wiele możliwości do uprawiania sportów, rekreacji czy spędzania wolnego czasu na warsztatach rozwijających różne umiejętności. Atutem regionu jest także specyficzny klimat i obecność wód mineralnych, które przyczyniły się do powstania uzdrowisk (Świeradów – Zdrój, Czerniawa – Zdrój), osiadających bogatą ofertą dla kuracjuszy.

Tabela 8. Mocne strony.

Mocne strony
1. Korzystne położenie geograficzne na Pogórzu Izerskim, u zbiegu trzech granic: Czeskiej, Niemieckiej, Polskiej (trójgraniczne).
2. Atrakcyjne ukształtowanie terenu (góry, oczka i zadrzewienia śródpolne, glinianki, stawy rybne, naturalne punkty widokowe).
3. Dobre warunki środowiskowo-przyrodnicze: bogata flora i fauna (pomnik przyrody cis henrykowski, „glinianki” w Nawojowie Łużyckim, aleja lipowa w Jałowcu, Uroczysko „Złoty Stok” w Nawojowie Łużyckim), korzystne warunki hydrologiczne: duże zasoby wód w zbiornikach (Kwisa, Bóbr, Zalew Witka, Jezioro Złotnickie i Leśniańskie, Jezioro Pilchowickie, Jezioro Wrzeszczyńskie, Jezioro Modre), różnorodne walory przyrodnicze: Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Rezerwat Góra Zamkowa we Wleniu, Dolina Dolnej Kwisy – Natura 2000, Rezerwat Torfowiska Doliny Izery, krajobrazowe (Kamieniołom na wzgórzu ostróżek, harcerska góra – Jałowiec, Góra Wapienna, Góra Szybowcowa) uzdrowisko Świeradów – Zdrój – Czerniawa (wody lecznicze).
4. Atrakcyjne walory historyczno-kulturalne: liczne obiekty zabytkowe, m.in.: zespoły pałacowo – parkowe: Radostów Średni, Zaręba, Jałowiec, Pisarzowice, Gościszów, Wolbromów, pałac w Wykrotach; zabytki kultury: zabytkowe domy mieszkalne, Zamek Czocha, ruiny Zamku Podskalnego w Rząsinach, Zamek Rajsko, Zamek Wleń, pałac Lenno, ruiny zamku Gryf, krzyże pokutne, kapliczki przydrożne, domy szachulcowe, domy przysłupowe, obiekty sakralne, Klinkiernia Jopek).
5. Liczne atrakcje turystyczne (m.in. geopark, wieże widokowe, Wieża książęca, Dom Gwarków, baszty, czarci młyn, sztolnie, szlaki turystyczne, ścieżki piesze i rowerowe, pielgrzymkowe i konne).
6. Duża ilość terenów rolnych oraz istniejący w nich potencjał.
7. Duże zasoby surowców (piaski, żwiry, kruszywa skalne, gliny kaolinowe).
8. Rozwijająca się działalność lokalnych producentów spożywczych i rękodzielników (miody, świnka pieczona po zaciśzańsku, gołąbki krzewnickie, gęś nadziewana) naleśnikami, browar lwówecki.
9. Aktywność mieszkańców, w szczególności tych którzy przeprowadzili się z dużych aglomeracji i wykorzystują ogromny potencjał terenu Partnerstwa Izerskiego.
10. Działające organizacje pozarządowe.
11. Poprawiający się stan infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.
12. Kulturowanie tradycji przez zespoły folklorystyczne.
13. Umiejętność pozyskiwania funduszy europejskich.
14. Indywidualna promocja gmin.

Źródło: opracowanie własne LGD Partnerstwo Izerskie.

1.2. SŁABE STRONY

Słabe strony analizy SWOT, pozwalają zwrócić uwagę na przeszkody, które mogą wpłynąć na realizację celów LSR. Najbardziej znaczące jest niedostateczne wykorzystanie lokalnych zasobów oraz słabo rozwinięta infrastruktura

techniczna i społeczna. Kolejną słabą stroną jest wysoki stopień bezrobocia, z którym wiąże się niewykorzystanie potencjału młodych ludzi, nierówne traktowanie kobiet na rynku pracy. Coraz to większym i narastającym problemem staje się również niekorzystna struktura demograficzna (starzenie się społeczeństwa), a także duży odsetek mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem. Innym czynnikiem osłabiającym rozwój regionu jest również mało efektywna promocja oraz niewystarczające umiejętności pozyskiwania funduszy przez mieszkańców, a także niewydolna komunikacja pomiędzy instytucjami zajmującymi się podobnymi dziedzinami.

Tabela 9. Słabe strony.

Słabe strony
1. Duża ilość obiektów i terenów wymagających rewitalizacji.
2. Duże bezrobocie.
3. Brak kompleksowej oferty turystycznej i zintegrowanego systemu informacyjnego oraz sposobu promocji produktów lokalnych i marki regionu.
4. Niski udział odnawialnych źródeł energii i niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców.
5. Nieutożsamianie się mieszkańców z regionem i niska wiedza o walorach kulturowych obszaru.
6. Niedostateczna infrastruktura rekreacyjna, turystyczna, kulturalna i sportowa .
7. Brak spójnego programu ochrony zabytków, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.
8. Niskie dochody mieszkańców i brak miejsc pracy w szczególności dla grup defaworyzowanych (młodzież, osoby 50+, bezrobotni, kobiety).
9. Emigracja zarobkowa.
10. Niski poziom wiedzy i kompetencji w zakresie przedsiębiorczości i prowadzenia działalności gospodarczej oraz brak zaangażowania bezrobotnych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
11. Niedostateczne wykorzystanie możliwości innowacyjnych przez podmioty gospodarcze.
12. Znikoma liczba zakładów przetwórstwa rolnego i lokalnego.
13. Pogarszająca się sytuacja demograficzna, rosnąca liczba ludności w wieku poprodukcyjnym i brak miejsc do opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i dziećmi w wieku przedszkolnym .
14. Niski poziom współpracy organizacji pozarządowych integrujących mieszkańców i wykorzystujących potencjał obiektów użyteczności publicznej (m.in.: ośrodków kultury, świetlic wiejskich, miejsc spotkań).
15. Pozyskiwanie niewystarczającej liczby środków na rozwój zespołów folklorystycznych, artystycznych, grup sportowych z obszaru LGD.
16. Słaba współpraca między podmiotami na poziomie regionalnym i ponadregionalnym.
17. Słabe wykorzystanie potencjału społecznego i niewystarczający poziom więzi społecznych.

Źródło: opracowanie własne LGD Partnerstwo Izerskie.

1.3. SZANSE

Niewątpliwie największą szansą na rozwój terenu LGD jest pobudzenie aktywności lokalnej społeczności. Kolejnym atutem jest położenie w regionie Gór Izerskich. Wiąże się to ze wzrostem zainteresowania obszarami wiejskimi jako miejscem zamieszkania i spędzania wolnego czasu. To z kolei sprzyja tworzeniu nowych miejsc pracy w branży agroturystyki i ekoturystyki, edukacji regionalnej, a także przyczynia się to do wzrostu świadomości mieszkańców i turystów o walorach regionu LGD. Stwarza także możliwości do rozwoju usług, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki. Kolejna szansa to wydajniejsze wykorzystanie środków unijnych, ukierunkowujących na działania z zakresu ochrony klimatu i środowiska. Istotną kwestią szans jest wykorzystanie popytu na produkty lokalne, jako promocję regionu i jego specyfiki. Dużą rolę w rozwoju regionu mogą także odegrać operacje innowacyjne, czyli niepraktykowane dotąd na obszarze LGD.

Tabela 10. Szanse.

Szanse
1. Lepsze wykorzystanie funduszy europejskich.
2. Współpraca transgraniczna i wykorzystanie doświadczenia innych krajów.
3. Wzrost zainteresowania produktami lokalnymi.
4. Moda na aktywny tryb życia, rosnący popyt na turystykę i rekreację .
5. Poprawa ładu przestrzennego poprzez rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej (szlaki, ścieżki rowerowe, ścieżki tematyczne, trasy narciarstwa, kolej izerska, zabytki, parki itd.)
6. Nowe zastosowanie dla odnawialnych źródeł energii.
7. Wzrost zainteresowania obszarami wiejskimi jako miejscem zamieszkania i spędzania wolnego czasu.
8. Zwiększenie współpracy trójsektorowej gmin z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami.
9. Wzrost aktywności społecznej poprzez rozwój funkcji kulturalnych i społecznych z wykorzystaniem zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej.
10. Rozwój aktywności i zaradności wśród mieszkańców oraz zapobieganie patologiom społecznym i ubożeniu ludności ze szczególnym uwzględnieniem osób z grup defaworyzowanych (kobiet, młodzieży, osób 50+ i

niepełnosprawnych).

11. Postępujące ożywienie gospodarcze i wzrost liczby powstających miejsc pracy.
12. Wzrastające znaczenie koncepcji sieciowania produktów turystycznych.
13. Stworzenie marki lokalnej w oparciu o rozwój rękodzielnictwa i rzemiosła.

Źródło: opracowanie własne LGD Partnerstwo Izerskie.

1.4. ZAGROŻENIA

Analizując zagrożenia zawarte w SWOT jednym z kluczowych problemów może być degradacja środowiska, która jest otoczeniem wszelkich działań związanych z rozwojem przedsiębiorczości i turystyki. Ważnym aspektem jest także wpływ niestabilnej sytuacji politycznej, a co za tym idzie zmieniające się przepisy i regulacje prawne. Może ona spowodować niechęć do podejmowania ryzyka związanego z tworzeniem i rozwijaniem przedsiębiorczości. Bardzo dużą przeszkodą w realizacji LSR może być także emigracja zarobkowa, w szczególności młodzieży i ludzi wykształconych.

Tabela 11. Zagrożenia

Zagrożenia
1. Emigracja młodzieży i ludzi wykształconych, wynikająca z rosnącej konkurencji globalnej ze strony bogatszych i szybciej rozwijających się państw oraz sąsiednich regionów.
2. Rosnące zagrożenie patologią społeczną, wzrost poczucia krzywdy z powodu niskiego poziomu życia i wykluczenia społecznego, ogólne zubożenie społeczeństwa.
3. Występowanie ekstremalnych zjawisk meteorologicznych.
4. Katastrofy ekologiczne wpływające na dewastację obiektów zabytkowych i miejsc atrakcyjnych turystycznie.
5. Nie wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych dla wspierania ochrony środowiska.
6. Ograniczone środki na realizację działań społecznych ograniczone środki finansowe na poprawę stanu infrastruktury.
7. Słaba motywacja do integracji mieszkańców i angażowania się w sprawy lokalne.
8. Niedostateczna współpraca międzysektorowa.
9. Niekorzystne warunki dla rozwoju młodzieży.
10. Narastające starzenie się społeczeństwa i wzrost liczby osób wymagających opieki.
11. Niedostateczny i nierównomierny rozwój obszaru LGD.
12. Zmniejszenie ruchu turystycznego i brak zainteresowania regionem przez turystów oraz mieszkańców.
13. Niestabilna sytuacja polityczna, zmieniające się niekorzystnie przepisy i regulacje prawne oraz wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: opracowanie własne LGD Partnerstwo Izerskie.

Tabela 12. Powiązanie analizy SWOT z diagnozą

MOCNE STRONY	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY	SŁABE STRONY	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY
Korzystne położenie geograficzne na Pogórzu Izerskim, u zbiegu trzech krajów Czechy, Niemcy, Polska (trójgranicze)	Roz. III. 6. Zagospodarowanie przestrzenne	Duża ilość obiektów i terenów wymagających rewitalizacji.	Roz III. 6. Zagospodarowanie przestrzenne
Atrakcyjne ukształtowanie terenu (oczka i zadrzewienia śródpolne, glinianki, stawy rybne, naturalne punkty widokowe)	Roz. III. 8. Walory przyrodnicze	Duże bezrobocie.	Roz. III. 1. Sytuacja społeczno-gospodarcza
Dobre warunki środowiskowo-przyrodnicze: bogata flora i fauna, korzystne warunki hydrologiczne – duże zasoby wód w zbiornikach, różnorodne walory przyrodnicze	Roz. III. 8. Walory przyrodnicze	Brak kompleksowej oferty turystycznej i zintegrowanego systemu informacyjnego oraz sposobu promocji produktów lokalnych i marki regionu.	Roz. III. 11 .Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne
Atrakcyjne walory historyczno-kulturalne: liczne obiekty zabytkowe	Roz. III. 7.Dziedzictwo kulturowe	Niski udział odnawialnych źródeł energii i niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców.	Roz. III. 9. Charakterystyka obszarów trakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki
Liczne atrakcje turystyczne (m.in. geopark, wieże widokowe, Wieża książęca, Dom Gwarków, baszty, czarci młyn, sztolnie, szlaki turystyczne, ścieżki piesze i rowerowe, pielgrzymkowe i konne)	Roz. III. 9. Charakterystyka obszarów trakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki	Nieutożsamianie się mieszkańców z regionem i niska wiedza o walorach kulturowych obszaru.	Roz. III. 7. Dziedzictwo kulturowe
Duża ilość terenów rolnych oraz istniejący w nich potencjał	Roz. III. 2. Charakterystyka gospodarki	Niedostateczna infrastruktura rekreacyjna, turystyczna, kulturalna i sportowa.	Roz. III. 9. Charakterystyka obszarów trakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki
Duże zasoby surowców (piaski, żwiry, kruszywa skalne, gliny kaolinowe)	Roz. III. 8 Walory przyrodnicze	Brak spójnego programu ochrony zabytków, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.	Roz. III .8. Walory przyrodnicze
Rozwijająca się działalność lokalnych producentów spożywczych i rękodzielników (miody, świnika pieczona po zaciszańsku, gołąbki kruczewnickie, gęś nadziewana) naleśnikami, browar lwówecki	Roz. III. 11. Produkty lokalne, tradycyjne, regionalne	Niski poziom wiedzy i kompetencji w zakresie przedsiębiorczości i prowadzenia działalności gospodarczej oraz brak zaangażowania bezrobotnych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.	Roz. III. 4. Problemy społeczne z uwzględnieniem ubóstwa i wykluczenia społecznego
Aktywność mieszkańców, w szczególności tych, którzy przeprowadzili się z dużych aglomeracji i wykorzystują ogromny potencjał terenu Partnerstwa Izerskiego	Roz. III. 2 Charakterystyka gospodarki	Emigracja zarobkowa.	Roz. III. 1. Sytuacja społeczno-gospodarcza
Licznie działające organizacje pozarządowe, OSP, koła gospodyń wiejskich, grupy sportowe, zespoły folklorystyczne i aktywni liderzy lokalni	Roz. III. 3. Działalność sektora społecznego	Niskie dochody mieszkańców i brak miejsc pracy w szczególności dla grup defaworyzowanych (młodzież, osoby 50+, bezrobotni, kobiety).	Roz. III .4 .Problemy społeczne z uwzględnieniem ubóstwa i wykluczenia społecznego

Poprawiający się stan infrastruktury sportowo – rekreacyjnej	Roz. III. 9. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki	Niedostateczne wykorzystanie możliwości innowacyjnych przez podmioty gospodarcze.	Roz. III. 2 .Charakterystyka gospodarki
Kultywowanie tradycji przez zespoły folklorystyczne	Roz. III. 3. Działalność sektora społecznego	Znikoma liczba zakładów przetwórstwa rolnego i lokalnego.	Roz. III. 2. Charakterystyka gospodarki
Umiejętność pozyskiwania funduszy europejskich	Roz. III. 3 .Działalność sektora społecznego	Pogarszająca się sytuacja demograficzna, rosnąca liczba ludności w wieku poprodukcyjnym i brak miejsc do opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i dziećmi w wieku przedszkolnym.	Roz. III. 1. Sytuacja społeczno-gospodarcza
Indywidualna promocja gmin	Roz. III .9 .Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki	Słabo działające i współpracujące organizacje pozarządowe integrujące mieszkańców i wykorzystujące potencjał obiektów użyteczności publicznej (m.in.: ośrodków kultury, świetlic wiejskich, miejsc spotkań).	Roz. III. 3. Działalność sektora społecznego
-	-	Brak środków na rozwój zespołów folklorystycznych, artystycznych, grup sportowych z obszaru LGD.	Roz. III. 3 Działalność sektora społecznego
-	-	Słaba współpraca między podmiotami na poziomie regionalnym i ponadregionalnym. Słabe wykorzystanie potencjału społecznego i niewystarczający poziom więzi społecznych.	Roz.III.9 Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki
SZANSE	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY	ZAGROŻENIA	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY
Lepsze wykorzystanie funduszy europejskich	Roz. III. 3. Działalność sektora społecznego	Emigracja młodzieży i ludzi wykształconych, wynikająca z rosnącej konkurencji globalnej ze strony bogatszych i szybciej rozwijających się państw oraz sąsiednich regionów.	Roz. III. 1. Sytuacja społeczno-gospodarcza
Współpraca transgraniczna i wykorzystanie doświadczenia innych krajów	Roz. III. 9. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki	Rosnące zagrożenie patologią społeczną, wzrost poczucia krzywdy z powodu niskiego poziomu życia i wykluczenia społecznego, ogólne zubożenie społeczeństwa.	Roz. III. Problemy społeczne z uwzględnieniem ubóstwa i wykluczenia społecznego

Wzrost zainteresowania produktami lokalnymi	Roz. III. 11. Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne	Występowanie ekstremalnych zjawisk meteorologicznych.	Roz. III. 9. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki
Moda na aktywny tryb życia, rosnący popyt na turystykę i rekreację	Roz. III. 10. Intensywność ruchu turystycznego	Katastrofy ekologiczne wpływające na dewastację obiektów zabytkowych i miejsc atrakcyjnych turystycznie.	Roz. III. 9. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki
Poprawa ładu przestrzennego poprzez rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej (szlaki, ścieżki rowerowe, ścieżki tematyczne, trasy narciarstwa, kolej izerska, zabytki, parki itd.)	Roz. III. 9 Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki	Nie wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych dla wspierania ochrony środowiska.	Roz. III. Charakterystyka gospodarki
Nowe zastosowanie dla odnawialnych źródeł energii	Roz. III.6. Zagospodarowanie przestrzenne	Ograniczone środki na realizację działań społecznych ograniczone środki finansowe na poprawę stanu infrastruktury.	Roz. III. 3. Działalność sektora społecznego
Wzrost zainteresowania obszarami wiejskimi jako miejscem zamieszkania i spędzania wolnego czasu	Roz. III Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki	Słaba motywacja do integracji mieszkańców i angażowania się w sprawy lokalne.	Roz. III. 3. Działalność sektora społecznego
Zwiększenie współpracy trójsektorowej gmin z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami	Roz. III. 9. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki	Niedostateczna współpraca międzysektorowa.	Roz. III. 9. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki
Wzrost aktywności społecznej poprzez rozwój funkcji kulturalnych i społecznych z wykorzystaniem zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej	Roz. III. 3. Działalność sektora społecznego	Niekorzystne warunki dla rozwoju młodzieży.	Roz. III .6. Zagospodarowanie przestrzenne
Rozwój aktywności i zaradności wśród mieszkańców oraz zapobieganie patologiom społecznym i ubożeniu ludności ze szczególnym uwzględnieniem osób z grup defaworyzowanych (kobiet, młodzieży, osób 50+ i niepełnosprawnych)	Roz. III. 4. Problemy społeczne z uwzględnieniem ubóstwa i wykluczenia społecznego	Narastające starzenie się społeczeństwa i wzrost liczby osób wymagających opieki.	Roz. III. 1. Sytuacja społeczno-gospodarcza
Postępujące ożywienie gospodarcze i wzrost liczby powstających miejsc pracy	Roz. III. 2 .Charakterystyka gospodarki	Niedostateczny i nierównomierny rozwój obszaru LGD.	
Wzrastające znaczenie koncepcji sieciowania produktów turystycznych	Roz. III. 9. Charakterystyka obszarów atrakcyjnych turystycznie oraz wskazanie potencjału rozwoju turystyki	Zmniejszenie ruchu turystycznego i brak zainteresowania regionem przez turystów oraz mieszkańców.	Roz. III. 10. Intensywność ruchu turystycznego

Stworzenie marki lokalnej w oparciu o rozwój rękodzielnictwa i rzemiosła	Roz. III. 11. Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne	Niestabilna sytuacja polityczna, zmieniające się niekorzystanie przepisy i regulacje prawne oraz wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej.	Roz. III. 2. Charakterystyka gospodarki
--	---	--	---

Źródło: opracowanie własne LGD.

Rozdział V Cele i wskaźniki

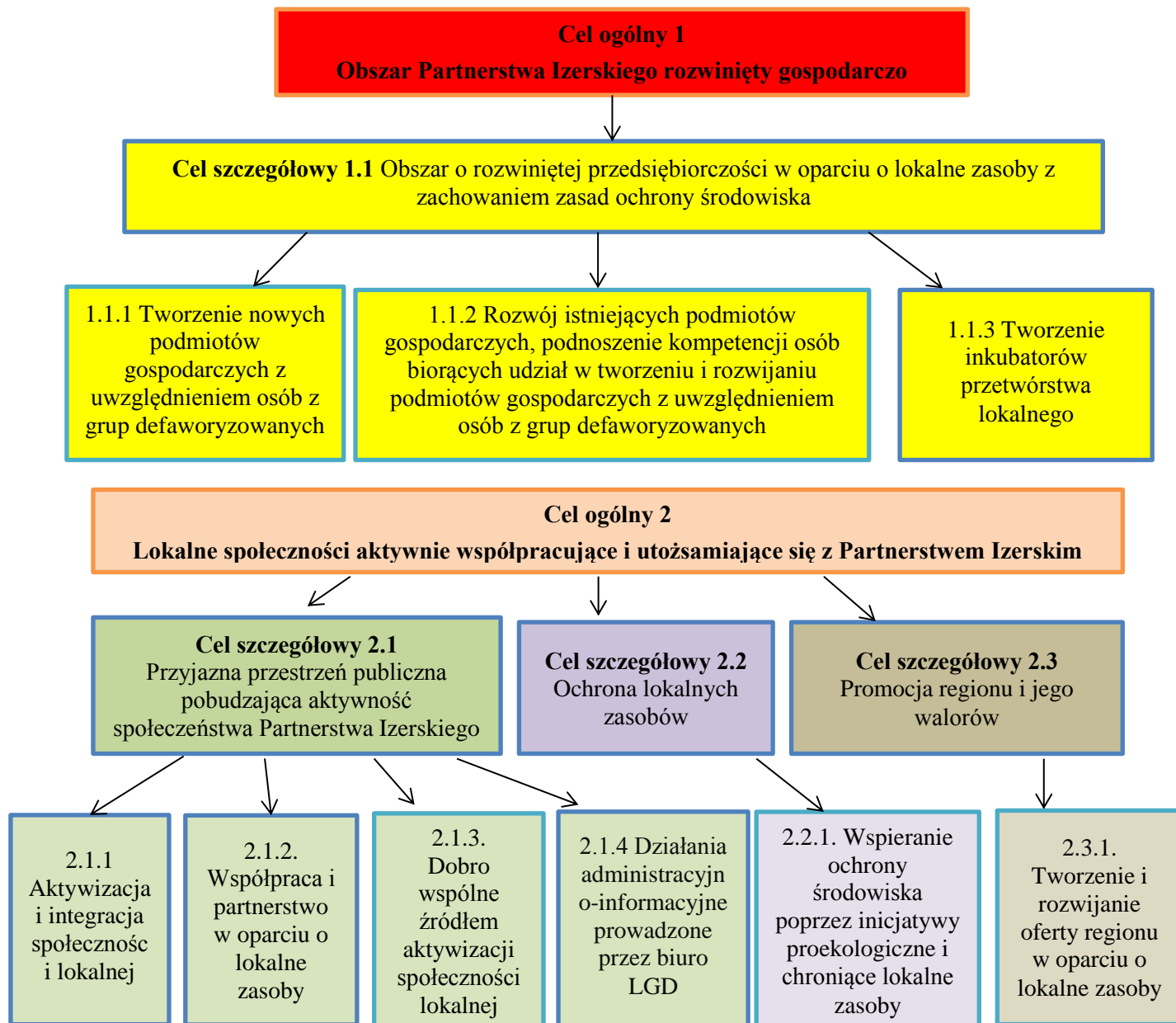
1. Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru.

Konsultacje społeczne, przeprowadzone z wykorzystaniem badań ankietowych, spotkań informacyjnych i konsultacyjnych, wywiadów, spaceru badawczego, pozwoliły na przygotowanie analizy SWOT i diagnozy obszaru LGD Partnerstwo Izerskie. Na podstawie wniosków z konsultacji społecznych sprecyzowano główne problemy obszaru. Matryca problemów zamieszczona poniżej, prezentuje zestawienie pomiędzy zdefiniowanymi problemami, ich przyczynami, które mają wpływ na realizowane przedsięwzięcia. Cele ogólne sformułowano uwzględniając cele strategiczne PROW 2014-2020, zasadę zintegrowania i zidentyfikowane problemy:

Cel ogólny 1. Obszar Partnerstwa Izerskiego rozwinięty gospodarczo.

Cel ogólny 2. Lokalne społeczności aktywnie współpracujące i utożsamiające się z Partnerstwem Izerskim.

Sformułowane cele ogólne, zostały podzielone na cele szczegółowe, które będą realizowane poprzez przedsięwzięcia, sprecyzowane na podstawie problemów obszaru. Po zakończeniu konsultacji społecznych, uwzględnieniu wyników diagnozy oraz analizy SWOT, struktura celów i przedsięwzięć przedstawia się następująco:

Rysunek 3. Cele ogólne, szczegółowe i przedsięwzięcia

Źródło: opracowanie własne LGD.

Poniższa Tabela przedstawia matrycę problemów dla obszaru LGD. Na realizację poszczególnych przedsięwzięć i wskaźników mają wpływ czynniki zewnętrzne zawarte w analizie SWOT.

Tabela 13. Matryca problemów

Przyczyny	Problem	Przedsięwzięcie	Preferowany zakres projektów w ramach przedsięwzięć
Cel ogólny 1	Obszar Partnerstwa Izerskiego rozwinięty gospodarczo		
Cel szczegółowy 1.1	Obszar o rozwiniętej przedsiębiorczości w oparciu o lokalne zasoby z zachowaniem zasad ochrony środowiska		
<ul style="list-style-type: none"> - niski poziom wiedzy i kompetencji w zakresie przedsiębiorczości i prowadzenia działalności gospodarczej oraz brak zaangażowania bezrobotnych do podnoszenia kwalifikacji - emigracja zarobkowa - niskie dochody mieszkańców oraz brak miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych - niedostateczne wykorzystanie możliwości innowacyjnych rozwiązań - niedostateczna ilość miejsc do opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, dziećmi - znikoma ilość zakładów przetwórstwa 	<p>Zbyt niski poziom przedsiębiorczości oparty o lokalne zasoby oraz potencjał osobowy</p>	1.1.1. Tworzenie nowych podmiotów gospodarczych z uwzględnieniem osób z grup defaworyzowanych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa, adaptacja , remont pomieszczeń przeznaczonych do prowadzenia działalności usługowej. 2. Zakup wyposażenia, maszyn, urządzeń do prowadzenia działalności gospodarczej. 3. Rozwój działań wykorzystujących innowacyjne rozwiązania, odnawialne źródła energii lub wdrażanie nowych technologii przyjaznych dla środowiska. 4. Wsparcie tworzenia miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych: długotrwale bezrobotni, 50+, kobiety, osoby do 35 roku życia. 5. Wsparcie działań związanych z rozwojem turystyki, tworzeniem miejsc noclegowych. 6. Wspieranie działań ukierunkowanych na innowację
		1.1.2. Rozwój istniejących podmiotów gospodarczych, podnoszenie kompetencji osób biorących udział w tworzeniu i rozwijaniu podmiotów gospodarczych z uwzględnieniem osób z grup defaworyzowanych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działań w kierunku rozwoju usług, a także drobnej wytwórczości, podnoszenia kompetencji pracowników, opieki nad dziećmi, dostępu do usług zdrowotnych i usług społeczno-opiekuńczo-integracyjnych 2. Rozwój działań wykorzystujących innowacyjne rozwiązania, odnawialne źródła energii lub wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych przyjaznych dla środowiska 3. Wsparcie tworzenia miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych: długotrwale bezrobotni, 50+, kobiety, osoby do 35 roku życia 4. Wspieranie działań ukierunkowanych na innowację
		1.1.3. Tworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego.	1. Budowa, adaptacja, wyposażenie, remont pomieszczeń przeznaczonych do prowadzenia działalności inkubatora przetwórstwa lokalnego.
Cel ogólny 2	Lokalne społeczności aktywnie współpracujące i utożsamiające się z Partnerstwem Izerskim		
Cel szczegółowy 2.1	Przyjazna przestrzeń publiczna pobudzająca aktywność społeczeństwa Partnerstwa Izerskiego		
<ul style="list-style-type: none"> - słabe wykorzystanie potencjału społecznego i niewystarczający poziom więzi społecznych - nieutożsamianie się mieszkańców z regionem i niska wiedza o walorach historyczno-kulturowych obszaru, 	Niewystarczająca wiedza i umiejętności prawidłowego organizowania się, rozwoju współpracy	2.1.1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój oferty z wykorzystaniem potencjału miejsc integracji społecznej. 2. Wspieranie działań na rzecz realizacji programów edukacyjnych, proekologicznych oraz aktywizujących mieszkańców obszaru. 3. Podjęcie działań w kierunku poprawy współpracy sektora publicznego, gospodarczego i społecznego (konferencje, warsztaty itd.) 4. Podniesienie aktywności społecznej poprzez doposażenie podmiotów życia społecznego.

<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna infrastruktura rekreacyjna, turystyczna, sportowa i kulturowa - słabo działające i współpracujące organizację pozarządowe integrujące mieszkańców i wykorzystujące potencjał obiektów użyteczności publicznej - brak środków na rozwój zespołów folklorystycznych, artystycznych, itp. - słaba współpraca między podmiotami na poziomie regionalnym i ponadregionalnym - niska świadomość mieszkańców o działaniach LGD 	<p>utożsamiania się z regionem i społecznością lokalną a także niedostateczne dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców</p>	2.1.2. Współpraca i partnerstwo w oparciu o lokalne zasoby	1. Wspieranie działań dotyczących tworzenia partnerstwa lokalnego i ponadregionalnego.
		2.1.3. Dobro wspólne źródłem aktywizacji społeczności lokalnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa, remont, wyposażenie obiektów i miejsc związanych z rozwojem obszaru w oparciu o zasoby historyczne, przyrodnicze i kulturowe oraz modernizacja i adaptacja obiektów użyteczności publicznej służących pobudzeniu aktywności społeczeństwa 2. Wspieranie działań polegających na oznakowaniu, budowie, rozbudowie i uatrakcyjnieniu lokalnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej (ścieżki edukacyjne, tablice informacyjne, siłownie zewnętrzne, place zabaw itp.) 3. Wspieranie działań dotyczących tworzenia i doposażenia profesjonalnej bazy turystycznej, edukacyjnej.
		2.1.4. Działania administracyjno-informacyjne prowadzone przez biuro LGD	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia dla pracowników i organów LGD zaangażowanych w realizację LSR. 2. Prowadzenie doradztwa dla Beneficjentów. 3. Organizacja spotkań informacyjnych, konsultacyjnych. 4. Działania informacyjne, promocyjne związane z realizacją LSR (ogłoszenia w mediach, gazeta, ulotki itd.)
Cel szczegółowy 2.2		Ochrona lokalnych zasobów	
<ul style="list-style-type: none"> - duża ilość obiektów i terenów wymagających rewitalizacji - niski udział odnawialnych źródeł energii - brak spójnego programu ochrony dziedzictwa przyrodniczego <ul style="list-style-type: none"> - niszczenie zasobów przyrodniczych 	Niedostateczna ochrona swoistych wyróżniających cech regionu jakim jest dziedzictwo przyrodnicze	2.2.2. Wspieranie ochrony środowiska poprzez inicjatywy proekologiczne i chroniące lokalne zasoby	1. Wspieranie działań polegających na rewitalizacji obiektów i miejsc należących do dziedzictwa przyrodniczego obszaru Partnerstwa Izerskiego (parki, skwery itp.)
Cel szczegółowy 2.3		Promocja regionu i jego walorów	
<ul style="list-style-type: none"> - brak kompleksowej oferty turystycznej, - brak zintegrowanego systemu informacyjnego oraz sposobu promocji produktów lokalnych <ul style="list-style-type: none"> - brak marki regionu 	Niespójny rozwój i promocja usług w oparciu o zasoby lokalne	2.3.1. Tworzenie i rozwijanie oferty regionu w oparciu o lokalne zasoby	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie platformy internetowej, która będzie sieciowała Informacje Turystyczne na obszarze Partnerstwa Izerskiego. 2. Wspieranie działań promocyjnych, dotyczących obszaru Partnerstwa Izerskiego i produktów lokalnych (foldery, filmy, publikacje, albumy, aplikacje mobilne, strony www. jarmarki, targi lokalne, giełdy produktów itp.) 3. Budowa marki regionu. 4. Stworzenie wspólnej oferty promocyjnej i pakietów turystycznych poprzez zwiększenie zaangażowania i współpracę mieszkańców, przedsiębiorców i JST.

Źródło: opracowanie własne LGD.

Proces formułowania celu I

Główną przesłanką do sformułowania pierwszego celu ogólnego „Obszar Partnerstwa Izerskiego rozwinięty gospodarczo” był wynikający z diagnozy i analizy SWOT. Problem, niskiego poziomu przedsiębiorczości opartego o lokalne zasoby i cel określony w RLKS dotyczący tworzenia miejsc pracy w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Odpowiedzią na ten problem będzie tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości czyli podejmowania nowych działalności gospodarczych i rozwoju już istniejących, z wykorzystaniem metod innowacyjnych. Istotne znaczenie ma zjawisko długotrwałego bezrobocia na obszarze, niski poziom dochodów mieszkańców oraz migracje zarobkowe, które hamują rozwój gospodarczy obszaru. Problem odpływu młodych osób pogłębia proces starzenia się społeczeństwa, który pojawił się w trakcie konsultacji społecznych. Realizacja celu szczegółowego „Obszar o rozwiniętej przedsiębiorczości w oparciu o lokalne zasoby z zachowaniem zasad ochrony środowiska” bezpośrednio wpłynie na zwiększenie liczby utworzonych miejsc pracy na obszarze. W ramach celu szczegółowego wyróżniono trzy przedsięwzięcia. Pierwsze to wsparcie na podejmowanie działalności gospodarczej. Drugie przedsięwzięcie dotyczy rozwoju istniejących przedsiębiorstw i podnoszenia kompetencji pracowników. Trzecią formą podejmowania działalności gospodarczej będzie stworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego. We wszystkich działaniach będą preferowane osoby z grup defaworyzowanych. Cel szczegółowy i ogólny zostaną zrealizowane poprzez stworzenie mieszkańcom i przedsiębiorcom dogodnych warunków do podejmowania i rozwoju przedsiębiorczości oraz podnoszenia kwalifikacji. Efektem tych działań będzie wzrost dochodów lokalnych przedsiębiorców, wzrost liczby podmiotów gospodarczych, spadek liczby osób bezrobotnych.

Proces formułowania celu II

Cel drugi „Lokalne społeczności aktywnie współpracujące i utożsamiające się z Partnerstwem Izerskim” sformułowano na podstawie kluczowych problemów, które pojawiły się w badaniach ankietowych, wywiadach, diagnozie oraz analizie SWOT. Przy jego tworzeniu uwzględniono zintegrowanie działań dotyczących potencjału społecznego i współpracy. Ważną rolę w procesie redagowania celu odegrały także potencjał społeczny regionu, inicjatywy proekologiczne i chroniące lokalne zasoby. Pobudzenia aktywności społeczeństwa nastąpi poprzez realizację inicjatyw promocyjnych, animacyjnych oraz kształtujących przestrzeń publiczną.

Cel szczegółowy 2.1. „Przyjazna przestrzeń publiczna pobudzająca aktywność społeczeństwa Partnerstwa Izerskiego” ma charakter zintegrowany i realizowany będzie przez cztery przedsięwzięcia, które w sposób spójny i kompleksowy, przy użyciu różnych metod i zaangażowaniu partnerów z poszczególnych sektorów, odpowiadają na zidentyfikowane w analizie SWOT i diagnozie problemy. Realizacja ww. celu szczegółowego poprzez przedsięwzięcie „Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej” dotyczy przede wszystkim niskiej aktywności społecznej mieszkańców do kreowania procesu integracji, niewykorzystania potencjału obszaru w postaci świetlic, miejsc spotkań itp. Przeprowadzone badania wykazy iż podstawową przyczyną niedostatecznego wykorzystania tych obiektów jest brak animatorów i środków finansowych na prowadzenie cyklicznych zajęć dla różnych grup, które zaspakajałyby potrzeby lokalnej społeczności. W ramach przedsięwzięcia zaplanowano podjęcie działań na rzecz podniesienia aktywności społecznej podmiotów życia społecznego: zespołów folklorystycznych, artystycznych, grup sportowych oraz organizacji pozarządowych z obszaru LGD Partnerstwo Izerskie. Pomimo wysokiej atrakcyjności obszaru, jego potencjał według badanych osób jest nadal niewykorzystany. Przedsięwzięcie „Dobro wspólne źródłem aktywizacji społeczności lokalnej” odpowiada na problem niedostatecznego dostosowania infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej do potrzeb mieszkańców, turystów i rozwoju regionu. Przedsięwzięcie skorelowane jest z zakresem pomocy PROW „budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturowej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego”. Realizacja przedsięwzięcia nastąpi poprzez rozwój usług turystycznych w oparciu o lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe, wspieranie działań polegających na rozbudowie i uatrakcyjnieniu lokalnej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej oraz modernizacji i adaptacji obiektów użyteczności publicznej. Przedsięwzięcie „Współpraca i partnerstwo w oparciu o lokalne zasoby” realizowane poprzez projekty współpracy będzie polegało na tworzeniu partnerstwa lokalnego i ponadregionalnego, angażując do działania wszystkie sektory. Ostatnim przedsięwzięciem wpływającym na realizację celu szczegółowego 2.1. będą „działania administracyjno-informacyjne prowadzone przez biuro LGD”. W ramach przedsięwzięcia zaplanowano szkolenia, doradztwo oraz działania animacyjne angażujące mieszkańców do realizacji LSR. Kolejnym wyznaczonym celem, który został ostatecznie sprecyzowany przez grupę roboczą jest „Promocja regionu Partnerstwa Izerskiego”, który realizowany będzie w ramach przedsięwzięcia „Tworzenie i rozwijanie oferty regionu w oparciu o bazę rekreacyjno-kulturalną Partnerstwa Izerskiego”. Konsultacje społeczne wykazy iż na obszarze brak jest zintegrowanej kompleksowej oferty turystycznej. Wskazano także potrzebę spójnych działań na rzecz promocji i rozwoju regionu, opartą na współpracy różnych podmiotów: JST, IT, PTTK, NGO, LGD, itd. Ważnymi inicjatywami wpływającymi na wiedzę mieszkańców o walorach obszaru mogą być wydarzenia promujące lokalne produkty oraz budowa marki regionu. Badania przeprowadzone na obszarze wskazały na potrzebę tworzenia lokalnych ofert turystycznych i edukacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców, a także na potrzebę współpracy z innymi LGD w zakresie rozwoju systemu szlaków, produktów i usług turystycznych. Wielokrotnie w trakcie konsultacji pojawiało się hasło związane z budową „marki regionu”, którą LGD zaplanowało zbudować w ramach operacji własnej. Ostatnim celem szczegółowym, który odnosi się do problemu związanego z niedostateczną

ochroną swoistych wyróżniających się cech regionu jakim jest dziedzictwo przyrodniczo-krajobrazowe jest „Ochrona lokalnych zasobów”. Cel ten obejmuje działania związane ze wpieraniem ochrony środowiska poprzez inicjatywy proekologiczne i chroniące lokalne zasoby.

Działania celu ogólnego 2 są zgodne z zakresem PROW dotyczącym wzmocnienie kapitału społecznego. W konsekwencji realizacji celów szczegółowych na obszarze zniwelowane zostaną problemy kluczowe, którymi są słabe lokalne więzi społeczne oraz niewystarczające wykorzystanie potencjału obszaru. W ramach celu zaplanowano zaangażowanie mieszkańców do realizacji LSR oraz działania projektu współpracy, które również przyczynią się do zwiększenia poczucia tożsamości. Powiązanie poprawy stanu infrastruktury i udostępnienie obiektów, ze zwiększeniem działań aktywizujących i promujących wpłynie pozytywnie na polepszenie wizerunku i rozwój obszaru, co zwiększy liczbę turystów zainteresowanych regionem i wzmocni więzi społeczne.

2. Wykazanie zgodności celów z celami programów w ramach, których planowane jest finansowanie LSR

W LSR sformułowano cele i przedsięwzięcia, które są zgodne i możliwe do realizacji w ramach działania PROW 2014-2020 „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS-rozwoj lokalny kierowany przez społeczność) współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), zgodnie z celami przekrojowymi PROW 2014 – 2020 „ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz innowacyjność.” Konstruując cele strategiczne i szczegółowe kierowano się zasadą, że wszystkie cele muszą spełniać kryteria SMART. Stanowią one rozwiązania dla określonych w strategii problemów i wyzwań, uwzględniają wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych. Skonstruowane cele odpowiadają na główne problemy obszaru i odpowiadają na potrzeby lokalnej społeczności. Ponadto LSR zgodnie z wymaganiami PROW, wskazuje grupy defaworyzowane, które premiiowane będą w zakresie wsparcia w ramach LSR w kontekście dostępu do rynku pracy. Dwa cele ogólne są ze sobą komplementarne, dotyczą rozwoju dwóch podstawowych sfer działania człowieka jakimi są praca i organizacja czasu wolnego. Wyznaczone cele są adekwatne do środków, którymi LGD dysponować będzie w ramach PROW 2014-2020, bez udziału bezpośredniego innych programów. Nie wyklucza się natomiast, w miarę możliwości, korzystania z innych funduszy unijnych, udziału w ogólnodostępnych konkursach horyzontalnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego, o ile zaistnieje taka potrzeba wśród lokalnych partnerów. Sformułowane cele, co zostanie wykazane w Rozdziale X są komplementarne z celami i działaniami wymienionych programów, a także strategiami samorządów 18 gmin należących do LGD.

3. Przedstawienie przedsięwzięć, wskazanie sposobu ich realizacji oraz specyfikacja wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, celów szczegółowych i ogólnych

Efekty realizacji poszczególnych celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć zostały ujęte w postaci odpowiednio przypisanych wskaźników, pokazując ich wartość początkową i końcową. Do każdego celu przypisano wskaźniki, których wartości zostały oszacowane na podstawie przeprowadzonych badań, w tym arkusze pomysłu projektu i średniej wysokości kwot wniosków składanych w perspektywie finansowania PROW 2007-2013. W Rozdziale VII Plan działania określono perspektywę czasową, w ramach której zostaną osiągnięte poszczególne wskaźniki.

W ramach celu ogólnego 1 „Obszar Partnerstwa Izerskiego rozwinięty gospodarczo” wyznaczono jeden cel szczegółowy, który realizowany będzie poprzez trzy przedsięwzięcia. Pierwsze „Tworzenie nowych podmiotów gospodarczych z uwzględnieniem osób z grup defaworyzowanych” skierowane jest do osób fizycznych, mieszkańców obszaru, organizacji pozarządowych, które chcą rozpocząć działalność gospodarczą. Wskaźnikiem produktu będzie liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa w tym liczba nowych miejsc noclegowych i operacji ukierunkowanych na innowacje. Drugim przedsięwzięciem realizowanym w ramach celu szczegółowego jest rozwój istniejących podmiotów gospodarczych i podnoszenie kompetencji osób biorących udział w tworzeniu i rozwijaniu przedsiębiorstw, który mierzony będzie wskaźnikami produktu sformułowanymi jako liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa w tym operacji ukierunkowanych na innowacje. Działanie realizowane będzie poprzez konkurs otwarty i skierowane jest do działających przedsiębiorstw, spółek, spółdzielni socjalnych oraz organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą. Przy obu przedsięwzięciach wskaźnikiem produktu będzie liczba operacji ukierunkowanych na innowacje. W ramach ww. przedsięwzięć w szczególności preferowane będzie wspieranie tworzenia miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych (osoby młode do 35 roku życia, bezrobotni, osoby 50+, kobiety), zamierzających podjąć działalność gospodarczą lub organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, którzy w ramach rozwoju firmy zatrudnią osobę ze wskazanej grupy. Ostatnim przedsięwzięciem będzie „Tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego”, które skierowane jest do przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, gdzie wskaźnikiem produktu będzie liczba utworzonych centrów przetwórstwa lokalnego, natomiast wskaźnikiem rezultatu liczba podmiotów korzystających z powstałej infrastruktury. W perspektywie PROW 2014-2020 zaplanowano głównie wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy, co koreluje ze wskaźnikiem rezultatu dla celu 1.1. liczba utworzonych miejsc pracy. Rezultaty działań mierzone będą również poprzez liczbę osób korzystających z utworzonych miejsc

noclegowych. Realizacja opisanych powyżej celów i wskaźników wpłynie na rozwój gospodarczy całego obszaru, który oddziaływać będzie w okresie dłuższym niż realizacja LSR. Mierzone będą to wskaźnikami oddziaływania wzrostem dochodów lokalnych przedsiębiorców na podstawie ankiet oraz wskaźników liczonych na podstawie danych pochodzących ze źródeł statystyki publicznej dotyczących liczby podmiotów gospodarczych i liczby bezrobotnych.

Dla celu ogólnego 2 „Lokalne społeczności aktywnie współpracujące i utożsamiające się z Partnerstwem Izerskim” wyznaczono trzy cele, którym odpowiednio przyporządkowano wskaźniki produktu do przedsięwzięć i wskaźniki rezultatu. Do celu szczegółowego 2.1. „Przyjazna przestrzeń publiczna pobudzająca aktywność społeczeństwa Partnerstwa Izerskiego” przyporządkowano cztery przedsięwzięcia, które realizowane będą poprzez konkurs otwarty, projekt grantowy oraz projekt współpracy i aktywizację. Beneficjentami działań mogą być jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe i LGD. Przedsięwzięcie „Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej” przewidziano realizować w ramach dwóch projektów grantowych. Pierwszym wskaźnikiem produktu będzie liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego. Natomiast w drugim projekcie grantowym, liczba operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego. Planowane projekty współpracy również aktywizują i integrują społeczność lokalną, dlatego wskaźnikiem produktu jest liczba przygotowanych projektów współpracy. Przedsięwzięcie „Współpraca i partnerstwo w oparciu o lokalne zasoby” mierzone będzie poprzez liczbę partnerów realizujących projekty współpracy. Do przedsięwzięcia „Dobro wspólne źródłem aktywizacji społeczności lokalnej” przyjęto wskaźnik produktu jako liczbę nowych lub przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, liczbę nowych miejsc noclegowych, długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych oraz liczbę zabytków poddanych pracom konserwatorskim. Przedsięwzięcie realizowane będzie także poprzez projekt współpracy gdzie wskaźnikiem produktu będzie liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej. W ramach celu 2.1. będą realizowane „działania administracyjno-informacyjne prowadzone przez biuro LGD”, które będą polegały na organizacji szkoleń, spotkań informacyjnych, kampanii promocyjnych oraz innych zadań szczegółowo opisanych w Planie komunikacji. Wskaźnikiem rezultatu dla przedsięwzięć infrastrukturalnych z celu 2.1. będzie liczba osób korzystających i odwiedzających obiekty społeczno-kulturalne, sportowo-rekreacyjne i miejsca związane z dziedzictwem kulturowym, które otrzymały wsparcie z LGD. Dla działań realizowanych w ramach grantów wskaźnikiem będzie liczba odbiorców działań aktywizacyjnych. Inicjatywy prowadzone przez biuro LGD będą mierzone wskaźnikami określającymi: liczbę osób poinformowanych o działaniach PROW 2014-2020, liczbę osób uczestniczących i zadowolonych ze spotkań. Bardzo ważnym wskaźnikiem będzie także liczba osób, która otrzymała wsparcie po uprzednim doradztwie w biurze LGD. Dla projektu współpracy rezultatem będzie liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby oraz skierowanych do grup docelowych, a także liczba zrealizowanych projektów z uwzględnieniem projektów międzynarodowych.

Wskaźnikiem produktu dla celu szczegółowego 2.2. „Ochrona lokalnych zasobów” jest liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Osiągnięcie zamierzonego celu będzie mierzone wskaźnikiem rezultatu w postaci liczby udostępnionych obiektów. Grupą docelową, do której skierowany jest konkurs otwarty są: jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe. Cel szczegółowy 2.3. „Promocja regionu Partnerstwa Izerskiego” będzie mierzony za pomocą wskaźnika produktu jakim jest liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego, natomiast wskaźnikiem rezultatu będzie liczba osób poinformowanych o regionie. Realizację działania zaplanowano w ramach projektu grantowego poprzez projekt współpracy oraz operację własną dotyczącą budowy marki regionu.

Realizacja celu i wskaźników wpłynie pozytywnie na relacje międzyludzkie, wzmocnienie więzi społecznych, co znajdzie odzwierciedlenie we wskaźniku oddziaływania mierzonym poprzez wzrost poczucia tożsamości z regionem wśród mieszkańców oraz wzrost liczby organizacji pozarządowych działających na obszarze LGD.

4. Sposób i źródło pozyskania danych do pomiaru wskaźników oraz stan początkowy i docelowy wskaźników

Wskazano kilka źródeł pozyskania danych, które przypisane zostały poszczególnym wskaźnikom. Źródłami pozyskania danych dla wskaźników produktu i rezultatu będą sprawozdania beneficjentów, monitoring i dokumentacja LGD. Do ustalenia wartości wskaźników oddziaływania źródłami pozyskania danych będą ankiety przeprowadzane wśród mieszkańców oraz danych pochodzących ze źródeł statystyki publicznej. Wszystkie dane zbierane będą w sposób ciągły. W procesie monitorowania LGD będzie na bieżąco zbierać i aktualizować informacje na temat poszczególnych operacji oraz stopnia ich realizacji. Stan początkowy wskaźników produktu ustalono na poziomie „0”, aby móc przedstawiać wprost informacje o postępach w realizacji przedsięwzięć. Wskaźniki rezultatu, będące efektem realizowanych operacji sformułowano w sposób, który mierzy stan statyczny wskaźnika wobec czego ich wartość początkową również określono na poziomie „0”. Wskaźniki oddziaływania mają wartość początkową „0”, ponieważ są konsekwencją danej operacji, która wykracza poza bezpośrednie i natychmiastowe efekty ale dotyczą bezpośrednio: beneficjentów, zrealizowanych operacji i adresatów działań. Stan docelowy wskaźników oraz perspektywy czasowe ich osiągnięcia zostały opisane w Rozdziale VII Plan działania.

Tabela 14. Cele ogólne i szczegółowe

1.0	Cel ogólny	Obszar Partnerstwa Izerskiego rozwinięty gospodarczo						
1.1		1.1.Obszar o rozwiniętej przedsiębiorczości w oparciu o lokalne zasoby z zachowaniem zasad ochrony środowiska.						
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych / sposób pomiaru		
W.1.	Wzrost dochodów lokalnych przedsiębiorców		%	0	5%	Badania ankietowe na reprezentatywnej próbie co najmniej 500 mieszkańców/rok 2023		
	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców		sztuka	841	900	Dane statystyczne GUS		
	Liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym		%	8,8	7,8	Dane statystyczne GUS		
		Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
W.1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy		sztuka	0	56	Monitoring, sprawozdania beneficjentów		
	Liczba osób, które skorzystały z nowych miejsc noclegowych w ciągu roku		osoba	0	180	Monitoring, sprawozdania beneficjentów		
	Liczba podmiotów korzystających z infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych rocznie		sztuka	0	5	Monitoring, sprawozdania beneficjentów		
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu				Źródło danych/sposób pomiaru
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość		
						Początkowa 2014	Końcowa 2023	
1.1.1	Tworzenie nowych podmiotów gospodarczych z uwzględnieniem osób z grup defaworyzowanych	Osoby fizyczne, organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru	Konkurs otwarty	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa,	sztuka	0	40	Monitoring, sprawozdania beneficjentów

				Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	Sztuka	0	30	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
				Liczba nowych miejsc noclegowych	Sztuka	0	35	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
1.1.2	Rozwój istniejących podmiotów gospodarczych, podnoszenie kompetencji osób biorących udział w tworzeniu i rozwijaniu podmiotów gospodarczych	Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, spółdzielnie socjalne, spółki, mieszkańcy obszaru	Konkurs otwarty	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa,	sztuka	0	16	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
				Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	Sztuka	0	10	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
1.1.3	Tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego	Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe	Konkurs otwarty	Liczba nowych inkubatorów (centrów) przetwórstwa lokalnego	sztuka	0	1	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
2.0	Cel ogólny	Lokalne społeczności aktywnie współpracujące i utożsamiające się z Partnerstwem Izerskim						
2.1	Cele szczegółowe	Przyjazna przestrzeń publiczna pobudzająca aktywność społeczeństwa Partnerstwa Izerskiego						
2.2.		Ochrona lokalnych zasobów						
2.3.		Promocja regionu i jego walorów						
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych / sposób pomiaru		
W. 2.		Wzrost poczucia utożsamiania się z regionem wśród mieszkańców	%	0	40%	Badania ankietowe na reprezentatywnej próbie co najmniej 500 mieszkańców/ formularz przygotowany przez LGD/ ankiety 2023 r.		

	Wzrost liczby organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	%	24,5	26	Dane statystyczne GUS, dane z gmin			
Wskaźnik rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan 2023	Źródło danych/ sposób pomiaru			
W.2.1	Liczba odbiorców działań aktywizacyjnych	osoba	0	500	Monitoring, sprawozdania beneficjentów, listy obecności			
W.2.1	Liczba projektów skierowanych do grup docelowych	sztuka	0	2	Monitoring, dokumentacja LGD			
W.2.1	Liczba osób korzystających i odwiedzających obiekty społeczno-kulturalne, sportowo-rekreacyjne i miejsca związane z dziedzictwem kulturowym, które otrzymały wsparcie z LGD	osoba	0	5000	Monitoring, sprawozdania beneficjentów			
W.2.1	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim doradztwie w biurze LGD	osoba	0	50	Dokumentacja LGD, listy doradztwa			
W.2.1	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych	osoba	0	400	Dokumentacja LGD, listy obecności			
W.2.1	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	%	0	70	Dokumentacja LGD, ankiety ewaluacyjne po spotkaniach			
W.2.1	Liczba osób poinformowanych o działaniach PROW 2014-2020	osoba	0	200 000	Monitoring, dokumentacja LGD			
W.2.1	Liczba odwiedzin strony internetowej LGD	sztuk	699 560	2 000 000	Monitoring,			
W.2.1	Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby kulturowe	sztuk	0	1	Monitoring,, dokumentacja LGD			
W.2.1	Liczba projektów współpracy wykorzystujących lokalne zasoby turystyczne	sztuk	0	1	Monitoring,, dokumentacja LGD			
W.2.2	Liczba udostępnionych obiektów	sztuka	0	3	Monitoring, sprawozdania beneficjentów			
W.2.3	Liczba osób poinformowanych o regionie	osoba	0	300 000	Monitoring,			
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźnik produktu				
				nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
		Początkowa 2014	Końcowa 2023					
2.1.1.	Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej	Organizacje pozarządowe-grantobiorcy, mieszkańcy- grupa docelowa powierzonego	Projekt grantowy dotyczący rozwoju oferty	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	sztuka	0	25	Monitoring, sprawozdania beneficjentów

		grantu	wykorzystujący potencjał społeczny					
2.1.1.	Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej	Organizacje pozarządowe-grantobiorcy, mieszkańcy- grupa docelowa powierzonego grantu	Projekt grantowy dotyczący podniesienia aktywności podmiotów życia społecznego	Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	sztuka	0	25	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
2.1.1.	Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej	LGD, grupa docelowa: młodzież, turyści	Projekt współpracy	Liczba przygotowanych projektów współpracy	sztuka	0	2	Monitoring, dokumentacja LGD
				W tym projekt międzyregionalny	sztuka	0	1	Monitoring, dokumentacja LGD
				W tym projekt międzynarodowy	sztuka	0	1	Monitoring, dokumentacja LGD
2.1.2.	Współpraca i partnerstwo w oparciu o lokalne zasoby	LGD, grupa docelowa: młodzież, turyści	Projekt współpracy	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	sztuka	0	7	Monitoring, dokumentacja LGD
2.1.3.	Dobro wspólne źródłem aktywizacji społeczności lokalnej	Organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, JST	Konkurs otwarty	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	0	28	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
				Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	0	2	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
				Liczba nowych miejsc noclegowych	Sztuka	0	16	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
				Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	Kilometry	0	0,8	Monitoring, sprawozdania beneficjentów

				Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	sztuka	0	6	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
2.1.3.	Dobro wspólne źródłem aktywizacji społeczności lokalnej	LGD, grupa docelowa: Młodzież, turyści	Projekt współpracy	- liczba zrealizowanych projektów współpracy	sztuka	0	2	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
2.1.3.	Dobro wspólne źródłem aktywizacji społeczności lokalnej	Organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe – grantobiorcy, grupa docelowa: mieszkańcy	Projekt grantowy dotyczący rozwoju infrastruktury	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	0	14	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
2.1.4.	Działania administracyjno-informacyjne prowadzone przez biuro LGD	Pracownicy i organy LGD zaangażowane w realizację LSR	Koszty bieżące, aktywizacja	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	osobodzień	0	150	Monitoring, Dokumentacja LGD
				Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa	sztuka	0	250	Monitoring, Dokumentacja LGD
				Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	sztuka	0	36	Monitoring, Dokumentacja LGD
		Mieszkańcy lokalni liderzy, grupy defaworyzowane, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, JST	Koszty bieżące, aktywizacja	Liczba ogłoszeń w lokalnych mediach dotyczące naborów i szkoleń	sztuka	0	10	Monitoring, Dokumentacja LGD
				Nakład materiałów informacyjnych	sztuka	0	20 000	Monitoring, Dokumentacja LGD
				Nakład gazety „Echa Izerskie”	sztuka	0	96 000	Monitoring, Dokumentacja LGD
				Liczba badań ewaluacyjnych	sztuka	0	2	Monitoring, Dokumentacja LGD
2.2.2.	Wspieranie ochrony środowiska poprzez inicjatywy proekologiczne i chroniące lokalne zasoby	Organizacje pozarządowe, JST	Konkurs otwarty	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	0	3	Monitoring, sprawozdania beneficjentów
2.3.1	Tworzenie i rozwijanie oferty regionu w oparciu o lokalne zasoby	Organizacje pozarządowe mieszkańcy- grupa docelowa powierzonego	Projekt grantowy dotyczący promocji	Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa	sztuka	0	14	Monitoring, sprawozdania beneficjentów

		grantu	regionu	lokalnego				
2.3.1	Tworzenie i rozwijanie oferty regionu w oparciu o lokalne zasoby	LGD, grupa docelowa: młodzież, turyści	Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	sztuka	0	2	Monitoring, dokumentacja LGD
2.3.1	Tworzenie i rozwijanie oferty regionu w oparciu o lokalne zasoby	LGD, grupa docelowa: mieszkańcy	Projekt własny	Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	sztuka	0	1	Monitoring, Dokumentacja LGD

Źródło: opracowanie własne LGD.

Rozdział VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

Strategia Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność przewiduje trzy podstawowe rodzaje operacji:

1. Operacje realizowane indywidualnie przez beneficjentów innych niż LGD,
2. Projekty grantowe,
3. Operacje własne LGD.

Dla wyboru i oceny operacji wymienionych w pkt 1 i 2, opierając się na podstawowych wymogach wprowadzonych przez prawodawstwo unijne i krajowe dotyczące podstawowych uregulowań, jakie musi spełnić LGD przy wyborze operacji oraz diagnozie obszaru, celach i wskaźnikach LGD „Partnerstwo Izerskie” opracowało zasady funkcjonowania poszczególnych organów i procedury, które stanowią Załączniki do wniosku o wybór LSR (Procedura oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020, realizowanych przez podmioty inne niż LGD, Procedura oceny i wyboru oraz rozliczania, monitoringu i kontroli grantobiorców w ramach poddziałania „Wsparcie(...)” objętego PROW 2014 – 2020 i Procedura oceny i wyboru operacji własnych LGD w ramach poddziałania „Wsparcie (...)” objętego PROW 2014 – 2020).

1. Procedury oceny i wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD i grantobiorców

Proces oceny i wyboru operacji odbywa się na podstawie Regulaminu Rady LGD oraz ww. procedur. Zastosowano w nich rozwiązania gwarantujące spełnienie następujących celów i założeń:

- a) zachowanie w poszczególnych głosowaniach odpowiedniego paritetu, tak aby przedstawiciele władzy publicznej ani żadnej pojedynczej grupy interesu nie mieli więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji;
- b) bezstronność członków Rady, poprzez składanie w toku procedury oceniania i wyboru operacji tzw. deklaracji poufności i bezstronności oraz braku konfliktu interesu, powodujących konieczność wyłączenia się członków Rady w przypadku zaistnienia ich powiązania z wnioskiem lub wnioskodawcą;
- c) jawność procesu wyboru poprzez udostępnianie procedur i protokołów z posiedzeń Rady do wiadomości publicznej (na stronie internetowej LGD, w wersji papierowej do wglądu w biurze LGD);
- d) poprzez doradztwo telefoniczne, drogą e-mail, osobiste, omawianie procedur w trakcie szkoleń czy warsztatów dla potencjalnych beneficjentów;
- e) uwzględnienie sytuacji szczególnych, które mogą zaistnieć w procesie wyboru i oceny operacji, oraz określenie sposobów ich rozwiązania (np. przy równej ilości punktów, rozbieżnościach w ocenie itp.);
- f) możliwość odwołania się – wniesienia protestu wnioskodawców od niekorzystnych dla nich decyzji Rady;
- g) wybór najlepszych operacji, w największym stopniu uwzględniających potrzeby grup szczególnie istotnych i grup defaworyzowanych poprzez zastosowanie odpowiednich lokalnych kryteriów wyboru.

Organem kluczowym w procesie oceny i wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD oraz grantobiorców jest organ decyzyjny LGD – Rada Programowa. W ramach Rady szczególne uprawnienia posiada Przewodniczący Rady, który organizuje jej pracę i podejmuje ważne decyzje proceduralne.

Praca Rady Programowej opiera się na zastosowaniu aplikacji: Elektroniczna Obsługa Wniosków (dalej: EOW), za pomocą której prowadzony będzie cały nabór wniosków. W przypadku awarii aplikacji lub decyzji Przewodniczącego ocena wniosków odbywa się tradycyjnie.

Procedury oceny i wyboru operacji i grantobiorców dzielą się na następujące podstawowe etapy:

1. Ogłoszenie naboru: projekt ogłoszenia przygotowuje Zarząd LGD, a biuro LGD zamieszcza na stronie www dokumenty konkursowe;
2. Składanie wniosków w formie papierowej w siedzibie Stowarzyszenia;
3. Rejestrowanie wniosków przez biuro LGD, dokonanie weryfikacji formalnej i zgodności z PROW 2014-2020 oraz zamieszczenie w aplikacji EOW;
4. Wstępna weryfikację wniosków przez pracownika biura za pomocą Kart weryfikacji operacji;
5. Ocena i wybór operacji z wykorzystaniem aplikacji EOW (lub na posiedzeniu Rady), tj.:
 - a) ocena zgodności operacji z LSR przez każdego Członka Rady Programowej
 - b) ocena operacji wg lokalnych kryteriów wyboru operacji (wg Kart oceny) przez każdego Członka Rady
 - c) utworzenie wstępnej listy rankingowej (w systemie EOW lub poza nim);
 - d) posiedzenie Rady, na której członkowie Rady decydują w drodze głosowania, czy wybrane wstępnie operacje są zgodne z LSR i czy mogą być poddane dalszej ocenie zgodności, następuje ustalenie kwot wsparcia lub wysokości premii dla poszczególnych operacji;
6. Sporządzenie listy operacji (zarówno ocenionych pozytywnie jak i negatywnie) i przyjęcie jej w formie uchwały;
7. Przekazanie informacji dla wnioskodawców co do decyzji odnośnie ich wniosków;

8. Ogłoszenie wyników i przekazanie do Zarządu Województwa wniosków o udzielenie wsparcia dla wybranych operacji.

Wszystkim wnioskodawcom, których wnioski zostały ocenione negatywnie na jakimkolwiek etapie procedury oceny i wyboru, przysługuje odwołanie (wniesienie protestu). Protest wnosi się do Zarządu Województwa za pośrednictwem biura LGD. Jeżeli Zarząd Województwa uzna zasadność protestu, następuje ponowna ocena operacji, której dokonuje Rada. Wnioskodawcom przysługuje również prawo do złożenia skargi do sądu administracyjnego w przypadku ponownej negatywnej oceny operacji. Szczegóły wniesienia protestu określono w/w procedurach.

2. Kryteria wyboru operacji

Lokalne kryteria wyboru operacji wraz z procedurą ustalania lub zmiany kryteriów wyboru i Lokalne kryteria wyboru grantobiorców wraz z procedurą (...) stanowią Załączniki do wniosku o wybór LSR. Zgodnie ze swoimi statutowymi kompetencjami, kryteria wyboru operacji opracował Zarząd LGD kierując się jak najlepszą realizacją celów zdefiniowanych w LSR. Zarząd opierał się na pracach Grupy Roboczej, która przygotowała propozycję kryteriów na podstawie diagnozy obszaru i ludności oraz analizy SWOT. Kryteria były również konsultowane z lokalną społecznością za pośrednictwem strony internetowej LGD. Kryteria zostały przygotowane w podziale na następujące rodzaje operacji:

1. Operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, a w ich ramach:
 - a) Zachowanie dziedzictwa lokalnego,
 - b) Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej,
 - c) Podejmowanie działalności gospodarczej,
 - d) Tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego,
 - e) Rozwijanie działalności gospodarczej,
2. Operacje własne LGD;
3. Projekty grantowe.

Dla operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD i dla grantobiorców opracowano, odrębnie dla każdej grupy: lokalne kryteria wyboru. Składane w trakcie naboru wnioski będą badane według tych kryteriów za pomocą kart oceny wniosków, stanowiących Załączniki do Procedur oceny i wyboru operacji. Opracowane kryteria spełniają warunki dotyczące ich obiektywności, niedyskryminującego charakteru, przejrzystości i mierzalności. Przy kryteriach określone zostały zasady punktowania, w tym maksymalne i minimalne wartości progowe, jakie może uzyskać wniosek. Każde z kryteriów posiada opis. Dodatkowo w kryteriach zawarte są warunki, w zależności od rodzaju i celu, premiujące operacje, które:

- a) Generują dodatkowe miejsca pracy niż zakładane minimum,
- b) Są innowacyjne,
- c) Stosują rozwiązania sprzyjających ochronie środowiska i klimatu,
- d) Ukierunkowane są na zaspokajanie potrzeb zdefiniowanych grup defaworyzowanych, w szczególności ich włączenia społecznego.

Jednym z ważniejszych kryteriów jest innowacyjność. W przypadku inwestycji innowacja polegać będzie na wdrożeniu nowatorskiego (nieistniejącego dotąd na rynku) pomysłu, wprowadzeniu rozwiązania z zastosowaniem technologicznie nowych lub istotnie ulepszonych metod renowacji, w tym również metod proekologicznych, z zakresu technologii czy budownictwa (wynika z opisu projektu inwestycji). Natomiast przy projektach grantowych preferowane będą operacje wprowadzające ciekawe, nowatorskie pomysły zajęć edukacyjnych albo wykorzystania istniejącej infrastruktury publicznej do inicjowania wydarzeń budujących tożsamość lokalną i nawiązujące do ochrony środowiska, klimatu i człowieka. W przypadku przedsiębiorczości preferowane będą operacje wprowadzające ciekawe, nowatorskie usługi, produkty, modele organizacji nie stosowanych na skalę danego regionu. W celu zachowania przejrzystości interpretacja tego kryterium będzie publikowana, aby potencjalni beneficjenci mogli się z nią zapoznać. Udowodnienie innowacyjności będzie leżeć po stronie wnioskodawcy i wynikać ma z opisu projektu. Ocena kryterium innowacyjności jest kontrowersyjna dla członków Rady i zastosowano tu regułę uzasadnienia przez każdego członka Rady swojego stanowiska w tym zakresie.

Zmiana kryteriów w żadnym wypadku nie jest możliwa w trwającym ogłoszeniu o naborze wniosków oraz w procedurze oceny wniosków. Kryteria uchwalane są przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenie LGD – Partnerstwo Izerskie i do jego wyłącznych kompetencji należy również zmiana kryteriów. O zmianę kryteriów mogą wnioskować:

- a) Zarząd Stowarzyszenia LGD – Partnerstwo Izerskie z własnej inicjatywy,
- b) Członkowie Rady Programowej (Wniosek z posiedzenia).

Wniosek o zmianę kryteriów musi zawierać uzasadnienie. Wnioskodawca ma obowiązek uzyskać pozytywną opinię Zarządu LGD. Zarząd za pośrednictwem Biura i strony internetowej www.lgdpartnerstwoizerskie.pl poddaje do konsultacji społecznych zmienione kryteria wyboru operacji. Uwzględniając konsultacje zarząd wydaje opinię i przedstawia je na najbliższym Walnym Zebraniu Członków. Biuro Stowarzyszenia przygotowuje Karty Oceny

z uwzględnieniem nowych kryteriów oraz z uzasadnieniem. Przekazuję do akceptacji Instytucji Wdrażającej. Po akceptacji Samorządu Województwa Biuro wprowadza karty do aplikacji, a kryteriom nie aktualnym nadaje status „archiwalne”. Zmienione kryteria obowiązują od dnia akceptacji Instytucji Wdrażającej.

3. Warunki przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”

LGD planuje prowadzenie naborów na wszystkie zakresy opisane w §2 ust. 1 pkt 1-8 Rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. za wyjątkiem pkt 7. Ustalono następujące poziomy wsparcia w ramach zakresu wskazanego w:

- §2 ust. 1 pkt 2 lit. a: pomoc przyznawana jest w wysokości 100% kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota wsparcia wynosi 100 tys. zł. W poprzednim okresie programowania w ramach realizacji strategii na mikroprzedsiębiorstwa zostało zrealizowanych 13 operacji o łącznej wartości 1 493 629,80 zł, co daje w przeliczeniu średnią wartość projektu 114 894,60 zł.

- §2 ust. 1 pkt 2 lit. b: pomoc przyznawana jest w wysokości do 70% kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota wsparcia wynosi 500 tys. zł dla beneficjentów: osoby fizyczne, osoby prowadzące działalność gospodarczą, spółki, natomiast pomoc przyznawana jest w wysokości 100% kosztów kwalifikowanych dla organizacji pozarządowych.

- §2 ust. 1 pkt 2 lit. c: pomoc przyznawana jest w wysokości do 50% kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota wsparcia wynosi 300 tys. zł, przy założeniu utworzenia 1 miejsca pracy, lub: pomoc przyznawana jest w wysokości do 70% kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota wsparcia wynosi do 300 tys. zł, przy założeniu utworzenia 2 lub więcej miejsc pracy, z zastrzeżeniem, że co najmniej na 1 miejsce pracy zostanie zatrudniona osoba z grup defaworyzowanych opisanych w LSR. W przypadku wystąpienia ryzyka nie osiągnięcia wskaźnika produktu LGD może wprowadzić dodatkowy warunek do ogłoszenia o naborze dotyczący zmniejszenia kwoty wsparcia w celu osiągnięcia założonych wskaźników.

W zakresie innym niż wymieniony w §2 ust. 1 pkt 2 lit. a, b, c: pomoc przyznawana jest w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota wsparcia wynosi 300 tys. zł. W przypadku jednostki samorządu terytorialnego pomoc przyznawana jest w wysokości 63,63% kosztów kwalifikowanych, a maksymalna kwota kosztów kwalifikowanych wynosi do 300 tys. zł.

4. Informacja o realizacji projektów grantowych, operacji własnych oraz projektów współpracy

Projekty grantowe

LGD planuje zrealizować 4 projekty grantowe. **Beneficjentami będą organizacje pozarządowe.** Pomoc przyznawana będzie w wysokości 100 % kosztów kwalifikowanych, przy czym wartość pojedynczego grantu w zależności od tematyki musi się mieścić w przedziale:

- a) Dobro wspólne źródłem aktywizacji społeczności lokalnej (**remont i modernizacja obiektów użyteczności publicznej, budowa małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej itp.**), 20-25 tys. – łączna wartość projektów 300 tys. zł
- b) Tworzenie i rozwijanie oferty regionu w oparciu o lokalne zasoby (**platformy internetowe, pakiety turystyczne, publikacje, targi lokalne itp.**), 10-30 tys. – łączna wartość projektów 250 tys. zł
- c) Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej: rozwój oferty na funkcjonowanie i wykorzystanie potencjału społeczności lokalnej i miejsc integracji społecznej oraz podjęcie działań w kierunku poprawy współpracy sektorów (**animacja czasu wolnego, współpraca międzysektorowa, oferta na funkcjonowanie i wykorzystanie potencjału miejsc integracji społecznej itp.**), 9-14 tys. – łączna wartość projektów 300 tys. zł
- d) Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej: podnoszenie aktywności społecznej podmiotów życia społecznego (**doposażenie działalności zespołów folklorystycznych, sportowych, lokalnych itp.**) 10-20 tys. – łączna wartość projektu 300 tys. zł.

Operacje własne

LGD planuje zrealizować jedną operację własną ważną z punktu widzenia Celu Ogólnego 2 o wartości maksymalnie 50 000,00 zł. **Dofinansowanie będzie wynosiło 95 %, natomiast 5 % stanowić będzie wkład własny.** Projekt dotyczy wprowadzenia marki lokalnej obszaru działania LGD Partnerstwo Izerskie na rynek krajowy i międzynarodowy. Posiadamy już bazę twórców i producentów lokalnych, którzy pod wspólną marką będą promować siebie i obszar. Operacja zakłada sfinansowanie: opracowanie strategii wdrażania marki lokalnej, zaprojektowanie i wykonanie jej znaku, wydanie materiałów promocyjnych dot. marki. Powyższe działanie pobudzi integrację różnych podmiotów działających na obszarze i przez to pobudzi tożsamość mieszkańców i aktywność lokalnej społeczności. LGD zrealizuje samodzielnie operację własną pod warunkiem, że nie zgłosi się inny podmiot gotowy zrealizować te przedsięwzięcie.

Projekty współpracy

1. Osiedłana Kraina

W oparciu o doświadczenie i zasoby zgromadzone przy realizacji projektu współpracy realizowanego w okresie 2007-2013, pt.: „Szlaki Konne Orężem Turystyki”, planujemy kontynuować tematykę związaną z rozwojem turystyki jeździeckiej. Projekt zakłada opracowanie, utworzenie i wdrożenie na terenie 6 regionów w 3 województwach

przemysłanej, opartej na faktycznej analizie potrzeb klienta (turysty) oferty pakietu turystycznego w oparciu o istniejące szklaki i bazę turystyczną. Klienci będą mogli zapoznać się z ofertą, zamówić realizację przy użyciu internetowych on-linowych rozwiązań. W każdym regionie będzie zorganizowane miejsce pracy dla przeszkolenia 6 osób w zakresie obsługi i sprzedaży oferty pobytovej dla klientów. Dla uwiarygodnienia i prawidłowości opracowanych pakietów przewiduje się testowanie pakietów poprzez ich organizację i przebieg zgodnie z wcześniej opracowanymi zasadami popytu i zaoferowanymi atrakcjami. To testowanie jest też elementem promocji i budowania więzi pomiędzy partnerami zaangażowanymi w projekcie. Potwierdzeniem woli współpracy jest podpisanie porozumienia przez wszystkich partnerów. Partnerzy: Stowarzyszenie „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” – koordynator, „Stowarzyszenie LGD-Partnerstwo Izerskie”, Stowarzyszenie Światowid, Stowarzyszenie LGD Bory Dolnośląskie, MAS Frydlantsko, z.s., Stowarzyszenie "Dolina Wełny". Projekt będzie realizowany w latach 2017-2019, a jego cele są następujące:

Cel ogólny: Wspieranie i kreowanie współpracy regionalnej i ponadregionalnej dla wzmocnienia i profesjonalizacji oferty turystyki i rekreacji na terenie województw Wielkopolskiego, Lubuskiego, Dolnośląskiego i terenu działania partnera Czeskiego oraz zwiększenie atrakcyjności jej wykorzystania do 30 grudnia 2019 roku.

Cele szczegółowe:

1. Promocja, profesjonalizacja i rozwój turystyki na obszarach objętych LSR poprzez opracowanie, utworzenie, przetestowanie oraz promocję pakietów turystyczno-rekreacyjnej oferty pobytovej dla mieszkańców i turystów w regionach objętych projektem OK”, oraz organizację wymiany dzieci i młodzieży połączoną z nauką języka czeskiego i polskiego.
2. Utworzenie lokalnych partnerstw wzmocniających współpracę gospodarczą, społeczną i międzynarodową w obszarze rozwoju turystyki i rekreacji w regionach objętych projektem OK.
3. Wzrost kapitału społecznego na terenach objętych projektem OK poprzez zwiększenie zaangażowania i współpracy mieszkańców, przedsiębiorców i przedstawicieli władz lokalnych dla rozwiązywania potrzeb profesjonalizacji, organizacji i dywersyfikacji ofert turystyczno-rekreacyjnych regionu.
4. Rozwijanie rynku zbytu usług turystycznych, utworzonych pakietów turystyczno-rekreacyjnej oferty pobytovej dla mieszkańców i turystów w regionach objętych projektem OK, poprzez utworzenie miejsc pracy w regionach dla osób zajmujących się ich sprzedażą, organizacją i promocją.

Działania merytoryczne: opracowanie i testowanie pakietów turystycznych, przygotowanie narzędzi do sprzedaży pakietów – strona www, szkolenie dla osób, które zajmą się sprzedażą pakietów, wymiana międzynarodowa dzieci i młodzieży połączona z nauką języków polskiego i czeskiego, utworzenie specjalistycznej bazy infrastrukturalnej dla obsługi pakietów, promocja projektu.

Projekt realizuje 4 cele szczegółowe LSR oznaczone 2.1.1., 2.1.2., 2.1.3., 2.3.1. oraz wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania, które są dokładnie opisane w porozumieniu współpracy.

2. Korzenie i Skrzydła

Projekt zakłada utworzenie na terenie 6 regionów w 3 województwach przemysłanej, opartej na korzeniach jakimi są lokalne, specyficzne zasoby kulturowe, przyrodnicze, historyczne ciekawej, nowatorskiej, innowacyjnej bazy edukacji poza formalnej dla osób w wieku od 2 lat do 100 i więcej. W każdym regionie będzie zorganizowane miejsce pracy dla przeszkolonego edukatora (łącznie 6 edukatorów po jednym w każdym LGD), który będzie prowadzić zajęcia w utworzonych bazach edukacyjnych. Edukatorzy odbędą szkolenia podnoszące kompetencje społeczne i zawodowe w zakresie prowadzonych przez siebie działań. Partnerzy projektu utworzą jedną wspólną ofertę działań edukacyjnych promujących wszystkie regiony i potencjały i wzajemnie ją wypromują oraz stworzą warunki jej sprzedaży na rynku ofert turystyczno-edukacyjnych. Potwierdzeniem woli współpracy jest podpisanie porozumienia przez wszystkich partnerów. Partnerzy: Stowarzyszenie „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” – koordynator, „Stowarzyszenie LGD-Partnerstwo Izerskie”, Stowarzyszenie Światowid, Stowarzyszenie LGD Bory Dolnośląskie, Stowarzyszenie Turkowska Unia Rozwoju – T.U.R., Stowarzyszenie "Dolina Wełny".

Cel ogólny: Wspieranie i kreowanie współpracy regionalnej i ponadregionalnej dla wzmocnienia i zwiększenia efektywności kapitału społecznego opartego o działania edukacyjne z wykorzystaniem lokalnych potencjałów i zasobów na terenie województw wielkopolskiego, lubuskiego i dolnośląskiego do 30 grudnia 2019 roku.

Cele szczegółowe:

1. Promocja, profesjonalizacja i rozwój edukacji poza formalnej opartej na lokalnych potencjałach i zasobach na obszarach objętych projektem poprzez opracowanie, stworzenie baz edukacyjnych i utworzenie spójnej oferty dla mieszkańców i turystów w regionach objętych projektem „KiS”,
2. Utworzenie lokalnych, profesjonalnych, opartych o innowatorskie rozwiązania baz edukacyjnych będących niekomercyjną infrastrukturą kulturalno-turystyczną w regionach objętych projektem „KiS”,
3. Wzrost kapitału społecznego na terenach objętych projektem „KiS” poprzez zwiększenie zaangażowania i współpracy mieszkańców, przedsiębiorców i przedstawicieli władz lokalnych dla rozwiązywania potrzeb profesjonalizacji, organizacji i dywersyfikacji oferty edukacyjnej regionu.”
4. Rozwijanie rynku zbytu usług edukacyjnych utworzonych ofert dla mieszkańców i turystów w regionach objętych projektem „KiS”, poprzez utworzenie miejsc pracy w regionach dla edukatorów.

Działania merytoryczne: opracowanie oferty edukacyjnej, przeszkolenie edukatorów, przygotowanie i wyposażenie centrów edukacyjnych, opracowanie materiałów do prowadzenia zajęć.

- a) Projekt realizuje 4 cele szczegółowe LSR oznaczone 2.1.1., 2.1.2., 2.1.3., 2.3.1. oraz wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania, które są dokładnie opisane w Porozumieniu współpracy.

Rozdział VII Plan działania

Na obszarze LGD zaplanowano realizację działań w ramach dwóch celów głównych, które zostały sformułowane na podstawie diagnozy obszaru, analizy SWOT oraz problemów społeczności lokalnej Partnerstwa Izerskiego. Wszelkie działania prowadzone przez LGD będą mieć na celu systematyczną realizację założeń LSR: celów, przedsięwzięć oraz przyporządkowanych im wskaźników. Terminy i częstotliwość prowadzonych naborów oraz wybór typów operacji będą ustalone w sposób pozwalający na uzyskanie wymaganych poziomów wskaźników w kluczowych terminach pomiaru (2016-2018; 2019-2021, 2022-2023).

Planuje się organizację co najmniej 2 naborów wniosków w każdym roku oraz realizację dwóch projektów współpracy na przełomie okresu 2016-2018 i 2019-2021. Przez cały czas trwania naborów w biurze LGD prowadzone będzie doradztwo oraz spotkania informacyjno-konsultacyjne dla beneficjentów, których tematyka i częstotliwość będzie dostosowana do potrzeb wnioskodawców. Intensyfikację działań aktywizacyjnych jak i wysoki stopień realizacji wskaźników zaplanowano na pierwszy okres od 2016 do 2018 roku. Celem jest poinformowanie jak największej liczby beneficjentów, zapoznanie mieszkańców z działaniami PROW 2014-2020 i przede wszystkim zaangażowanie społeczności lokalnej do realizacji LSR. Doświadczenia z poprzedniego okresu programowania wskazują na potrzebę szczegółowego informowania Beneficjentów o realizacji działań, aby unikać sytuacji związanych z rezygnacją wnioskodawców z realizacji operacji. Założono, że realizacja przedsięwzięć potrwa najdłużej do końca 2021 roku, po którym zaplanowano kampanię informacyjną o zrealizowanych przedsięwzięciach.

W latach 2016-2018 zaplanowano realizację przedsięwzięć z zakresu celów szczegółowych zawartych w LSR, za wyjątkiem przedsięwzięcia **1.1.3 „Tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego”**. Ponad 50% budżetu LSR zostało przeznaczone na operacje w zakresie rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD Partnerstwo Izerskie, odpowiadając na problem niskiego poziomu przedsiębiorczości opartego o lokalne zasoby oraz duże bezrobocie obszaru. Będą to konkursy otwarte skierowane do osób fizycznych, przedsiębiorców, spółek, spółdzielni socjalnych, organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą. Najwyższą pulę środków z celu szczegółowego 1.1, około 52% zaplanowano na przedsięwzięcie **„Tworzenie nowych podmiotów gospodarczych z uwzględnieniem osób z grup defaworyzowanych”**. Przedsięwzięcie to realizowane będzie w latach 2016-2021 przy czym poziom 63% realizacji wskaźnika wyznaczono do 2018 roku, a do roku 2021 wskaźnik wzrośnie o kolejne 37% osiągając poziom 100%. Na przedsięwzięcie związane z **„Rozwojem istniejących podmiotów gospodarczych oraz podnoszenia kompetencji osób biorących udział w tworzeniu i rozwijaniu podmiotów gospodarczych z uwzględnieniem osób z grup defaworyzowanych”** przewidziano kwotę 3 200 000,00zł która stanowi niespełna 42% kwoty przeznaczonej na tworzenie miejsc pracy na obszarze LGD. W latach 2016-2018 zaplanowano osiągnięcie wskaźnika na poziomie 38%, w kolejnych latach do roku 2021 zaplanowano wzrost do 100%. Około 6 % budżetu na realizację celu „Obszar o rozwiniętej przedsiębiorczości w oparciu o lokalne zasoby z zachowaniem zasad ochrony środowiska” przeznaczono na realizację przedsięwzięcia związanego z **„Tworzeniem inkubatorów przetwórstwa lokalnego”**. Realizację przedsięwzięcia skierowanego do organizacji pozarządowych i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zaplanowano w przedziale czasowym od 2019 do 2021 roku. *W zakresie wysokości premii LGD przyjęła maksymalną wartość wsparcia 100% opierając się na analizie SWOT i diagnozie wynikającej ze specyfiki położenia obszaru oraz wynikach w zakresie wysokości środków na tworzenie działalności w latach 2007-2013.*

Cel ogólny 2 **„Lokalne społeczności aktywnie współpracujące i utożsamiające się z Partnerstwem Izerskim”** realizowany będzie w ramach trzech celi szczegółowych. Cel szczegółowy 2.1 **„Przyjazna przestrzeń publiczna pobudzająca aktywność Partnerstwa Izerskiego”** realizowany będzie poprzez przedsięwzięcie **„Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej”**. Z uwagi na zakres potrzeb mieszkańców i charakter preferowanych operacji przedsięwzięcia realizowane będą w ramach projektów grantowych, oraz projektu współpracy. Osiągnięcie w pełni wskaźników z operacji grantowych zaplanowano na lata 2016-2018, natomiast projekt współpracy, zaplanowano na dwa przedziały czasowe 2016-2018 oraz w pełni realizację wskaźnika w drugim przedziale do 2021 roku. Kolejnym przedsięwzięciem realizowanym w ramach celu szczegółowego 2.1. jest **„Współpraca i partnerstwo w oparciu o lokalne zasoby”** który dotyczy działań projektów współpracy i realizowany będzie od 2017 do 2019 roku. Działania związane z przedsięwzięciem **„Dobro wspólne źródłem aktywizacji społeczności lokalnej”** skierowane są do JST, organizacji pozarządowych, związków wyznaniowych i realizowane będą w dwóch przedziałach czasowych od 2016 do 2018 oraz od 2019 do 2021 roku. W latach 2019-2021 zaplanowano kontynuację działań w ramach ww. zakresu, realizację projektu współpracy oraz projektu grantowego. Z uwagi na szeroki zakres i wysoki budżet przeznaczony na omawiane przedsięwzięcie zaplanowano osiągnięcie 100% wskaźników w roku 2021. „Działania administracyjno-informacyjne prowadzone przez biuro LGD” zaplanowano na lata 2016-2023, najwięcej zadań w tym zakresie

zaplanowano w latach 2016-2018. Będą to ogłoszenia w lokalnych mediach, materiały informacyjne, spotkania informacyjno-konsultacyjne dla Beneficjentów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR oraz badania ewaluacyjne i inne zadania animujące społeczność do realizacji LSR.

Ogółem w latach 2016-2021 na realizację operacji z zakresu celu 2.1. założono kwotę 6 600 000,00 zł co stanowi blisko 44% budżetu LSR na realizację działań PROW 2014-2020 na obszarze LGD Partnerstwo Izerskie. Wysoki udział środków finansowych zaplanowanych na tego typu operacje jest odpowiedzią na zapotrzebowanie obszaru, wynikające z analizy SWOT i lokalnych potrzeb. *Do realizacji celu założono wsparcie do maksymalnego poziomu 100% dla beneficjentów innych niż jednostki sektora finansów publicznych.*

Budżet przeznaczony na cel szczegółowy 2.1. „**Ochrona lokalnych zasobów**” wynosi 400 000,00 zł. Zaplanowano 100% realizacji wskaźnika w latach 2016-2018. Wspierane będą działania polegających na rewitalizacji obiektów i miejsc należących do dziedzictwa przyrodniczego. Beneficjentami działań będą JST i organizacje pozarządowe. *Do realizacji celu założono wsparcie do maksymalnego poziomu 100% dla beneficjentów innych niż jednostki sektora finansów publicznych.*

Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych wskazały na problem niespójnej promocji obszaru, słabej promocji produktów i usług lokalnych oraz braku kompleksowej oferty dla turystów i mieszkańców. Odpowiedzią na wskazany problem jest cel szczegółowy 2.3 „**Promocja regionu i jego walorów**” i realizacja przedsięwzięcia „**Tworzenie i rozwijanie oferty regionu w oparciu o lokalne zasoby**” zaplanowana na lata 2019-2021 w ramach projektu grantowego oraz projektu współpracy i operacji własnej dotyczącej budowy marki regionu w latach 2019-2021. Działania skierowane do organizacji pozarządowych, zakładają szeroką promocję obszaru i produktów lokalnych, tworzenie pakietów turystycznych, sieciowanie punktów Informacji Turystycznej itp. *Do realizacji ww. celów szczegółowych, które spełniają oczekiwania społeczności lokalnej założono wsparcie do poziomu 100%, za wyjątkiem operacji własnych, której dofinansowanie przewidziano w wysokości 95% kosztów kwalifikowalnych.*

Podsumowując, planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW 2014-2020 będzie stanowić 51,3 % budżetu. Najwyższa kwota 7 900 000,00 zł zostanie rozdysponowana w latach 2016-2018, natomiast w przedziale czasowym od 2019 do 2021 zaplanowano w budżecie kwotę 7 100 000,00 zł.

Stale rosnąca aktywność mieszkańców, połączona ze wsparciem i doradztwem prowadzonym przez biuro LGD jest gwarancją sukcesu realizacji LSR.

Plan działania, osiągnięcia wskaźników produktu dla poszczególnych celów ogólnych i szczegółowych został przedstawiony w **Załączniku nr 1 do LSR** zgodnie z obowiązującym wzorem.

Rozdział VIII Budżet LSR

LGD zakłada realizację Lokalnej Strategii Rozwoju jednofunduszowej, wykorzystującą środki PROW 2014-2020. Zakres wsparcia oraz wkład środków publicznych w jego realizację na poszczególne działania z PROW przedstawia Załącznik nr 4 do LSR. Wysokość kosztów bieżących określono zgodnie z rozporządzeniami Unii Europejskiej (1303/2013) ustawami i rozporządzeniami krajowymi. Koszty obejmują przede wszystkim: koszty operacyjne, personelu, szkoleń, ewaluacji oraz inne koszty, które muszą być poniesione dla prawidłowego i sprawnego wdrażania Lokalnej strategii Rozwoju. W wyniku różnicy pomiędzy maksymalną kwotą przeznaczoną na funkcjonowanie lokalnej grupy działania, a kosztami bieżącymi ustalono kwotę przeznaczoną na działania aktywizacyjne. Obejmują one koszty związane z animowaniem, wspieraniem społeczności lokalnych w zakresie realizacji celów oraz działań szkoleniowych i doradczych jak i informacyjno-promocyjnych dotyczących całego obszaru, wynikające z budżetu przeznaczonego na realizację działania 19.4 tj. realizacja LSR. Działania w zakresie kosztów bieżących i aktywizacji służą przede wszystkim do realizacji dwóch celów ogólnych oraz celów szczegółowych i przedsięwzięć zapisanych w LSR poprzez działania informacyjne, szkoleniowe i ciągłą dyspozycyjność pracowników biura LGD w zakresie doradztwa i obsługi naborów. Główne wsparcie będzie dotyczyć realizacji LSR przez społeczność obszaru w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy jak i aktywności w pozostałych celach. W planie finansowym uwzględniono wielkość wkładu EFROW i budżet państwa, przewidziano również wkład pochodzący od beneficjentów będących jednostkami sektora finansów publicznych, dla których określono wsparcie na działania inwestycyjne, wymagających większych wkładów finansowych, a przyczyniających się w znacznym stopniu do uatrakcyjnienia obszaru dla mieszkańców jak i potencjalnych turystów. Uwzględniono również realizację projektu współpracy działanie 19.3 zakładając 2% wysokość wsparcia do 2018 r. oraz kwotę 3% do roku 2019. Do wniosku załączono porozumienie podpisane przez partnerów realizujących dwa projekty współpracy w tym jeden międzynarodowy. Istotą projektu współpracy jest tworzenie partnerstwa lokalnego i ponadregionalnego, realizuje cel ogólny – wspieranie i kreowanie współpracy regionalnej i ponad regionalnej dla wzmocnienia i zwiększenia efektywności kapitału społecznego opartego o działania edukacyjne z wykorzystaniem lokalnego potencjału i zasobów na terenie województw wielkopolskiego, lubuskiego i dolnośląskiego do 2019 r., projekt międzynarodowy realizuje cel ogólny; Wspieranie i kreowanie współpracy regionalnej i ponad regionalnej dla wzmocnienia i profesjonalizacji oferty turystyki i rekreacji na terenie

województw wielkopolskiego, lubuskiego, dolnośląskiego i terenu działania Partnera Czeskiego oraz zwiększenie atrakcyjności jej wykorzystania do 2019 r. Porozumienia zawierają koszty realizacji projektów.

Rozdział IX Plan komunikacji

Komunikacja to proces przekazywania informacji pomiędzy uczestnikami, w tym wypadku pomiędzy LGD, a społecznością lokalną. Plan komunikacji dotyczy okresu 2016 – 2023, konkretnych działań i projektów ściśle powiązanych z realizacją LSR przez LGD. Plan komunikacji w swej konstrukcji zawiera cele, działania komunikacyjne adekwatne do celów, a także adresatów i środki/narzędzia przekazu informacji, których LGD będzie używało w przekazywaniu informacji na poszczególnych etapach wdrażania LSR. Poprzez zaplanowane wskaźniki LGD będzie miała obraz problemów w przepływie informacji i możliwość korygowania swoich działań w celu polepszenia komunikacji.

Cele planu komunikacji

1. Utworzenie jednolitego, spójnego, przejrzystego i pozytywnego wizerunku LGD.
2. Wzrost wiedzy mieszkańców Partnerstwa Izerskiego nt. założeń LSR.
3. Sprawny przepływ informacji o stanie realizacji LSR w odniesieniu do celów, wskaźników oraz wykorzystania środków w poszczególnych programach.
4. Jasny i wszechstronny sposób przekazywania informacji o zasadach, rodzajach operacji i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR.
5. Uzyskanie informacji zwrotnej na temat oceny jakości pomocy i działań świadczonych przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia korekt w tym zakresie.
6. Zapewnienie szerokiego włączenia mieszkańców z różnych sektorów i grup interesów ze szczególnym uwzględnieniem grupy defaworyzowanej w etapy wdrażania, monitoringu i ewaluacji LSR.

Kategoria grup docelowych to beneficjenci, odbiorcy rezultatów zrealizowanych projektów, uczestnicy działań i projektów. Są to osoby, do których będą kierowane działania LGD realizowane w ramach LSR.

1. **Beneficjenci** to osoby bądź instytucje, które będą realizowały projekty zaplanowane w ramach LSR: organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje), organizacje nie posiadające osobowości prawnej, przedsiębiorstwa (małe, mikro i średnie), związki wyznaniowe (kościół), Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST), osoby fizyczne ze szczególnym uwzględnieniem grupy defaworyzowanej.
2. **Odbiorcy rezultatów zrealizowanych projektów** to mieszkańcy i turyści, którzy korzystają z efektów realizacji LSR w oparciu o lokalne zasoby.
3. Kolejną grupą objętą planem komunikacji są **uczestnicy działań i projektów**. Należą do nich: dzieci, młodzież (osoby w wieku 18-35 lat), osoby bezrobotne, osoby 50+ (osoby w wieku powyżej 50 roku życia), osoby zatrudnione przez lokalnych przedsiębiorców.
4. Poza powyżej wymienionymi grupami docelowymi należy zwrócić uwagę na rolę mediów lokalnych i grup opiniotwórczych (w tym m.in. ekspertów z dziedziny gospodarki, polityki regionalnej, naukowców) w przepływie informacji i kształtowaniu wizerunku LGD i wszystkich działań związanych z realizacją LSR. Nie zostały one wymienione w planie jako adresaci, ale jako środki/narzędzia komunikacji. Jednak zwracamy uwagę na ich dużą rolę opiniotwórczą, którą zaznaczamy w tym procesie.

Wyodrębnione w planie grupy defaworyzowane: młodzież (osoby w wieku od 18 do 35 lat), osoby 50+ (osoby powyżej 50 roku życia), długotrwale bezrobotni (osoby pozostające bez pracy ponad rok), kobiety.

Środki przekazu wykorzystane podczas realizacji planu: spotkania i konferencje, telewizja, radio, Internet (strony internetowe, fora społecznościowe), mobilna aplikacja IZERY, prasa (artykuły, informacje prasowe, wkładka do gazety), plakaty, foldery, ulotki, gadzety, tablice informacyjne w gminach, sołectwach, w miejscach użyteczności publicznej tj.: ośrodki zdrowia, sklepy wiejskie, sołectwa i parafie, konferencje i spotkania informacyjne, polecenie innych osób tzw.: „poczta pantoflowa”, materiały i publikacje konferencyjne i szkoleniowe, w tym prezentacje, punkty konsultacyjne. Plan komunikacji stanowi **Załącznik nr 2 do LSR**.

Rozdział X Zintegrowanie

1. Spójność z innymi strategiami rozwoju

Cele i przedsięwzięcia LSR są zgodne i komplementarne z wieloma celami i kluczowymi działaniami opisane w dokumentach strategicznych na poziomie, województwa, regionu, kraju i Europy. Poniższa Tabela porównuje odpowiednie cele i działania obu strategii, które są ze sobą spójne.

Tabela 15. Spójność celów LSR z dokumentami strategicznymi na poziomie województwa, regionu, kraju i Europy

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego	Zgodność z celami LSR
Cel główny:	
Nowoczesna gospodarka i wysoka jakość życia w atrakcyjnym środowisku	C.O.1, C.O.2.
Cele szczegółowe:	
Rozwój gospodarki opartej na wiedzy	C.S.1., Przedsięwzięcie 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej	C.S.1.
Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw zwłaszcza MŚP	C.S.1., Przedsięwzięcie 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa	C.S.2.2, Przedsięwzięcie 2.2.1.
Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno – informacyjnej	C.S.1.
Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników	C.S.1., Przedsięwzięcie 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia	C.S.2.1.
Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne	C.S.2.1.
Strategia aglomeracji jeleniogórskiej	
Cele główne:	
Poprawa stanu infrastruktury technicznej	C.O.1, C.O.2.
Stymulowanie przedsiębiorczości	C.S.1., Przedsięwzięcie 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
Rozwój gospodarki opartej na wiedzy i kreatywności	C.S.1., Przedsięwzięcie 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
Rozwój kapitału ludzkiego	C.O.2.
Poprawa stanu środowiska	C.S.2.2 Przedsięwzięcie 2.2.1.
Turystyka	C.S. 2.3. Przedsięwzięcie C.S.2.3.1
Strategia rozwoju kraju 2020	
Cel główny	
Głównym celem strategii średniookresowej są wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybki i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.	C.O.1, C.O.2.
Strategia „Europa 2020”	
Cele główne	
Rozwój inteligentny, rozwój oparty na wiedzy i innowacjach	C.S.1., Przedsięwzięcie 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
Rozwój zrównoważony czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej	C.S.1., Przedsięwzięcie 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3
Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.	C.O.1, C.O.2.

Źródło: opracowanie własne LGD na podstawie dokumentów strategicznych na poziomie województwa, regionu, kraju i Europy

2. Spójność ze strategiami rozwoju gmin z obszaru LGD

Cele i przedsięwzięcia LSR są również w pełni spójne z celami strategicznymi strategii poszczególnych gmin członkowskich LGD, w tym w szczególności:

- 1. Strategia Rozwoju Gminy Sulików**, która w swoich założeniach ma wyznaczenie pola rozwoju gospodarki gminnej – maksymalną aktywizację przedsiębiorczości lokalnej przy jednoczesnym zwiększeniu różnorodności jej struktury funkcjonalnej i przestrzennej oraz zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców Gminy Sulików.

2. **Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Mirsk**, która przewiduje wzmocnienie trwałego rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój społeczeństwa i integrację wspólnoty lokalnej, a także ochronę środowiska naturalnego.
3. **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Świeradów – Zdrój**, której celem jest podjęcie działań w kierunku budowy i modernizacji infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi gospodarczemu, podjęcie działań w kierunku zwiększenia ochrony środowiska naturalnego oraz stworzenie warunków dla zachowania obiektów dziedzictwa kulturowego.
4. **Strategia Rozwoju Gminy Warta Bolesławiecka**, której celem jest wysoka jakość życia, czyste środowisko, wykorzystanie potencjalnych zasobów w promowaniu Gminy jako optymalnego miejsca do zamieszkania i inwestowania.
5. **Strategia Rozwoju Gminy Nowogrodzic**, która w swoich założeniach ma rozwój gospodarczy, poprawę życia jakości mieszkańców oraz ochronę środowiska naturalnego.
6. **Strategia Rozwoju Gminy Olszyna**, która zamierza wspierać rozwój infrastruktury technicznej wraz z ochroną środowiska jako czynnika tworzącego dogodne warunki inwestycyjne i życia mieszkańców gminy. Dążyć do poprawy warunków inwestycyjnych na terenie gminy oraz promocji lokalnej przedsiębiorczości, a także rozwijać obszary wiejskie.
7. **Strategia Rozwoju Gminy Leśna**, której celem jest wspieranie rozwoju obszarów przedsiębiorczości, rozwijanie usług turystyczno – rekreacyjnych oraz zintegrowanie przestrzenne i społeczne.
8. **Strategia Rozwoju Gminy Lubań**, która zakłada zapewnienie ochrony zasobów przyrodniczych na terenie gminy, wyrównanie szans rozwoju na wsi, a także wspieranie powstawania nowych inwestycji oraz tworzenie nowych korzystnych warunków do rozwoju istniejących podmiotów gospodarczych w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju.
9. **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zawidów**, której celem jest redukcja skali zjawisk zagrożeń patologiami społecznymi, aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz partnerstwo na rzecz aktywnej integracji środowiska lokalnego.
10. **Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Lubomierz**, której celem jest zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, poprawa infrastruktury i zaplecza technicznego pod rozwój gospodarczy, rozwój turystyki oraz wzrost dobrobytu i jakości mieszkańców gminy Lubomierz, podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności w regionie, kraju i zagranicą.
11. **Strategia Rozwoju Gminy Zgorzelec**, która zakłada wzrost przedsiębiorczości oraz poprawa poziomu usług w sferze społecznej.
12. **Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Gryfów Śląski**, która przewiduje rewitalizację zabytków, budynków i infrastruktury, promowanie przedsiębiorczości oraz wspieranie dostępu lokalnych przedsiębiorstw do kapitału na innowację, ogólną informatyzację społeczeństwa, rozwój kapitału społecznego oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających rozwojowi turystyki.
13. **Strategia Rozwoju Gminy Stara Kamienica**, której celem jest zrównoważony rozwój gminy Stara Kamienica poprzez osiągnięcie ładów: ekologicznego, gospodarczego, społecznego i przestrzennego.

3. Wewnętrzna integracja LSR

Przewidziane w LSR operacje są ze sobą ściśle zintegrowane, zarówno na poziomie celów ogólnych, jak i w ramach poszczególnych celów szczegółowych. Cele ogólne są ze sobą spójne, ponieważ dotyczą głównych sfer życia i działalności człowieka – pracy, zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych oraz czasu wolnego. Cel szczegółowy CS.1.1 w ramach realizacji przedsięwzięć zakłada tworzenie nowych miejsc pracy poprzez zakładanie i rozwijanie działalności gospodarczych, a także utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego. Wszystkie działania są ze sobą spójne, bo wsparcie dla przedsiębiorców ma nie tylko charakter bezpośredniej pomocy finansowej, ale także pobudzania ich indywidualną aktywności. Cele szczegółowe CS.2.1, CS.2.2 i CS.2.3. są ze sobą spójne gdyż realizacja ich przedsięwzięć wymaga współpracy wszystkich sektorów poprzez tworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej pobudzającej aktywność społeczeństwa, a także promocji regionu i jego walorów. Wszystkie przedsięwzięcia łączy założenie maksymalnego wykorzystania lokalnych zasobów (surowców, upraw, infrastruktury, położenia geograficznego, dziedzictwa lokalnego, potencjał u mieszkańców). Efektem będzie mocniejsze związanie lokalnych społeczności z miejscem zamieszkania, ukształtowanie się prawdziwie obywatelskiego społeczeństwa i doprowadzenie do tego, aby mieszkańcy traktowali swoje miejscowości i gminy jak prawdziwe „małe ojczyzny”. Realizacja wszystkich przedsięwzięć zapewni zrównoważony i zgodny z zasadami dbałości o środowisko rozwój całego obszaru LGD we wszystkich dziedzinach życia jego mieszkańców.

Rozdział XI Monitoring i ewaluacja

Często utożsamiane dwa pojęcia: monitoring i ewaluacja, to z definicji dwie różne czynności wykonywane w procesach wdrażania LSR. Zgodnie z definicją monitoring to systematyczne gromadzenie informacji ilościowych

ijakościowych z zakresu funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji LSR z punktu widzenia rzeczowego i finansowego. A więc monitoring jest wewnętrznym mechanizmem oceny działalności LGD w procesie wdrażania LSR. Natomiast ewaluacja to systematyczne badanie wartości lub cech planu działania z punktu widzenia określonych wcześniej kryteriów. Celem monitoringu jest ocena skuteczności wdrażanej strategii oraz ocena zgodności realizacji operacji z założonymi celami. Natomiast celem ewaluacji jest ocena rzeczywistych (on-going) lub spodziewanych (ex-post) efektów realizacji operacji. Lokalna strategia rozwoju jest znaczącym instrumentem w zarządzaniu rozwojem lokalnym. Aby instrument ten działał prawidłowo powinny być spełnione następujące warunki: wysoka jakość LSR, odpowiadająca na potrzeby społeczności lokalnej, wysoka jakość kapitału intelektualnego LGD, kapitał społeczny tkwiący w społeczności lokalnej, gotowy na aktywne uczestnictwo zarówno w tworzeniu LSR, jak i jej wdrażaniu, a także stały nadzór nad procesem wdrażania celów zapisanych w strategii i wpisujących się w nie przedsięwzięć i operacji projektowych w procesach monitorowania i ewaluacji. Mamy bowiem doświadczenie we wdrażaniu poprzednich strategii rozwoju. Społeczność lokalna wykazała się w poprzednich okresach programowania dużą aktywnością i wolą współdziałania, czego dowodem jest duże zainteresowanie i udział w procesie budowy LSR 2014-2020. Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu stanowią **Załącznik nr 3 do LSR**.

Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

LSR jest dokumentem strategicznym, założenia w niej zawarte mają charakter długofalowy, a jej efekty mogą potencjalnie znacząco wpływać na środowisko, dlatego też należało zbadać już na etapie jej projektowania, czy podlega ona strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Konieczność przeprowadzenia takiej oceny zależy od indywidualnej zawartości dokumentu, zewnętrznych uwarunkowań jego realizacji oraz ryzyka wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000, w związku z realizacją zaplanowanych na ich terenie przedsięwzięć. Dlatego też, LGD w dniu 9 listopada 2015 r. (znak sprawy L.dz. 144/11/2015) zwróciła się do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOS) we Wrocławiu oraz w dniu 29 listopada 2015 r. (znak sprawy L.dz. 144/11/2015) do Dolnośląskiego Powiatowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego z wnioskiem o stwierdzenie, czy istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu tworzonej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla obszaru Stowarzyszenie LGD Partnerstwo Izerskie.

W dniu 8 grudnia wpłynęła odpowiedź od Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (znak sprawy WSI.410.632.2015.DK) na wniosek z dnia 9 listopada 2015 r. (data wpływu 16 listopada 2015 r.) po zapoznaniu się z treścią wniosku oraz treścią projektu i załączonych do niego materiałów, a także po uwzględnieniu uwarunkowań, o których mowa w art. 49 ust. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) wyraża opinię, iż dla projektu Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2016-2022 nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W odpowiedzi na pismo z dnia 29.11.2015 r. (znak sprawy ZNS.9011.3.1929.2015.JŁ) Wojewódzka Stacja Epidemiologiczna we Wrocławiu poinformowała nas, iż nie ma potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny przedłożonego projektu Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016-2022.

Wykaz wykorzystanej literatury

1. Analiza potrzeb społeczeństwa oraz oczekiwań mieszkańców, turystów i potencjalnych beneficjentów obszaru LGD Partnerstwo Izerskie. Raport z badań ilościowych i jakościowych, Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.
2. Bank Dany Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny
3. Bienias S., i in. Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012
4. Bloch E., Kościelecki P., Śpiewak R., Zalewska K.,
5. Bloch E., Weremiuk A. Wskaźniki w zarządzaniu strategicznym. Podręcznik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012
6. Kot T., Weremiuk A., Wskaźniki w zarządzaniu strategicznym. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012
7. Oktawiusz Chrzanowski, Ewa Rościszewska, Partycypacja publiczna krok po kroku, Warszawa, 2015
8. Podręcznik tworzenia i ewaluacji wskaźników w lokalnych strategiach rozwoju, Warszawa 2010
9. Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych strategii Rozwoju na lata 2014-2020
10. Program Rozwoju Obszarów wiejskich na lata 2014-2020
11. Raport z badania ewaluacyjnego wdrażania LSR obszaru „Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Izerskie”
12. Reglamente de participacio ciutadana de Figaro-Montmany (Regulamin partycypacji obywatelskiej gminy Figaro-Montmany), Gmina Figaro-Montmany, 2006
13. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji

w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

14. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006
15. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005
16. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008
17. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności
18. Wytyczne dla podmiotów lokalnych dotyczące rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
19. Zasady finansowania „Wsparcia przygotowawczego” i „Wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” oraz ustalania alokacji środków na lokalną strategię rozwoju w ramach działania LEADER objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
20. Zasady realizacji instrumentu Rozwój lokalny kierowany przez społeczność w Polsce, Warszawa 2014
21. Zasady realizacji operacji finansowych w ramach poddziałania 19.2 Wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność PROW 2014-2020

Spis rysunków, tabel i wykresów

Rysunek 1. Mapa obszaru LGD na tle województwa oraz mapa ukazująca spójność	5
Rysunek 2. Struktura Biura LGD.	10
Rysunek 3. Cele ogólne, szczegółowe i przedsięwzięcia	36
Tabela 1. Obszar działania LGD z podziałem na gminy.	4
Tabela 2. Metody partycypacyjne, spotkania konsultacyjne i analiza wniosków z konsultacji	13
Tabela 3. Stopa bezrobocia z podziałem na powiaty.	20
Tabela 4. Udział bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym.	20
Tabela 5. Dochód podatkowy – wskaźnik „G”.	21
Tabela 6. Zestawienie działalności gospodarczych wg kodów PKD	22
Tabela 7. Procent mieszkańców objętych pomocą społeczną	25
Tabela 8. Mocne strony.	29
Tabela 9. Słabe strony.	30
Tabela 10. Szanse.	30
Tabela 11. Zagrożenia	31
Tabela 12. Powiązanie analizy SWOT z diagnozą.....	32
Tabela 13. Matryca problemów	37
Tabela 14. Cele ogólne i szczegółowe.....	42
Tabela 15. Spójność celów LSR z dokumentami strategicznymi na poziomie województwa, regionu, kraju i Europy.	55
Wykres 1. Udział poszczególnych sektorów w LGD Partnerstwo Izerskie	8
Wykres 2. Udziały poszczególnych sektorów w Radzie Programowej.....	8
Wykres 3. Liczba ludności i przyrost naturalny na obszarze LGD	19
Wykres 4. Liczba ludności z podziałem na wiek.	19
Wykres 5. Liczba bezrobotnych z podziałem na płeć	20
Wykres 6. Wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru REGON przypadających na 10 tys. mieszkańców	22
Wykres 7. Ilość prowadzonych działalności gospodarczych na obszarze LGD.....	23
Wykres 8. Liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców	24
Wykres 9. Liczba obiektów noclegowych oraz liczba udzielonych noclegów na obszarze LGD.....	28
Wykres 10. Wskaźnik Schneidera.	28

Załączniki do LSR

Załącznik nr 1 Plan Działania

Cel ogólny	lata		2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem		Progra m	Podziałanie/ zakres programu	
	Nazwa wskaźnika		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN			
Cel ogólny 1 Obszar Partnerstwa Izerskiego rozwinięty gospodarczo																
Cel szczegółowy 1.1 Obszar o rozwiniętej przedsiębiorczości w oparciu o lokalne zasoby z zachowaniem zasad ochrony środowiska.																
Przedsięwzięcie	Wskaźnik produktu	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN				
1.1.1 Tworzenie nowych podmiotów gospodarczych, z uwzględnieniem osób z grup defaworyzowanych	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	25 sztuka	63%	2 500 000	15 sztuka	100 %	1 500 000	-	-	-	40 sztuk	4 000 000	PROW	Realizacja LSR,		
	Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	19 sztuk	63%		11 sztuk	100 %		-	-		30 sztuk					
	Liczba nowych miejsc noclegowych	35 sztuk	100 %		0 sztuk	100 %		-	-		35 sztuk					

1.1.2 Rozwój istniejących podmiotów gospodarczych, podnoszenie kompetencji osób biorących udział w tworzeniu i rozwijaniu podmiotów gospodarczych z uwzględnieniem osób z grup defaworyzowanych	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa,	6 sztuk	38%	1 400 000	10 sztuk	100%	1 800 000	-	-	-	16 sztuk	3 200000	PROW	Realizacja LSR
	Liczba zrealizowanych operacji ukierunkowanych na innowacje	4 sztuki	38%		6 sztuk	100%		-	-		10 sztuk			
1.1.3. Tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego	Liczba nowych inkubatorów (centrów) przetwórstwa lokalnego	-	-	-	1 sztuka	100%	500 000	-	-	-	1 sztuka	500 000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1.1				3 900 000			3 800 000			-		7 700 000		
Razem cel ogólny 1				3 900 000			3 800 000			-		7 700 000		
Cel ogólny 2 Lokalne społeczności aktywnie współpracujące i utożsamiające się z Partnerstwem Izerskim														
Cel szczegółowy 2.1 Przyjazna przestrzeń publiczna pobudzająca aktywność Partnerstwa Izerskiego														
2.1.1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa	25 sztuk	100%	300 000	-	-	-	-	-	-	25 sztuk	300 000	PROW	Realizacja LSR,

	lokalnego (projekt grantowy)													
	Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego (projekt grantowy)	25 sztuk	100 %	300 000	-	-	-	-	-	-	25 sztuk	300 000	PROW	Realizacja LSR
	Liczba przygotowanych projektów współpracy	2 sztuki	75%	150 000	2 sztuki	100 %	50 000	-	-	-	2 sztuki	200 000	PROW	współpraca
	W tym projekt międzyregionalny	1 sztuka			1 sztuka			-	-		1 sztuka			
	W tym projekt międzynarodowy	1 sztuka			1 sztuka			-	-		1 sztuka			
2.1.2. Współpraca i Partnerstwo w oparciu o lokalne zasoby	Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy	7	100 %	20 000	7	100 %	30 000				7 sztuk	50 000	PROW	współpraca
2.1.3. Dobro wspólne źródłem aktywizacji społeczności lokalnej	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	13 sztuk	50%	2 400 000	15 sztuk	100 %	2 400 000	-	-	-	28 sztuk	4 800 000	PROW	Realizacja LSR

	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	2 sztuki	100 %		0 sztuk	100 %		-	-		2 sztuki			
	Liczba nowych miejsc noclegowych	16 sztuk	100 %		0 sztuk	100 %		-	-		16 sztuk			
	Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	0,8 km	100 %		0 sztuk	100 %		-	-		0,8 km			
	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	4 sztuki	67%	600 000	2 sztuk	100 %	300 000	-	-	-	6 sztuk	900 000	PROW	Realizacja LSR
	- liczba zrealizowanych projektów współpracy	-	-	-	2 sztuki	100 %	450 000	-	-	-	2 sztuki	450 000	PROW	Współpraca
	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (projekt grantowy)	-	-	-	14 sztuk	100 %	300 000	-	-	-	14 sztuk	300 000	PROW	Realizacja LSR
2.1.4 Działania administracyjno-informacyjne prowadzone	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	22 osobodni	80%	8 000	22 osobodni	100 %	2 000	-	-	-	22 osoby	10 000	PROW	Aktywizacja

przez biuro LGD	Liczba spotkań/wydarzeń adresowanych do mieszkańców	26 sztuk	72%		10 sztuk	100%		-	-	-	36 sztuk		PROW	
	Liczba ogłoszeń w lokalnych mediach dotyczące naborów i szkoleń	7 sztuk	70%	14 000	3 sztuki	100%	6 000	-	-	-	10 sztuk	20 000	PROW	Aktywizacja
	Nakład gazety „Echa Izerskie”	48 000 sztuk	50%	100 000	48 000 sztuk	100%	100 000	-	-	-	96 000 sztuk	200 000	PROW	Aktywizacja
	Nakład materiałów informacyjnych	10 000 sztuk	50%	5 000	10 000 sztuk	100%	5 000	-	-	-	20 000 sztuk	10 000	PROW	Aktywizacja
	Badania ewaluacyjne	1 sztuka	50%	15 000	-	-	-	1 sztuka	100%	15 000	2 sztuki	30 000	PROW	Aktywizacja
Razem cel szczegółowy 2.1.				3 912 000			3 643 000			15 000		7 570 000		
Cel szczegółowy 2.2 Ochrona lokalnych zasobów.														
2.2.1 Wsparcie ochrony środowiska poprzez inicjatywy proekologiczne i chroniące lokalne zasoby	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	3 sztuki	100%	400 000	-	-	-	-	-	-	3 sztuki	400 000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 2.2				400 000			-			-		400 000		
Cel szczegółowy 2.3. Promocja regionu i jego walorów														
2.3.1. Tworzenie i rozwijanie oferty regionu w oparciu o lokalne zasoby	Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie	-	-	-	14 sztuk	100%	250 000	-	-	-	14 sztuk	250 000	PROW	Realizacja LSR.

	lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego													
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	2 sztuki	100 %	50 000	-	-	-	-	-	-	2 sztuki	50 000	PROW	Współpraca
	Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	-	-	-	1 sztuka	100 %	50 000	-	-	-	1 sztuka	50 000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 2.3				50 000			300 000			-		350 000		
Razem cel ogólny 2				4 362 000			3 943 000			15 000		8 320 000		
Razem LSR				8 212 000			7 743 000			0		15 000 000		
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PROW													51,3 % budżetu poddziałania Realizacja LSR	

Źródło: opracowanie własne LGD Partnerstwo Izerskie

Załącznik nr 2 Plan komunikacji cele, działania, adresaci, środki i narzędzia komunikacji, wskaźniki, efekty

Termin realizacji	Nazwa działania	Zakładany wskaźnik realizacji	Budżet	Przypisana grupa docelowa	Wykorzystane środki przekazu	Uzasadnienie dotarcia do wybranej grupy defaworyzowanej
I półrocze 2016r.	Kampania informacyjna Opublikowanie informacji o planowanych naborach wniosków wraz z kryteriami, wytycznymi, obowiązującymi wnioskami i instrukcjami na lata 2016-2018	Zawieszenie informacji na tablicach ogłoszeń i stronach internetowych: LGD i 18 gmin należących do partnerstwa, portalach społecznościowych. Gazeta – 1x6000egz.	Bez kosztowo 12500 zł	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR	Informacja na stronach internetowych, portalach społecznościowych Gazeta Echa Izerskie , Aplikacja mobilna IZERY	Pełne ogłoszenie o naborze dostępne będzie na stronach internetowych LGD, gmin. Informację w gazecie dzięki którym osoby mające trudności z obsługą komputera lub dostępem do Internetu taką informację może uzyskać bezpośrednio w biurze LGD (dotyczy to głównie grupy 50+)
II półrocze 2016r.	Kampania promocyjno-informacyjna konferencja na temat głównych założeniach LSR 2014-2020	Liczba spotkań 2 Liczba uczestników na spotkaniu min. 20 osób	2x1000 zł – koszt materiałów informacyjnych	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR, pracownicy biura, Zarząd, Rada Programowa	Prezentacja przedstawiana na spotkaniu Materiały informacyjno-promocyjne przygotowane na spotkanie; ankieta oceniająca jakość przeprowadzonego szkolenia – informacja zwrotna	Cześć przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach LSR skierowanych jest bezpośrednio do grup defaworyzowanych. Aby poinformować przedstawicieli tej grupy o szkoleniu wykorzystano następujące środki przekazu: -informacja na stronie www i FB (osoby młode, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, kobiety, bezrobotni) -inf. zawieszana na tablicach informacyjnych (kobiety, osoby 50+, bezrobotni) -lokalne portale (młodzież, kobiety, bezrobotni) -prasa lokalna (osoby 50+, bezrobotni, kobiety)

II półrocze 2016r.	Kampania informacyjna- opublikowanie informacji o planowanych naborach wniosków wraz z kryteriami, wytycznymi, obowiązującymi wnioskami i instrukcjami.	Zawieszenie informacji na tablicach ogłoszeń i stronach internetowych: LGD i 18 gmin należących do partnerstwa. Ulotki – 3600 szt. Spot radiowy-1 szt.	Bez kosztowy 1800zł 2000 zł	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR	Informacja na stronach internetowych i tablicach ogłoszeń Ulotki informacyjne. Spot w radio. Artykuły w lokalnej prasie. Lista mailingowa. Aplikacja mobilna IZERY	Informacja na stronach i tablicach ogłoszeń będzie ogólnodostępna dla wszystkich w tym grup defaworyzowanych. Osoby mające trudności z obsługa komputera lub dostępem do Internetu będą mieli możliwość uzyskać informacje bezpośrednio w biurze LGD (dotyczy to głównie grupy 50+, kobiet i bezrobotnych) Ulotki będą w siedzibach LGD, gmin i obiektach użyteczności publicznej. Pozwoli to dotrzeć przede wszystkim do grupy osób starszych 50+ nie korzystającej z komputera oraz pozostałych przedstawicieli grup defaworyzowanych i mieszkańców, którzy nie znają LGD.
II półrocze 2016 r.	Kampania informacyjna- Informacja o organizowanym szkoleniu dla członków Rady, pracowników	Powiadomienie telefonicznie i mailowo 15 członków Rady i pracowników	Bez kosztowe	Członkowanie Rady LGD, pracownicy	Prezentacja ze szkolenia Materiały szkoleniowe	Na szkoleniu będą uczestniczyli przedstawiciele grup defawo-ryzowanych będący członkami Rady. Dodatkowo na szkoleniu zaprezentowane zostaną kryteria wyboru obejmujące elementy faworyzujące przedstawicieli grup defaworyzowanych
II półrocze 2016r.	Kampania informacyjna- Opublikowanie informacji o planowanych naborach wniosków wraz z kryteriami, wytycznymi, obowiązującymi wnioskami i instrukcjami na lata 2016-2018	Zawieszenie informacji na tablicach ogłoszeń i stronach internetowych: LGD i 18 gmin należących do partnerstwa. Ulotki-3200 szt. Spot radiowy x2 Gazeta – 6000egz.	Bez kosztowy 1600 zł 2x2000 zł 12500 zł	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR	Informacja na stronach internetowych i tablicach ogłoszeń Ulotki informacyjne. Spot w radio. Artykuły w lokalnej prasie. Lista mailingowa. Aplikacja mobilna IZERY	Pełne ogłoszenie o naborze dostępne będzie na stronach internetowych LGD, Samorządu Województwa i gmin. Informacja w formie ulotek będzie również dostępna na tablicach ogłoszeń w obiektach użyteczności publicznej, dzięki czemu osoby mające trudności z obsługa komputera lub dostępem do Internetu taką informację może uzyskać bezpośrednio w biurze LGD (dotyczy to głównie grupy 50+)
II półrocze 2016/2017/2018/2019/2020/2021	Badanie trafności doboru sposobu prezentowania informacji oraz zainteresowania uczestnictwem w działaniach LGD– „Impreza plenerowa „Izerskie Klimaty Izerskie Bogactwa – Gala Izerska”	Liczba imprez plenerowych-1 Wywiad przeprowadzony wśród min. 30 osób	Bez kosztowy	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR – mieszkańcy, JST i instytucje kultury, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe	Wywiad nt. działań i środków komunikacji.	Ogólnodostępna impreza przyciąga przedstawicieli wszystkich grup społecznych i zaliczonych przez nas do grup de faworyzowanych. Wywiad bezpośredni pozwoli ocenić działania LGD wśród osób związanych z LGD jak i tych, które pierwszy raz się z LGD spotykają.

II półrocze 2016r.	Kampania informacyjna - Informacja o organizowanym szkoleniu monitorująco-ewaluacyjnym dla członków Rady, zarządu i Pracowników	Liczba spotkań-1 szt. Wysłanie maili i telefonów o planowanym szkoleniu do 15 członków Rady i pracowników biura.	Bez kosztowy	Członkowanie Rady LGD	Prezentacja ze szkolenia Materiały szkoleniowe	W szkoleniu będą uczestniczyli przedstawiciele grup defaworyzowanych będący członkami Rady. Dodatkowo na szkoleniu dokonana zostanie ewaluacja i ocena wdrażania procedur i jakości kryteriów wyboru obejmujące elementy faworyzujące przedstawicieli grup defaworyzowanych oraz realizacji celów opisanych w LSR. Przewiduje się możliwość zaproszenia specjalisty od ewaluacji na spotkanie
II półrocze 2016	Badanie satysfakcji wnioskodawców dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD	Liczba wypełnionych ankiet – min. 30 szt.	Bez kosztowy	Wnioskodawcy, potencjalni beneficjenci	Ankieta	Ankieta będzie dostępna on-line i w biurze LGD aby ułatwić dostęp beneficjentom także z grup defaworyzowanych
I półrocze 2017r.	Kampania informacyjna Opublikowanie informacji o planowanych naborach wniosków wraz z kryteriami, wytycznymi, obowiązującymi wnioskami i instrukcjami w 2017	Zawieszenie informacji na tablicach ogłoszeń i stronach internetowych: LGD i 18 gmin należących do partnerstwa. Ulotki – 3200 szt. Liczba maili-3 szt. Spot radiowy x2 Gazeta – 6000 egz. x2	Bez kosztowy 1600 zł 2x2000 zł 2x12500 zł	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR	Informacja na stronach internetowych i tablicach ogłoszeń Ulotki informacyjne. Spot w radio. Artykuły w prasie Echa Izerskie. Lista mailingowa. Aplikacja mobilna IZERY	Pełne ogłoszenie o naborze dostępne będzie na stronach internetowych LGD i gmin. Informacja w formie ulotek będzie ogólnodostępna. Informacje o planowanych naborach będzie również dostępna na tablicach ogłoszeń w obiektach użyteczności, dzięki czemu osoby mające trudności z obsługą komputera lub dostępem do Internetu taką informację może uzyskać bezpośrednio również w biurze LGD (dotyczy to głównie grupy 50+)
I półrocze 2017 r.	Spotkania informacyjno – konsultacyjne , dotyczące zasad pozyskiwania środków na poszczególne przedsięwzięcia realizowane w ramach LSR	Liczba spotkań 3 Liczba uczestników na spotkaniu min. 20	3 x1000 zł – koszt materiałów informacyjnych no-promocyjnych	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR;	Prezentacja przedstawiana na spotkaniu Materiały informacyjno-promocyjne przygotowane na spotkanie Ankieta oceniająca jakość przeprowadzonego szkolenia	Cześć przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach LSR skierowanych jest bezpośrednio do grup defaworyzowanych. Aby poinformować przedstawicieli tej grupy o szkoleniu wykorzystano następujące środki przekazu: -informacja na stronie internetowej i facebook (osoby młode, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, kobiety, bezrobotni) -zawieszano na tablicach informacyjnych LGD (kobiety, osoby 50+, bezrobotni) -lokalne mediach (młodzież, kobiety, bezrobotni)

II półrocze 2017 r.	Kampania informacyjna - Informacja o organizowanym szkoleniu dla członków Rady, pracowników	Wysłanie maili z informacją o planowanym szkoleniu do 15 członków Rady, zarządu i pracowników Gazeta – 6000egz.	Bez kosztowe 12500 zł	Członkowanie Rady LGD, zarząd, pracownicy	Prezentacja ze szkolenia Materiały szkoleniowe	W szkoleniu będą uczestniczyli przedstawiciele Rady Programowej, pracowników, zarządu. Dodatkowo na szkoleniu dokonana zostanie ewaluacja i ocena wdrażania procedur i jakości kryteriów wyboru obejmujące elementy faworyzujące przedstawicieli grup defaworyzowanych oraz realizacji celów opisanych w LSR. Przewiduje się możliwość zaproszenia specjalisty od ewaluacji na spotkanie.
II półrocze 2017 r.	Kampania informacyjna Opublikowanie informacji o planowanych naborach wniosków wraz z kryteriami, wytycznymi, obowiązującymi wnioskami i instrukcjami w 2017	Zawieszenie informacji na tablicach ogłoszeń i stronach internetowych: LGD i 18 gmin należących do partnerstwa.	Bez kosztowy	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR	Informacja na stronach internetowych i tablicach ogłoszeń, Artykuły w prasie Echa Izerskie. Lista mailingowa. Aplikacja mobilna IZERY	Pełne ogłoszenie o naborze dostępne będzie na stronach internetowych LGD i gmin. Informacje o planowanych naborach będzie również dostępna na tablicach ogłoszeń w obiektach użyteczności, dzięki czemu osoby mające trudności z obsługą komputera lub dostępem do Internetu taką informację może uzyskać bezpośrednio również w biurze LGD (dotyczy to głównie grupy 50+)
II półrocze 2017 r.	Spotkania informacyjno – konsultacyjne , dotyczące zasad pozyskiwania środków na poszczególne przedsięwzięcia realizowane w ramach LSR	Liczba spotkań 1 Liczba uczestników na spotkaniu min. 20	1 x1000 zł – koszt materiałów informacyjnych	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR;	Prezentacja przedstawiana na spotkaniu Materiały informacyjno-promocyjne przygotowane na spotkanie Ankieta oceniająca jakość przeprowadzonego szkolenia	Cześć przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach LSR skierowanych między innymi do grup defaworyzowanych. Aby poinformować przedstawicieli tej grupy o szkoleniu wykorzystano następujące środki przekazu: -informacja na stronie internetowej i facebook (osoby młode, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, kobiety, bezrobotni)
II półrocze 2017 r.	Kampania informacyjno – promocyjna na temat głównych założeń w LSR 2014-2020	Spot radiowy x 1	2000 zł	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR	Informacja na stronie internetowej Spot w radio.	Spot radiowy przyciąga przedstawicieli wszystkich grup społecznych i zaliczonych przez nas do grup defaworyzowanych. Kampania informacyjno-promocyjna na temat głównych założeń LSR 2014-2020 oraz naborów i szkoleń.
II półrocze 2017	Badanie satysfakcji wnioskodawców dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD	Liczba wypełnionych ankiet – min. 30 szt.	Bez kosztowy	Wnioskodawcy, potencjalni beneficjenci	Ankieta	Ankieta będzie dostępna on-line i w biurze LGD aby ułatwić dostęp beneficjentom także z grup defaworyzowanych

I półrocze 2018 r.	Kampania informacyjna - Opublikowanie informacji o planowanych naborach wniosków wraz z kryteriami, wytycznymi, obowiązującymi wnioskami i instrukcjami w 2018 roku	Zawieszenie informacji na tablicach ogłoszeń i stronach internetowych: LGD i 18 gmin należących do partnerstwa. Spot radiowy x 1 Gazeta 6000egz.	Bez kosztowy 2000 zł 12500 zł	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR	Informacja na stronach internetowych i tablicach ogłoszeń Spot w radio. Artykuły w prasie Echa Izerskie. Lista mailingowa. Aplikacja mobilna IZERY	Pełne ogłoszenie o naborze dostępne będzie na stronach internetowych LGD i gmin. Informacja będzie również dostępna na tablicach ogłoszeń w obiektach użyteczności publicznej, dzięki czemu osoby mające trudności z obsługą komputera lub dostępem do Internetu taką informację może uzyskać bezpośrednio w biurze LGD (dotyczy to głównie grupy 50+)
I półrocze 2018 r.	Spotkania informacyjno – konsultacyjne , dotyczące zasad pozyskiwania, rozliczania środków na poszczególne przedsięwzięcia realizowane w ramach LSR na lata 2018-2021.	Liczba spotkań 2 Liczba uczestników na spotkaniu min. 20	2 x 1000 zł – koszt materiałów informacyjnych	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR, pracownicy biura	Prezentacja przedstawiana na spotkaniu. Materiały informacyjno-promocyjne przygotowane na spotkanie. Ankieta oceniająca jakość przeprowadzonego szkolenia.	Cześć przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach LSR skierowanych jest między innymi do grup defaworyzowanych. Aby poinformować przedstawicieli tej grupy o szkoleniu wykorzystano następujące środki przekazu: -informacja na stronie internetowej i facebook (osoby młode, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, kobiety, bezrobotni)
II półrocze 2018 r.	Badanie satysfakcji wnioskodawców dotyczące jakości pomocy świadczonej przez LGD na wszystkich etapach realizacji projektów przez beneficjentów w okresie 2016-2018	Strony www-19 (LGD, 18 gmin). Portale społ. LGD.	15000 zł – koszt przeprowadzenia badania ewaluacyjnego	Beneficjenci operacji zrealizowanych w ramach LSR, mieszkańcy obszaru działania, członkowie Rady LGD,	Prezentacja dokonań Materiały Wywiad	Na spotkaniu będą uczestniczyli przedstawiciele grup defaworyzowanych, członkowie Rady oraz eksperci specjalizujący się w pracy z grupami defaworyzowanymi. Przeprowadzona zostanie ewaluacja i ocena działań skierowanych do przedstawicieli grup defaworyzowanych oraz realizacji celów opisanych w LSR w oparciu o wywiad ze scenariuszem.
II półrocze 2018 r.	Kampania informacyjna - Opublikowanie informacji o planowanych naborach wniosków wraz z kryteriami, wytycznymi, obowiązującymi wnioskami i instrukcjami w 2018 roku	Zawieszenie informacji na tablicach ogłoszeń i stronach internetowych: LGD i 18 gmin należących do partnerstwa. Gazeta 6000egz.	Bez kosztowy 12500 zł	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR	Informacja na stronach internetowych i tablicach ogłoszeń Artykuły w prasie Echa Izerskie. Lista mailingowa. Aplikacja mobilna IZERY	Pełne ogłoszenie o naborze dostępne będzie na stronach internetowych LGD i gmin. Informacja będzie również dostępna na tablicach ogłoszeń w obiektach użyteczności publicznej, dzięki czemu osoby mające trudności z obsługą komputera lub dostępem do Internetu taką informację może uzyskać bezpośrednio w biurze LGD (dotyczy to głównie grupy 50+)
II półrocze 2018 r.	Kampania informacyjna realizacja działań PROW 2014-2020 na terenie LGD	Gazeta 6000egz.	12500 zł	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR, mieszkańcy, turyści	Artykuły w prasie Echa Izerskie.	W gazecie zostaną przedstawione efekty realizacji działań PROW 2014-2020 informacja dociera do szerokiego grona osób, także do grup defaworyzowanych. Zachęci potencjalnych beneficjentów do podejmowania działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

I półrocze 2019 r.	Kampania informacyjna - Opublikowanie informacji o planowanych naborach wniosków wraz z kryteriami, wytycznymi, obowiązującymi wnioskami i instrukcjami w 2019 roku i terminach szkoleń	Zawieszenie informacji na tablicach ogłoszeń i stronach internetowych: LGD i 18 gmin należących do partnerstwa. Spot radiowy Gazeta 6000egz.	Bez kosztowy 2000 zł 12500zł	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR	Informacja na stronach internetowych i tablicach ogłoszeń Spot w radio. Lista mailingowa. Aplikacja mobilna IZERY Informacja w Gazecie Echa Izerskie	Pełne ogłoszenie o naborze dostępne będzie na stronach internetowych LGD, Samorządu Województwa i gmin. Informacja będzie również dostępna na tablicach ogłoszeń w obiektach użyteczności publicznej, dzięki czemu osoby mające trudności z obsługą komputera lub dostępem do Internetu taką informację może uzyskać bezpośrednio w biurze LGD (dotyczy to głównie grupy 50+)
I półrocze 2019 r.	Spotkania informacyjno – konsultacyjne , dotyczące zasad pozyskiwania, rozliczania środków na poszczególne przedsięwzięcia realizowane w ramach LSR na lata 2019-2021.	Liczba spotkań 2 Liczba uczestników na spotkaniu min. 20 Spot radiowy	2x1000 zł – koszt materiałów informacyjnych no-promocyjnych 2000 zł	Potencjalni beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR;	Prezentacja przedstawiana na spotkaniu Materiały informacyjno-promocyjne przygotowane na spotkanie Ankieta oceniająca jakość przeprowadzonego szkolenia Spot w radio.	Cześć przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach LSR skierowanych jest bezpośrednio do grup defaworyzowanych. Aby poinformować przedstawicieli tej grupy o szkoleniu wykorzystano następujące środki przekazu: -informacja na stronie internetowej i facebook (osoby młode, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, kobiety, bezrobotni) -zawieszano na tablicach informacyjnych (kobiety, osoby 50+, bezrobotni) -lokalne mediach (młodzież, kobiety, bezrobotni)
I półrocze 2019	Kampania informacyjna - Informacja o organizowanym szkoleniu dla członków Rady, pracowników	Wysłanie maili z planowanym szkoleniu do 15 członków Rady, stowarzyszenia i pracowników.	Bez kosztowo	Członkowanie Rady LGD, zarząd, pracownicy	Prezentacja ze szkolenia Materiały szkoleniowe Zdjęcia Lista obecności	W szkoleniu będą uczestniczyli przedstawiciele grup defaworyzowanych będący członkami Rady. Dodatkowo na szkoleniu dokonana zostanie ewaluacja i ocena wdrażania procedur i jakości kryteriów wyboru obejmujące elementy faworyzujące przedstawicieli grup defaworyzowanych oraz realizacji celów opisanych w LSR. Przewiduje się możliwość zaproszenia specjalisty od ewaluacji na spotkanie.

II półrocze 2019	Kampania informacyjna- Opracowanie materiału informacyjnego o zrealizowanych działaniach w ramach LSR w latach 2016-2019	Opracowanie materiału w formie pdf – 1 sztuka zawierający minimum 10 dobrych praktyk 5000 ulotek Gazeta 2x6000 egz	Bez kosztowo 2500 zł 2x12500 zł	beneficjenci operacji zrealizowanych w ramach LSR oraz działań aktywizujących prowadzone przez stowarzyszenie	Materiał promocyjny w formie PDF i papierowej Ulotka informacyjna Gazeta Echa Izerskie	Materiał udostępniony będzie w siedzibie LGD, oraz na stronie www. LGD Pozwoli określić w jakim stopniu zrealizowanie działania dotarły do grup defaworyzowanych.
I półrocze 2020 r.	Kampania informacyjna- Opracowanie materiału informacyjnego o zrealizowanych działaniach w ramach LSR w latach 2016-2019	Opracowanie materiału w formie pdf – 1 sztuka zawierający minimum 10 dobrych praktyk 5000 ulotek Gazeta 6000egz	Bez kosztowy 2500 zł 12500 zł	beneficjenci operacji zrealizowanych w ramach LSR oraz działań aktywizujących prowadzone przez stowarzyszenie	Materiał promocyjny w formie PDF i papierowej Ulotka informacyjna Gazeta Echa Izerskie	Materiał udostępniony będzie w siedzibie LGD, oraz na stronie www. LGD Pozwoli określić w jakim stopniu zrealizowanie działania dotarły do grup defaworyzowanych.
I półrocze 2020 r.	Spotkania informacyjno – konsultacyjne, dotyczące zasad rozliczania środków na poszczególne przedsięwzięcia realizowane w ramach LSR na lata 2020-2021.	Liczba spotkań 2 Liczba uczestników na spotkaniu min. 20 Spot radiowy	Bez kosztowo 2000 zł	Beneficjenci operacji realizowanych w ramach LSR, pracownicy biura	Prezentacja przedstawiana na spotkaniu Materiały informacyjno-promocyjne przygotowane na spotkanie Ankieta oceniająca jakość przeprowadzonego szkolenia informacje w Gazecie Echa Izerskie	Cześć przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach LSR skierowanych jest bezpośrednio do grup defaworyzowanych. Aby poinformować przedstawicieli tej grupy o szkoleniu wykorzystano następujące środki przekazu: -informacja na stronie internetowej i facebook (osoby młode, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, kobiety, bezrobotni) -zawieszano na tablicach informacyjnych (kobiety, osoby 50+, bezrobotni) -lokalne mediach (młodzież, kobiety, bezrobotni) -prasa lokalna (osoby 50+, bezrobotni, kobiety)
II półrocze 2020r.	Badanie satysfakcji wnioskodawców dot. Jakości pomocy świadczonej przez LGD	Liczba wypełnionych ankiet min. 30 szt.	Bez kosztowy	Wnioskodawcy potencjalni beneficjenci	Ankieta	Ankieta będzie dostępna online i w biurze LGD aby ułatwić dostęp beneficjentom także z grup defaworyzowanych.

II półrocze 2020 r.	Kampania informacyjna- Opracowanie materiału informacyjnego o zrealizowanych działaniach w ramach LSR w latach 2019-2022	Opracowanie materiału w formie pdf – 1 sztuka zawierający minimum 10 dobrych praktyk Gazeta 2x6000 egz.	Bez kosztowo 2x12500 zł	beneficjenci operacji zrealizowanych w ramach LSR oraz działań aktywizujących prowadzone przez stowarzyszenie	Materiał promocyjny w formie PDF i papierowej	Materiał udostępniony będzie w siedzibie LGD, i stronie www. LGD. Pozwoli określić w jakim stopniu zrealizowanie działania dotarły do grup defaworyzowanych.
I półrocze 2021 r.	Kampania informacyjna- Opracowanie materiału informacyjnego o zrealizowanych działaniach w ramach LSR w latach 2019-2022	Opracowanie materiału w formie pdf – 1 sztuka zawierający minimum 10 dobrych praktyk Gazeta 6000 egz.	Bez kosztowo 12500 zł	beneficjenci operacji zrealizowanych w ramach LSR oraz działań aktywizujących prowadzone przez stowarzyszenie	Materiał promocyjny w formie PDF i papierowej	Materiał udostępniony będzie w siedzibie LGD, i stronie www. LGD. Pozwoli określić w jakim stopniu zrealizowanie działania dotarły do grup defaworyzowanych.
II półrocze 2021 r.	Kampania informacyjna- Opracowanie materiału informacyjnego o zrealizowanych działaniach w ramach LSR w latach 2019-2022	Gazeta 6000 egz	12500 zł	beneficjenci operacji zrealizowanych w ramach LSR oraz działań aktywizujących prowadzone przez stowarzyszenie	Gazeta Echa Izerskie	Gazeta udostępniona będzie w siedzibie LGD, siedzibach gmin i stronie www.
II półrocze 2022 r.	Kampania informacyjna- Opracowanie materiału informacyjnego o zrealizowanych działaniach w ramach LSR w latach 2016-2022	Opracowanie materiału w formie pdf – 1 sztuka zawierający minimum 10 dobrych praktyk	Bez kosztowo	Potencjalni beneficjenci operacji zrealizowanych w ramach LSR oraz działań aktywizujących prowadzone przez stowarzyszenie	Materiał promocyjny w formie PDF i papierowej	Materiał udostępniony będzie w siedzibie LGD, i stronie www. LGD. Pozwoli określić w jakim stopniu zrealizowanie działania dotarły do grup defaworyzowanych.
I półrocze 2023 r.	Kampania Informacyjna Informacja o efektach wdrażania LSR w okresie 2016-2023 – artykuł wdrażania LSR	Liczba artykułów min.1	Bez kosztowy	Beneficjenci operacji zrealizowanych w ramach LSR oraz działań aktywizujących prowadzone przez stowarzyszenie	Strony www Portale społecznościowe	Materiał udostępniony będzie w siedzibie LGD, gmin i stronach www. Pozwoli określić w jakim stopniu zrealizowanie działania dotarły do grup defaworyzowanych.

I półrocze 2023 r.	Badanie satysfakcji wnioskodawców dot. Jakości pomocy świadczonej przez LGD na wszystkich etapach realizacji projektów przez beneficjentów w okresie 2018-2023	Strony www 19 (LGD, 18 gmin) portale społecznościowe 18 JST i LGD oraz 36 tablic ogłoszeń	15000 zł- koszt przeprowadzenia badania ewaluacyjnego	Beneficjenci operacji zrealizowanych w ramach LSR, mieszkańcy obszaru działania, członkowie Rady LGD	Prezentacja dokonań, materiały i wywiad z wybranymi uczestnikami	W spotkaniu będą uczestniczyli przedstawiciele grup defaworyzowanych będący członkami Rady oraz eksperci specjalizujący się w pracy z grupami defaworyzowanymi. Przeprowadzona zostanie ewaluacja i ocena działań skierowanych do przedstawicieli grup defaworyzowanych oraz realizacji cel
--------------------	---	---	---	--	--	---

Źródło: opracowanie własne LGD Partnerstwo Izerskie.

Załącznik nr 3 Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu

1. Planowanie monitoringu i ewaluacji

LGD Partnerstwo Izerskie, będzie zgodnie z wymogami, systematycznie monitorować funkcjonowanie LGD i stan realizacji LSR. Monitoring i częściowo ewaluację wewnętrzną będziemy prowadzić samodzielnie (ocena własna), tzn. wykonywać je będą osoby bezpośrednio zaangażowane we wdrażanie LSR, natomiast ewaluację prowadzić będą głównie eksperci zewnętrzni (z wyjątkiem ewaluacji funkcjonowania LGD). Monitoringiem i ewaluacją zostaną objęte następujące elementy funkcjonowania LGD:

- działalność pracowników biura LGD, organu decyzyjnego, podwykonawców – ocena własna, dokonywana będzie przez Zarząd LGD;
elementy podlegające ocenie: rzetelne i terminowe wykonywanie obowiązków, uczestnictwo w posiedzeniach organów LGD, przestrzeganie regulaminu działalności LGD, zgodność realizacji LSR z harmonogramem, jakość świadczonych usług;
- harmonogram ogłaszania przetargów i konkursów, budżet LGD, wskaźniki realizacji LSR – ocena wewnętrzna, dokonywana przez pracowników biura LGD;
elementy podlegające ocenie: a) zgodność z harmonogramem terminów ogłaszania konkursów, b) ocena stopnia wykorzystania środków finansowych, c) wysokość zakontraktowanych środków finansowych, d) stopień realizacji wskaźników;
- cele LSR, procedury wyboru projektów przedsięwzięć, kryteria oceny, harmonogram działania oraz budżet – ocena dokonywana będzie przez Zarząd LGD, społeczność lokalną, ekspertów zewnętrznych;
elementy podlegające ocenie: a) stopień realizacji celów, b) stopień realizacji wskaźników, c) stopień realizacji przedsięwzięć, d) stopień wykorzystania budżetu na operacje dedykowane grupom defaworyzowanym, e) stopień wykorzystania budżetu na operacje związane z tworzeniem i utrzymaniem miejsc pracy.

2. Zasady i sposób prowadzenia monitoringu i ewaluacji

Jak już wspomniano, pomimo wielu cech wspólnych czynnikami różnicującymi monitoring i ewaluację są cele, w jakich się je przeprowadza. Podczas, gdy celem monitoringu jest rejestracja najbardziej bezpośrednich efektów (wskaźników produktu), to celem nadrzędnym ewaluacji jest ustalenie związków pomiędzy podjętymi działaniami a uzyskanymi efektami, a więc ocena wskaźników rezultatu w odniesieniu do średnio- i długookresowego przedziału czasu. Innymi słowy ewaluacja jest narzędziem miary sukcesu LGD we wdrażaniu LSR. Takie podejście do ewaluacji wymaga określenia odpowiednich kryteriów oceny, a wśród nich podstawowych pięciu: trafności celów określonych w strategii w porównaniu do zidentyfikowanych problemów obszaru LGD; efektywności, czyli stosunku wielkości poniesionych nakładów (finansowych, ludzkich i czasu) do uzyskanych rezultatów; skuteczności, czyli ocena stopnia osiągnięcia celów przedsięwzięć (w stosunku zdefiniowanych na etapie programowania); użyteczności, czy stopnia zaspokojenia potrzeb beneficjentów w wyniku realizacji podejmowanych przez nich przedsięwzięć; trwałości, czyli ocena czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy po zakończeniu procesu wdrażania możliwe jest utrzymanie przez dłuższy czas wpływu tego projektu na rozwój na poziomie sektora, regionu, kraju.

3. Monitoring

Określając zasady i sposób monitorowania procesu wdrażania LSR, LGD wzięła pod uwagę, iż monitoring ma służyć zarządowi, radzie i pozostałym członkom LGD do bieżącego śledzenia realizacji planu i harmonogramu działania we wdrażaniu LSR. W przypadku rozbieżności lub niepowodzeń we wdrażaniu LSR – monitoring będzie podstawą do podejmowania działań interwencyjnych zarówno w odniesieniu do sposobu działania LGD, jak i ewentualnych korekt LSR. Monitorowaniu podlegać będą zarówno działanie biura LGD, wdrażanie LSR, jak i gospodarowanie budżetem (wydatkowanie środków finansowych na poszczególne operacje i działalność własną LGD). **Czas prowadzenia monitoringu – w zależności od przedmiotu badań – na bieżąco co kwartał.**

Źródła danych do prowadzenia monitoringu: listy obecności na spotkaniach prowadzonych przez biuro LGD, sprawozdania, dokumentacja fotograficzna, filmowa, liczba odwiedzających portal internetowy LGD, liczba zainteresowanych ogłaszanymi konkursami, liczba zainteresowanych organizowanymi szkoleniami, wnioski aplikacyjne o wsparcie projektowanych operacji, wnioski o płatność, karty doradztwa prowadzonego przez pracowników LGD, oświadczenia beneficjentów oceniających poziom satysfakcji z uzyskanych informacji i doradztwa, badania ankietowe, ankiety zwrotne, dokumenty finansowe. Pozyskane z tych źródeł dane będą opracowywane i dostępne w biurze LGD. Rodzaj i forma opracowania wyników monitoringu: opracowanie pisemne zawierające analizę dokumentów merytorycznych i finansowych; dokument zawierający opracowanie danych liczbowych i jakościowych niezbędnych do określenia wskaźników: produktu, rezultatu i oddziaływania; dokument zawierający analizę wydatków budżetowych; okresowe sprawozdania z działalności LGD.

Szczegóły dotyczące prowadzenia monitoringu wdrażania LSR przez LGD zawiera Tabela Monitoring w procesie wdrażania LSR przez LGD Partnerstwo Izerskie.

4. Ewaluacja

Za proces ewaluacji, zgodnie z decyzją LGD odpowiedzialny będzie Zarząd LGD, który będzie wykonywać część zadań związanych z ewaluacją (szczególnie zadania, które mogą być prowadzone równoległe z monitoringiem), a część zadań zostanie powierzona ekspertom zewnętrznym. Za gromadzenie danych i dokumentów niezbędnych do prowadzenia ewaluacji odpowiadać będzie biuro LGD. Ewaluacja prowadzona będzie co roku, w pierwszym kwartale roku następującym po zakończeniu roku podlegającego ewaluacji i obejmować będzie cały poprzedzający rok. Ewaluacja prowadzona będzie w formie warsztatu min. 5h z udziałem pracowników biura, członków Zarządu oraz Rady Programowej. Każda ewaluacja będzie kończyć się raportem zawierającym: wykaz zrealizowanych operacji w ramach LSR, wykaz działań związanych z funkcjonowaniem LGD; opis uzyskanych efektów w porównaniu do planowanych; analizę wydatków budżetowych; analizę zrealizowanych operacji w ramach celów LSR; wnioski w formie uwag i rekomendacji, których realizacja zapewni wyższą efektywność działania LGD i bezproblemowe osiągnięcie celów. Wyniki analizy mogą – w uzasadnionych przypadkach – posłużyć aktualizacji LSR lub doskonaleniu działań biura LGD. Wyniki analizy po zatwierdzeniu ich przez organy LGD zostaną upublicznione (w formie skróconego dokumentu) na portalu internetowym LGD.

Monitoring w procesie wdrażania LSR przez LGD Partnerstwo Izerskie

Przedmiot monitorowania	Prowadzący monitoring	Źródła danych	Okres podlegający monitorowaniu	Czas prowadzenia monitoringu	Metody i sposoby monitorowania	Elementy podlegające monitoringowi	Forma oceny	Uwagi
Jakość pracy pracowników biura; oraz organów LGD;	Zarząd LGD	Dokumentacja biura LGD; Opinia dyrektora biura LGD, zarządu, komisji rewizyjnej, wnioskodawców;	Na bieżąco	Na bieżąco	dokumentacja biura LGD; Wywiad z wnioskodawcami; (ankieta bezpośrednia)	Rzetelne i terminowe wykonywanie obowiązków, Przestrzeganie regulaminu działalności LGD; uczestnictwo w posiedzeniach organów LGD; Zgodność realizacji LSR z harmonogramem; Jakość świadczonych usług;	Analiza i ocena danych w postaci raportu raz w roku	Ocena wewnętrzna oraz zewnętrzna przez wnioskodawców
Harmonogram ogłaszania konkursów	Zarząd LGD	Dokumentacja biura LGD;	Na bieżąco	Na bieżąco	dokumentacja biura LGD	Zgodność terminów ogłaszania konkursów z terminami zapisanymi w harmonogramie	Analiza i ocena danych w postaci raportu raz w roku	Ocena wewnętrzna
Budżet LGD	Zarząd LGD	Dokumentacja biura LGD;	Na bieżąco	Na bieżąco	dokumentacja biura LGD	Stopień wykorzystania budżetu (% w stosunku do założonego w planie)	Analiza i ocena danych w postaci raportu raz w roku	Ocena wewnętrzna
Procedury i kryteria oceny projektów;	Zarząd LGD	Dokumentacja biura LGD; Opinie: wnioskodawców; beneficjentów; społeczności lokalnej;	Na bieżąco	Na bieżąco	dokumentacja biura LGD; Badania opinii wnioskodawców i beneficjentów – ankieta przesyłana drogą mailową oraz CAWI	Przestrzeganie procedur i kryteriów oceny projektów;	Analiza i ocena danych w postaci raportu raz w roku	Ocena wewnętrzna oraz zewnętrzna przez wnioskodawców beneficjentów;
Wskaźniki realizacji LSR	Zarząd LGD;	Dokumentacja biura LGD; Dane wnioskodawców i beneficjentów;	Na bieżąco	Na bieżąco	dokumentacja biura LGD; badania ankietowe monitorujące realizację wskaźników realizowanych przez beneficjentów	Stopień realizacji celów LSR (wskaźniki produktu)	Analiza i ocena danych w postaci raportu raz w roku	Ocena wewnętrzna oraz zewnętrzne badanie

Ewaluacja w procesie wdrażania LSR przez LGD Partnerstwo Izerskie

Przedmiot ewaluacji	Prowadzący ewaluację / odpowiedzia lny	Źródła danych	Czas i okres podlegający ewaluacji	Metody i sposoby ewaluacji	Elementy podlegające ewaluacji	Forma oceny	Uwagi
Jakość pracy pracowników biura; oraz organów LGD;	Zarząd LGD	Dokumentacja biura LGD; Opinia dyrektora biura LGD; Opinia zarządu; Opinia komisji rewizyjnej; Opinie wnioskodawców	Czas pomiaru: I kwartał następujący po ocenianym roku Okres objęty pomiarem: każdy rok	dokumentacja biura LGD w tym zebranych ankiet bezpośrednich od wnioskodawców, beneficjentów lub potencjalnych beneficjentów;	<ul style="list-style-type: none"> • Rzetelne i terminowe wykonywanie obowiązków, • Przestrzeganie regulaminu działalności LGD; • uczestnictwo w posiedzeniach organów LGD; • Zgodność realizacji LSR z harmonogramem; • Jakość świadczonych usług; 	Raport pisemny z wnioskami i rekomendacjami	Ocena wewnętrzna oraz ocena jakości pracy pracowników zewnętrzna przez wnioskodawców, beneficjentów
Cele określone w LSR Procedura wyboru wniosków; Kryteria oceny wniosków Budżet harmonogram	Ocena własna Zarządu LGD;	Dokumentacja LGD w tym opinie członków Rady; Zarządu	Czas pomiaru: I kwartał następujący po ocenianym roku Okres objęty pomiarem: każdy rok	dokumentacja biura LGD; Badania CAWI	<ul style="list-style-type: none"> • Stopień upowszechnienia dokumentu LSR na obszarze LGD • Stopień realizacji poszczególnych celów i wskaźników; • przejrzystość i zasadność procedur i kryteriów wyboru, • zgodność realizacji z harmonogramem • stopień realizacji budżetu 	Analiza dokumentów i wyników badań CAWI;	Ocena wewnętrzna
Dokument LSR (w całości)	Biuro LGD	Dokumentacja LGD w tym opinie Członków Rady; Zarządu	Raz w roku w I kwartale	Warsztat min.5 h	<ul style="list-style-type: none"> • Stopień upowszechnienia dokumentu LSR na obszarze LGD • Stopień realizacji poszczególnych celów i wskaźników • Realizacja rzeczowa i finansowa LSR • Funkcjonowanie LGD i biura • Sytuacja społeczno-gospodarcza obszaru LGD 	Raport pisemny z wnioskami i rekomendacjami Aktualizacja LSR	Ocena wewnętrzna
Realizacja celów i	Eksperti zewnętrzni;	Dokumentacja LGD;	Czas pomiaru: Ostatni	dokumentacja LGD;	<ul style="list-style-type: none"> • Stopień realizacji LSR; • Zgodność realizacji celów z 	Analiza dokumentów i wyników badań;	Ocena wewnętrzna oraz

przedsięwzięć w latach 2016-2022	Ocena własna Zarządu LGD; Biuro LGD	Ankieta ewaluacyjna; wnioskodawców i beneficjentów; badanie opinii społeczności lokalnych	kwartał roku 2018 oraz Ostatni kwartał roku 2020	Badanie CAWI, PAPI; CATI, IDI z pracownikami i organami LGD(w roku 2018 r- ocena zewnętrzna)	LSR; <ul style="list-style-type: none"> • Procedura i kryteria oceny wniosków; • Osiąganie założonych wskaźników-w przypadku kamieni milowych i budżetu okresami badawczymi są lata 2018 i 2021; • Badanie satysfakcji z doradztwa LGD; • Badanie opinii społeczności lokalnej o realizacji LSR; 	Raport w formie pisemnej z wnioskami i rekomendacjami; w przypadku kamieni milowych: raport cząstkowy	ocena zewnętrzna
Realizacja LSR	Eksperti zewnętrzni	Dokumentacja LGD; Wywiady z beneficjentami; Badania opinii społecznej;	Cały okres realizacji LSR	dokumentacja LGD; Badanie CAWI, CAPI; CATI; PAPI; Ankieta audytoryjna w czasie spotkań okazjonalnych;	<ul style="list-style-type: none"> • Stopień realizacji LSR 2014-2020; • Osiągnięte wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania • Wpływ realizacji LSR na rozwój przedsiębiorczości, turystyki i dziedzictwa kulturowego • Stopień udziału grup defaworyzowanych w realizacji LSR • Projekty współpracy • Projekty innowacyjne • Ocena funkcjonowania LGD oraz procesu wdrażania • Wartość dodana podejścia LEADER 	Raport końcowy sporządzony na podstawie analizy dokumentów i wyników badań prowadzonych wieloma metodami; Raport w formie pisemnej z ocenami całego procesu wdrażania strategii, osiągniętych rezultatów; poczucia satysfakcji; oddziaływania zrealizowanych projektów na rozwój obszaru LGD;	ocena zewnętrzna

Źródło: opracowanie własne LGD Partnerstwo Izerskie

Przedmiot	Częstotliwość	Termin																												Zakończenie wdrażania LSR				
		2016				2017				2018				2019				2020				2021				2022					2023			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
Jakość pracy biura LGD oraz organów LGD	M – bieżąco																																	
	E – raz w roku																																	
Stopień upowszechnienia dokumentu LSR na obszarze LGD	M – bieżąco																																	
	E – raz w roku																																	
Stopień realizacji poszczególnych celów;	M – bieżąco																																	
	E – raz w roku																																	
Budżet	M – bieżąco																																	
	E – raz w roku																																	
Harmonogram ogłaszania przetargów	M – bieżąco																																	
	E – raz w roku																																	
Procedury i kryteria oceny projektów	M – bieżąco																																	
	E – raz w roku																																	
Wskaźniki realizacji LSR	M – co kwartał																																	
	E – raz w roku																																	
Realizacja celów i przedsięwzięć w	E – raz w																																	

Załącznik nr 4 Budżet i plan finansowy

Budżet

Zakres wsparcia	Plan finansowy (PLN)
	PROW
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	15 000 000,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	750 000,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013) Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	2 650 000,00
Razem	17 950 000,00

Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	RAZEM
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	8 780 940,00	5 019 060,00		13 800 000,00
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	763 560,00		436 440,00	1 200 000,00
Razem	9 544 500,00	5 019 060,00	436 440,00	15 000 000,00

Załącznik nr 5 Procedura aktualizacji LSR

Cel procedury: Celem procedury jest sformalizowanie procesu dokonywania korekt w Lokalnej Strategii Rozwoju, by zapewnić jak najszerszy udział partnerów LGD i wszystkich mieszkańców obszaru.

Zakres procedury: Procedura obejmuje czynności, formularze i schemat działań związanych ze zgłaszaniem, analizowaniem i w końcu przyjmowaniem uchwał Walnego Zebrania zmian w zapisach LSR.

Założenia ogólne: Proces wdrażania i aktualizacji odbywa się z jak najszerszym udziałem partnerów LGD i wszystkich mieszkańców obszaru. Wszystkie działania LGD dotyczące wdrażania LSR są jawne LGD monitoruje na bieżąco wdrażanie LSR. Aktualizacja LSR nie powinna być dokonywana częściej niż raz w roku na Zwyczajnym Walnym Zebraniu Członków. Działania logistyczne zapewnia Biuro LGD

Przebieg procedury:

1. Wnioski w sprawie zmian zapisów w LSR mogą zgłaszać: członkowie LGD; organy Stowarzyszenia; wszyscy mieszkańcy obszaru.
2. Zgłaszanie wniosków jest sformalizowane. Każdy wniosek musi posiadać uzasadnienie.
3. Zarząd Stowarzyszenia dokonuje potrzebnych analiz do wprowadzania zmian w LSR. Analizy te wykonywane są na bieżąco w ramach ciągłego monitoringu.
4. Zarząd może dodatkowo podjąć decyzję o zleceniu ekspertom zewnętrznym analizy związanej z koniecznością aktualizacji dokumentów Stowarzyszenia.
5. Zarząd przygotowuje projekty uchwał dotyczące zmian w zapisach LSR Walnemu Zebraniu Członków Stowarzyszenia.
6. Co roku, na Walnym Zebraniu aktualizuje się listę członków LGD.
7. Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju dokonywana jest uchwałą Walnego Zebrania.

